

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่
Guidelines for Developing the Model of Green Tourism City in
Krabi Province

โดย

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ

ธันวาคม 2559

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่
Guidelines for Developing the Model of Green Tourism City in
Krabi Province

โดย

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ดร.สมจินตนา คุ่มภัย	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ชุดโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ เป็นงานวิจัยที่ต่อยอดจากโครงการวิจัยที่ดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555- 58 ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ผลักดันให้คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสพัฒนางานวิจัยในเชิงของการแก้ไขปัญหาในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภายใต้เงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งสามารถพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการในลักษณะของเมืองท่องเที่ยวสีเขียวที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหาในพื้นที่และความต้องการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจนเกิดการบูรณาการและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ กราบขอบพระคุณดร. จันทริกา ชะโสมณ รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนและชี้แนะ เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมไปถึงขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ สำหรับคำแนะนำและการประสานงานให้ทีมวิจัยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนขอบคุณเจ้าหน้าที่ในหน่วยประสานงานโครงการฯ ที่ประสานงานและช่วยเหลือนักวิจัยเป็นอย่างดี

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนและเครือข่ายในพื้นที่วิจัย คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ คุณธีรพงษ์ กษิรวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตา ที่กรุณาทุ่มเทสนับสนุนในทุกๆทางทั้งการประสานงานกับเครือข่ายผู้ประกอบการ ผลักดันให้แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบสีเขียวในงานวิจัยครั้งนี้ได้เกิดขึ้นจริง เป็นครั้งแรกของการทำงานวิจัยที่มีคณะทำงานในพื้นที่ศึกษานำผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนไปใช้ในทางปฏิบัติคู่ขนานไปกับการดำเนินการวิจัย การพัฒนาที่เริ่มต้นจากความร่วมมือของภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่นนำไปสู่การพัฒนายุทธศาสตร์ “Lanta Green Islands” สอดรับกับนโยบายที่ทางสำนักงานจังหวัดต้องการสนับสนุน คณะผู้วิจัยยินดีเป็นอย่างยิ่งที่มีส่วนในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดกระบี่ครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคส่วนสำคัญคือชุมชนทุ่งหยีเพ็งจึงขอขอบคุณ คุณนราธร หงส์ทอง และเครือข่ายธุรกิจชุมชนทุ่งหยีเพ็ง ที่นำผลการศึกษาไปขยายผล การรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเป็น “ครัวสีเขียว” สร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณชุมชนที่เป็นพื้นที่ต้นแบบ

งานวิจัยนี้เป็นการดำเนินการภายใต้หน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืน สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ให้การสนับสนุนทุนดำเนินการหน่วยวิจัย และขอขอบคุณสมาชิกในหน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืนที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เชษฐมาส ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดัน ให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบคุณครอบครัวที่เข้าใจและให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสีเขียว ให้มีความสำคัญกับในทุกมิติของแหล่งท่องเที่ยวและนำมาซึ่งเมืองน่าอยู่น่าเที่ยวให้ทั้งเจ้าบ้านและผู้มาเยือน ขอยก

ความดีอันพึงมีทั้งหมดให้กับบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอน อบรมให้ความรู้กับผู้วิจัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่ให้โอกาสผู้วิจัยในการพัฒนางานทางวิชาการครั้งนี้

พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ
ธันวาคม 2559

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการย่อยที่ 1

(ภาษาไทย)	แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่
(ภาษาอังกฤษ)	Guidelines for Developing the Model of Green Tourism City in Krabi Province

แผนงานวิจัย

(ภาษาไทย)	การพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่
(ภาษาอังกฤษ)	Developing Green Tourism in Krabi Province

หัวหน้าโครงการ

ชื่อ	ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์
หน่วยงานที่สังกัด	หน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืน สาขาบริหารธุรกิจ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โทรศัพท์ 09 5427 5859 โทรสาร 0 7567 2202
E-mail	pimlapas59@gmail.com

ผู้ร่วมงานวิจัย 1

ชื่อ	ดร.สมจินตนา คุ่มภัย
หน่วยงานที่สังกัด	หน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืน สาขาบริหารธุรกิจ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โทรศัพท์ 0 7567 2220 โทรสาร 0 7567 2202
Email	ksomjint@wu.ac.th

ผู้ร่วมงานวิจัย 2

ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์
หน่วยงานที่สังกัด	หน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืน สาขาบริหารธุรกิจ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โทรศัพท์ 08 8778 0180 โทรสาร 0 7567 2202
E-mail	psiwarit@gmail.com

1.3 งบประมาณและระยะเวลาทำวิจัย

ได้รับงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 งบประมาณที่ได้รับ 880,000 บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่เดือน 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559

1) บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 3 ด้าน คือทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นั่นคือการท่องเที่ยวที่สร้างงาน สร้างรายได้อย่างยั่งยืน มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งที่ผ่านมาก็ได้มีการพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวที่หลากหลาย บนพื้นฐานความแตกต่างกันของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวสีเขียว เป็นต้น (Shaw and Williams, 2004) ปัจจุบันด้วยกระแสและความตื่นตัวของประชาคมโลกต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ซึ่งนำไปสู่ความพยายามที่จะกำหนดนโยบายและ พัฒนาสังคมคาร์บอนต่ำ (Low-carbon Society) และในภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเช่นเดียวกันที่ให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียวที่จะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างสังคมธุรกิจสีเขียวที่ให้ความสำคัญทั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Schwab, 2008) โดยมีการนำแนวคิด 7 Greens ซึ่งมุ่งเน้นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความยั่งยืน และส่วนหนึ่งคือการสร้างชุมชนสีเขียว (Green Community) และแหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552)

แนวคิดในการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และมีความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้รับการตอบรับในเชิงนโยบาย โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเมืองให้คนที่อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่เย็นเป็นสุข ความสงบสุขของสังคม สุขภาวะที่ดีขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานซึ่งนับว่าเป็นแนวคิดภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืนอันส่งผลต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองดังกล่าว นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างประสบการณ์ทางท่องเที่ยว ตลอดจนก่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว อันเป็นปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

จังหวัดกระบี่เป็นเมืองการท่องเที่ยวหลักแห่งหนึ่งในภาคใต้ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มากเป็นอันดับที่ 3 รองจากจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเติบโตของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันกำหนดปฏิญญาการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ว่าเป็น “เมืองท่องเที่ยวคุณภาพที่มีชื่อเสียงระดับโลก” โดยมุ่งหวังดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มากขึ้น ซึ่งภายใต้คำขวัญของจังหวัดกระบี่ “กระบี่ เมืองหน้าอยู่ ผู้คนน่ารัก” แนวคิดที่ทางจังหวัดกระบี่ได้นำมาประยุกต์ใช้คือ แนวคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City) ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียว โดยมีมุมมองในบริบทของจังหวัดกระบี่ในด้านการจัดวางสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถาปัตยกรรม สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว รวมทั้งการสร้างบรรยากาศให้จังหวัดกระบี่มีความพร้อมและน่าสนใจในการอยู่อาศัยทั้งในส่วนของชาวจังหวัดกระบี่ นักลงทุน และนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ จากการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่องในจังหวัดกระบี่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ พบว่าแนวทางหนึ่งของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดกระบี่คือ การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามปฏิญญาท่องเที่ยวกระบี่ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ตามแนวทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย โดยให้ได้มาซึ่งแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวที่นำไปสู่การร่วมพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็น “เมืองน่าอยู่” ตามคำขวัญของจังหวัดด้วยเหตุนี้ ในการดำเนินการวิจัยในโครงการวิจัยนี้จะประยุกต์ใช้แนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียวกับแนวคิดเมืองน่าอยู่เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ที่จะเป็นแนวทางหนึ่งในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ตามปฏิญญาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ที่ทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดไว้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่

1.2.2 เพื่อศึกษาความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ โดยมีขอบเขตของการวิจัยด้านพื้นที่ในการศึกษา คือ จังหวัด กระบี่ โดยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาครอบคลุมการศึกษาในครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนจังหวัดกระบี่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ อาทิ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดกระบี่ สำนักงานจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ในด้านข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดการพื้นที่สีเขียว และสวนสาธารณะ นโยบายด้านระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม การจัดการผังเมืองและการกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ในจังหวัดกระบี่ กฎหมายและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย และ 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ด้วยแบบสอบถาม โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปี

1.4 วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยประยุกต์ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสีเขียว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวางแผนการศึกษาเพื่อศึกษาการบริหารจัดการ ธรรมชาติและนโยบายสาธารณะของจังหวัดกระบี่ ศึกษาความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเมืองกระบี่ ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ไปสู่เป้าหมายจึงได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

1.4.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน นโยบายและแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ การท่องเที่ยวสีเขียว ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ธรรมชาติและนโยบายสาธารณะของจังหวัดกระบี่ ความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเมือง

1.4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ โดยผู้วิจัยดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่

1.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดกระบี่โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่

1.4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ในการเก็บข้อมูลอาศัยทั้งแบบสอบถามสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพโดยอาศัยรูปแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ การบริหารจัดการ ธรรมชาติและนโยบายสาธารณะของจังหวัดกระบี่ ความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเมืองกระบี่ ผู้วิจัยจะใช้สมุดจดบันทึกภาคสนาม (Field Note) เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.5 ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์หาศักยภาพในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ ผู้วิจัยจะจัดทำข้อสรุปการสัมภาษณ์ (Transcripts) ที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการกำหนดรหัส (coding) พร้อมความหมาย และดำเนินการอ่านรหัสข้อมูลและความหมายซ้ำจนไม่พบประเด็นใหม่ ๆ ก่อนที่จะสรุปผลและนำไปสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ต่อไป

สำหรับข้อมูลในส่วนของความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยจะทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

(Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่

2) สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษา แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 425 ชุด เพื่อวิเคราะห์ถึงความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่

จังหวัดกระบี่มีพื้นที่ 4,708,512 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 2,942,920 ไร่ ชายฝั่งติดกับทะเลอันดามัน ซึ่งมีความยาวของชายฝั่งถึง 160 กิโลเมตรและมีหมู่เกาะทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รวมกันประมาณ 154 เกาะ โดยเป็นเกาะที่มีคนอาศัยอยู่เพียง 13 เกาะ ประชากรในจังหวัดกระบี่มีทั้งสิ้น 455,248 คน ประมาณร้อยละ 52.00 เป็นเพศหญิง ประการส่วนใหญ่ร้อยละ 61.63 นับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้เส้นทางการคมนาคมมายังจังหวัดกระบี่ค่อนข้างมีความสะดวกสบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางโดยเครื่องบินที่ในปี พ.ศ. 2557 มีนักท่องเที่ยวเดินทางถึง 2,171,379 คนเดินทางโดยเครื่องบิน เนื่องจากสนามบินจังหวัดกระบี่เป็นสนามบินนานาชาติที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทยทางจังหวัดกระบี่ด้วยเครื่องบินแบบเช่าเหมาลำ สำหรับการเดินทางทางรถยนต์สามารถเดินทางได้หลายทางจึงนับว่ามีความสะดวกสบายค่อนข้างมาก

จังหวัดกระบี่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) มูลค่า 185,099 บาท ต่อปี สูงเป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดกระบี่ที่ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับภาคการเกษตร ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2557 การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นเป็นอันดับสองของภาคใต้และอันดับสี่ของประเทศไทยด้วยมูลค่า 64,978 ล้านบาท โดยมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้จากข้อมูลด้านสังคมของจังหวัดกระบี่ พบว่า ในด้านคุณภาพชีวิต ประชาชนในจังหวัดกระบี่มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุ เด็กอายุ 6 – 14 ปีได้รับการศึกษาดี และคนอายุ 15 – 60 ปีรู้หนังสือดี แต่มีปัญหา 3 ด้านที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ เด็กแรกเกิดกินนมแม่ไม่ถึง 6 เดือน คนอายุ 35 ปี ขึ้นไปไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี และเด็กจบการศึกษาภาคบังคับร้อยละ 28 ไม่ได้ทำงานต่อหรือศึกษาต่อ ในด้านการแพทย์และสาธารณสุข จังหวัดกระบี่มีโรงพยาบาลจำนวน 9 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 72 แห่ง ศูนย์สุขภาพชุมชนในโรงพยาบาล จำนวน 7 แห่ง ศูนย์แพทย์ชุมชน จำนวน 2 แห่ง และหน่วยควบคุมโรคหน้าโดยแมลง จำนวน 4 แห่ง ทั้งนี้ในภาคเอกชน มีสถานบริการด้านสุขภาพเอกชน 1 แห่ง และคลินิกจำนวน 66 แห่ง

จังหวัดกระบี่มีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.90 ซึ่งประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนกับศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดกระบี่ได้ทั้งด้วยการร้องเรียนด้วยตนเองและการร้องเรียนผ่าน

ช่องทางที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 มีเรื่องราวเรียนผ่านช่องทางการร้องเรียนที่กำหนดไว้ถึง 1,111 เรื่อง และร้องเรียนด้วยตนเอง 191 เรื่อง โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาความเดือดร้อนและขอความช่วยเหลือ ในส่วนของสถิติคดีอาญา พบว่า คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ และคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญมีจำนวนลดลง แต่มีการเพิ่มขึ้นของสถิติคดีรัฐเป็นผู้เสียหายและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ในส่วนของยาเสพติดสามารถจับกุมได้ 2,408 คดี ผู้ต้องหาจำนวน 2,688 ราย ทางด้านศาสนา จังหวัดกระบี่มีวัดทั้งหมด 81 แห่ง สำนักสงฆ์ 33 แห่ง โบสถ์คริสต์จำนวน 8 แห่ง มัสยิด 186 แห่ง ศูนย์อบรมจริยธรรมฯ 116 แห่ง และศูนย์พระพุทธศาสนา 6 แห่ง โดยประชากรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 61.63 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 38.03 นับถือศาสนาอิสลาม

ผลการวิจัยในเบื้องต้นพบว่านโยบายด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว หรือ Krabi Go Green ยังคงเป็นนโยบายที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่คนปัจจุบัน นายพินิจ บุญเลิศได้กำหนดนโยบายด้านเมืองสีเขียวอยู่ในนโยบายการบริหารจังหวัดกระบี่ นอกจากนี้ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ได้จัดทำแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสีเขียวในการดำเนินงานปีปัจจุบันและในอนาคตด้วย สำหรับในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศบาลเมืองกระบี่ได้มีการเตรียมการบริหารจัดการขยะของเมืองกระบี่ โดยแผนการดำเนินงานในเบื้องต้นอาจจะดำเนินการด้วยการสร้างโรงไฟฟ้าจากขยะที่กำลังอยู่ในกระบวนการศึกษาผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมและการหาผู้ร่วมลงทุนเพื่อดำเนินการโครงการ รวมไปถึงการปลูกป่าสีส้มเมืองเพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวของจังหวัดกระบี่ หรือในพื้นที่เกาะพีพีที่เอกชนที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเริ่มหรือแนวทางการฟื้นฟูเกาะพีพีให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากปัจจุบัน กระแสสภาพลักษณะด้านลบของหมู่เกาะพีพีในแง่ของแหล่งท่องเที่ยวที่ทรุดโทรมทำให้ผู้ประกอบการเริ่มที่จะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้กลับมามีสภาพเดิมให้มากที่สุด

2.2 ความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 84.20 เคยได้ยินหรือรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่มาก่อนนี้จากสื่อต่างๆ รวมไปถึงจากการประกวดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งจัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยและสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า มีทัศนคติต่อการพัฒนาให้กระบี่เป็นเมืองน่าอยู่น่าเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชื่นชอบกระบี่ (4.09) รองลงมาคือทัศนคติที่มองว่ากระบี่ควรมีการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างเต็มรูปแบบ (4.00) ทัศนคติต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่ว่าเป็นเพราะผู้คนน่ารักและมีน้ำใจ (3.86) ในขณะเดียวกันนั้นผลการศึกษาสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นและการประชุมกลุ่มย่อยที่ดำเนินการก่อนพัฒนาแบบสอบถาม โดยประชาชนจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม การเป็นเมืองสะอาดไม่มีปัญหาขยะและน้ำเสียในระดับมาก (3.64) และมีทัศนคติที่ดีในระดับมาก (3.52) ต่อการที่จะพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองจักรยาน ซึ่งเป็นนโยบายของจังหวัดและสอดคล้องกับผลการประชุมกลุ่มย่อยความเห็นของภาครัฐ สถานประกอบการและตัวแทนชุมชน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติ

ปานกลาง (3.65) ต่อมุมมองที่ว่าความเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้กระป๋องน้อยลง ทั้งนี้ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าจังหวัดกระบี่สามารถพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ได้

ในมุมมองของประชาชนจังหวัดกระบี่นั้น ผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ขาดแคลนและค่าครองชีพสูงขึ้นซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ (3.92) ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่เฉพาะจังหวัดกระบี่ โดยแนวคิดเมืองน่าอยู่ในด้านเศรษฐกิจที่อาศัยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตจึงเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะสามารถลดผลกระทบด้านค่าครองชีพสูงได้ ทั้งนี้ ปัญหาที่สำคัญรองลงมาจากปัญหาด้านค่าครองชีพคือปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับปริมาณขยะ สิ่งปฏิกูลที่เป็นผลมาจากการบริโภคของนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดกระบี่ (3.39) โดยบางส่วนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าขยะบางส่วนเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไป-เย็นกลับ พักค้างที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณมากขึ้นทุกปี แต่ในการนับสถิติหรือมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวนั้น ผลประโยชน์ตกอยู่กับจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นจังหวัดต้นทาง ทั้งนี้ ในส่วนของหน้าที่ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทั่วไปในจังหวัดกระบี่ (4.04) รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่กำกับนโยบายและบริหารจัดการ รองลงมาคือ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) และภาคเอกชน ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โรงแรม ร้านอาหาร ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเป็นเมืองน่าอยู่มากที่สุด (ร้อยละ 36.30) รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือด้านเศรษฐกิจ (ร้อยละ 36.0) ส่วนลำดับที่สามคือด้านสังคม

ในด้านการสอบถามประชาชนถึงตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ในด้านต่าง ๆ นั้น ผลการวิจัยพบว่าตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม 5 อันดับแรกประกอบไปด้วยสภาพภูมิอากาศ ความสะอาด ปริมาณขยะและการจัดการ พื้นที่สีเขียว พลังงานสะอาดและการออกแบบบ้านหรือชุมชนโดยคำนึงถึงระบบนิเวศตามลำดับ ขณะที่ในส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจนั้น ประกอบไปด้วยค่าครองชีพ รายได้ อัตราการมีงานทำ ความหลากหลายของอาชีพ และการลดภาวะความยากจน ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวจังหวัดกระบี่ระบุว่าตัวชี้วัดด้านสังคมด้านอภัยภัย ไม้ตรี และความเป็นมิตร ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี การสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน คุณภาพการศึกษา และการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองเป็นตัวชี้วัดด้านสังคม 5 อันดับแรก สำหรับในส่วนของตัวชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ 5 อันดับแรก ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านสินค้าอุปโภคบริโภค (หาซื้อได้ง่าย) ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย การให้บริการไฟฟ้า การติดต่อสื่อสาร และร้านอาหาร ตามลำดับ ปัจจัยชี้วัดด้านการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่ประชาชนจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญตามลำดับคือ การสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว และด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 86.70 ซึ่งประชาชนในจังหวัดกระบี่เชื่อมั่นว่าทางจังหวัดกระบี่จะสามารถผลักดันแนวคิดเมืองน่าอยู่ให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยผ่านโครงการต่างๆของทางจังหวัดไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ อีกด้วย

2.3 แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่

ในการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจากชุมชนท่องเที่ยวที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียวอื่น ๆ ในประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ การจัดการการท่องเที่ยวแหล่งโมเดล จังหวัดระยอง และชุมชนท่องเที่ยวบ้านสลักคอก เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า มุมมองด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว การจัดการสิ่งแวดล้อม การลดมลพิษ การส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางที่ทั้ง 2 พื้นที่ใช้เพื่อพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ หรือเมืองท่องเที่ยวสีเขียว ซึ่งผู้วิจัยสามารถพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวโดยอาศัยตัวชี้วัดเหล่านี้ ได้แก่ ความปลอดภัยด้านชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงด้านมลภาวะ ความสะอาดของเมือง การตกแต่งภูมิทัศน์ของเมือง พื้นที่สีเขียว สุขภาวะทั้งกายและใจ ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการจ้างงาน และความเป็นมิตรของผู้คน

ทั้งนี้ ในการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว โดยเลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่เป็นชุมชนที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ โดยมีแนวทางในการพัฒนาเมืองต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ ดังนี้

2.3.1 การรวมกลุ่ม เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมภายใต้แนวคิดพื้นฐานคือ ความยั่งยืน ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการกำหนดกติกาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชน และการจำหน่ายหุ้น รวมไปถึงการปันผลและการคืนกำไรให้กับสังคมและชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็งที่ไม่ได้ถือหุ้นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทางอ้อมในแง่ของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น ในส่วนนี้จึงเกี่ยวข้องกับการกำหนดกติกาในการรวมกลุ่ม การจัดสรรผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับสมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็ง การจำหน่ายหุ้น และการสร้างฐานคนรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่

2.3.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหลักของชุมชนท่องเที่ยวในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ประทับใจโดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างประสบการณ์นั้น ๆ ทั้งนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวยังคงเป็นบทเรียนที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวต่อการปฏิบัติตัวการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ การพายเรือคายัค การล่องเรือคอนโดล่า และการล่องเรือหางยาว โดยกิจกรรมอีกส่วนคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวรอง อาทิ การปลูกหญ้าทะเล การทำบ้านปลา การกินข้าวร่วมกับชาวบ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการต้องเน้นการสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้

2.3.3 การจัดการภูมิสถาปัตย์ สิ่งที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งต้องให้ความสำคัญ คือ การจัดการภูมิสถาปัตย์ของชุมชนทุ่งหยีเพ็งเพื่อสร้างความประทับใจและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เพลิดเพลินใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งอาจจะดำเนินการปลูกไม้ดอกไม้ประดับพื้นถิ่น หรือไม้ที่มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนท่องเที่ยวทุ่ง

ห้วยเพ็ง ซึ่งในเบื้องต้น ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งได้ปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ ต้นเตยปาหนัน เป็นต้น ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริโภคได้

2.3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจ การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ต้องมีการสร้างความเป็นเมืองน่าอยู่ในด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับรายได้และความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจยังเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพียงแต่ไม่ได้นำปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือรายได้มาเป็นปัจจัยหลักหรือจุดมุ่งหมายหลักในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง การจัดการการท่องเที่ยวเป็นกลไกที่ใช้ในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งที่มีความรับผิดชอบผืนป่าชุมชนกว่า 2,000 ไร่ และการท่องเที่ยวยังคงก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนทุ่งห้วยเพ็งโดยตรง ดังนั้น ในแนวทางนี้จึงเกี่ยวข้องกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ การส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ และการสร้างตลาดสีเขียว

2.3.5 การจัดการด้านความปลอดภัย ความปลอดภัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นเมืองน่าอยู่เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งแล้วจะต้องได้รับความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง และการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ของการท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตาที่นักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานพาหนะที่คับแคบมาก ดังนั้น ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง จึงต้องให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมชมเยือนชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัย การปรับปรุงเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการบริการนักท่องเที่ยว และการรณรงค์การเป็นเจ้าบ้านที่ดีที่คอยดูแลความปลอดภัยทั้งทางด้านชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยว

2.3.6 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ดังนั้น ในฐานะเจ้าบ้าน สิ่งชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งต้องให้ความสำคัญคือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งสามารถดำเนินการได้ทั้งเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเป็นชุมชนต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ การจัดทำโครงการธนาคารขยะ และการใช้ประโยชน์จากขยะ

3) ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มีผู้ใช้ประโยชน์นั้นคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจโรงแรมจังหวัดกระบี่ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ และท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่เข้ามามีบทบาทตั้งแต่การพัฒนาโจทย์งานวิจัย รวมถึงการร่วมกำหนดทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนงานวิจัยด้วยแนวคิดเมืองน่าอยู่ ตลอดจนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัย และที่สำคัญ ในงานวิจัยนี้ได้มีการดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวตามแนวคิดเมืองน่าอยู่ โดยเลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งเป็นพื้นที่ในการดำเนินการ และได้ดำเนินการโดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติไป

ควบคู่กับกระบวนการทำวิจัยทำให้งานวิจัยได้รับข้อเสนอแนะ จุดเด่น จุดด้อยรวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา

4) การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

สำหรับการใช้ประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ สำนักงานจังหวัดกระบี่ และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา ได้นำแนวคิดการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวไปใช้ในทางปฏิบัติคู่ขนานไปกับการดำเนินการวิจัย โดยเมื่อแล้วเสร็จโครงการทางชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐได้มีการร่วมกันปรับแต่งสภาพภูมิทัศน์ชุมชน และเริ่มดำเนินการปลูกผักสวนครัว ชุมชน นอกจากนี้ยังได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนา Lanta Green Islands ไปใช้ประโยชน์ขออนุมัติงบประมาณสนับสนุนให้เกาะลันตาเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวต่อไป และการจัดทำคู่มือการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวสีเขียว (Green Community) เสนอหน่วยราชการ สำนักงานจังหวัดและส่วนกลาง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่

บทคัดย่อ

หัวหน้าโครงการ

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์

Email

kpimlapa@wu.ac.th

ระยะเวลาดำเนินการ

1 กรกฎาคม 2558 – 30 มิถุนายน 2559

การศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ รวมถึงการศึกษาความพร้อมทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ผลการศึกษาวิจัยในเชิงนโยบายและการปฏิบัติจริงในพื้นที่ผ่านข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว โดยอาศัยแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในจังหวัดกระบี่จำนวน 425 คน ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) กับกลุ่มผู้นำชุมชน องค์กรภาครัฐ และตัวแทนองค์กรทางการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยชี้วัดความเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวซึ่งส่วนหนึ่งประยุกต์มาจากกรอบมาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดของอาเซียน (ASEAN Clean Tourist City Standard) บ่งชี้ถึงความสำคัญของการจัดการด้านความสะอาด สภาพแวดล้อมของเมือง และนโยบายการวางผังเมืองซึ่งสำนักงานจังหวัดกระบี่รวมทั้งเทศบาลที่บริหารจัดการพื้นที่มีนโยบายด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว หรือ Krabi Go Green ที่ชัดเจนและเป็นนโยบายที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ได้จัดมีการจัดทำแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสีเขียว การปลูกป่าสีมุมเมืองเพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวของจังหวัดกระบี่ ทั้งนี้ประชาชนจังหวัดกระบี่ ร้อยละ 84.20 รับรู้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียวมาก่อนแล้ว และส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวที่น่าอยู่ (Mean=4.09) และต้องการให้มีการพัฒนาให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ในมุมมองของนักท่องเที่ยว ให้ความเห็นว่าคนกระบี่เป็นคนน่ารักและมีน้ำใจ สำหรับแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ผังเมือง ชยะ น้ำเสีย มากที่สุดและชุมชนทุ่งหยีเพ็ง ซึ่งมีฐานทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการขับเคลื่อนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ชุมชนต้นแบบ แนวทางหลักได้แก่ การรวมกลุ่มสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและพึ่งพาตนเอง ลดการใช้ทรัพยากรจากภายนอกชุมชนหรือนอกเกาะลันตา ลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากกิจกรรมการขนส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ ร่วมกันพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการหมู่บ้านน่ามอง สำหรับแนวทางการจัดการด้านเศรษฐกิจนั้นควรพัฒนาชุมชนให้เป็นครัวสีเขียวของเกาะลันตา ผลิตอาหารอินทรีย์ และอาหารทะเลเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียวต่อไป

Abstract

Head of Project	Pimlapas Pongsakornrungrungsilp, Ph.D.
Email	kpimlapa@wu.ac.th
Duration	1 July 2014 – 30 June 2016

The study of guidelines for developing the model of green tourism city in Krabi Province aimed to study the general environment and policy of green tourism in Krabi province, to study the readiness of social and culture, and Krabi citizens' attitudes toward the livable city, and to apply the results in policy and practice within Krabi province through the guidelines for developing the model of green tourism city. This study used questionnaires to the data from 425 households in Krabi, including in-depth interviews and focus groups with community leaders, government officers, and tourism staffs in Krabi province.

The findings found that the indicators of green tourism city in this study were partly adapted from the ASEAN clean tourist city standard for indicating the significance of management toward cleanliness, city environment, and city plan policy. So, Krabi provincial office, and city municipality have green tourism policy through 'Krabi Go Green' which is the crucial policy of Krabi province. These offices also develop the green tourism city action plan, and afforest in four corners of the city in order to create green areas of Krabi. Moreover, Krabi citizens about 84.20 percents perceive about the development of livable city to support green tourism, and most of them have the positive attitudes toward the development of Krabi province to be livable green tourism city (Mean = 4.09). They also would like to develop Krabi to be livable city in tourist perspectives – be perceived from tourists as lovely and generous people. With the guidelines for developing the model of green tourism city, the most samples focus in environment factors; e.g. city plan, waste, sewage at the highest level of importance. Tung Yee Peng community, Lanta islands, where are plenty of natural, cultural and way of local life resources, is ready to be driven as the green tourism city, and is chosen as the community model. The main guidelines are the community collaboration as a local organization, persuading members with self-sufficiency, reducing consumption from external resources, reducing the carbon dioxide emissions from material or product transportation, and cooperating to develop eco-friendly tourism activities, and household landscape development project. For the guidelines in economics, stakeholders should develop and support Tung Yee Peng community as the green kitchen of Lanta islands to produce organic food and seafood for green tourism.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	ฎ
Abstract	ฎ
สารบัญ	ฐ
สารบัญตาราง	ท
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	3
1.5 กรอบการวิจัย	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	33
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	34
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย	36
4.1 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียว- ของจังหวัดกระบี่	36
4.2 ความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการ- เป็นเมืองน่าอยู่	43
4.3 แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่	51
4.4 การพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบจังหวัดกระบี่: กรณีศึกษา ชุมชน ท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	84
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการวิจัย	107
5.2 อภิปรายผล	111
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	113
5.4 งานวิจัยในอนาคต	115
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
4.1	ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
4.2	จำนวนและร้อยละของพลเมืองจังหวัดกระบี่จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่	45
4.3	ค่าเฉลี่ยของทัศนคติพลเมืองในจังหวัดกระบี่ที่มีต่อความเป็นเมืองน่าอยู่	45
4.4	ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาทางการท่องเที่ยวในมุมมองของประชาชนจังหวัดกระบี่	46
4.5	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อผู้มีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่ในมุมมองของประชาชน- จังหวัดกระบี่	47
4.6	จำนวนและร้อยละของพลเมืองกระบี่จำแนกตามระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผล ต่อความเป็นเมืองน่าอยู่	47
4.7	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเป็นเมืองน่าอยู่	48
4.8	ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิตິด้านสิ่งแวดล้อม	48
4.9	ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิตິด้านเศรษฐกิจ	49
4.10	ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิตິด้านสังคม	49
4.11	ค่าเฉลี่ยของความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ในมิตິด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการ- สาธารณะ	50
4.12	ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิตິด้านการท่องเที่ยว	51
4.13	ความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย	51
4.14	การจัดการกับผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ	59
4.15	การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมต่อการกำหนดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่- ของประชาชนจังหวัดกระบี่	60
4.16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้าน- การจัดการสิ่งแวดล้อม	61
4.17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้าน- พื้นที่สีเขียว	63
4.18	การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจต่อการกำหนดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่- ของประชาชนจังหวัดกระบี่	64
4.19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้าน- เศรษฐกิจ	64
4.20	การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านสังคมต่อการกำหนดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ของ ประชาชนจังหวัดกระบี่	66
4.21	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อย- ด้านสังคม	67
4.22	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อย- ด้านสังคม	69
4.23	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อย- ด้านสังคม	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.24	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้าน- โครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ	71
4.25	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อย- ด้านนันทนาการ	72
4.26	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อย- ด้านการจัดการการท่องเที่ยว	74
4.27	ข้อมูลเครือข่ายธุรกิจชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง	88

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
2.1 องค์ประกอบของการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	10
2.2 องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียว	24
4.1 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่	38
4.2 การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่และการพัฒนาเมืองต้นแบบด้าน- การท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่	52
4.3 กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก	55
4.4 กลุ่มโฮมสเตย์พื้นบ้านสลักเพชร	56
4.5 การพัฒนาโครงสร้างสาธารณะ ท่อประปา สายไฟฟ้าและความเสื่อมโทรมของป้าย- ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ชุมชน	76
4.6 สภาพแวดล้อมธรรมชาติและพื้นที่สีเขียวของชุมชนบ้านเกาะกลาง	76
4.7 สภาพพื้นที่น้ำขังในบางบริเวณของชุมชนบ้านเกาะกลาง	77
4.8 ป้ายทางเข้าและแผนที่ชุมชนบ้านนาติน อำเภอมะนัง จังหวัดกระบี่	77
4.9 ป้ายบอกสถานที่ที่ทรุดโทรมส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์เมืองโดยรวมของชุมชน	78
4.10 กิจกรรมการสร้างบ้านปลาที่ชุมชนบ้านทุ่งหยีเพ็งให้บริการนักท่องเที่ยว	79
4.11 ปัญหาการจอดรถกีดขวางและการขายของบนทางเท้าบริเวณชุมชนเมืองเก่าศรีรายา	80
4.12 แลนด์มาร์คของจังหวัดกระบี่ที่มีการปรับแต่ภูมิทัศน์สวยงาม	81
4.13 ลักษณะทางกายภาพและการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดอ่าวนาง	82
4.14 ภาพการทิ้งขยะในแหล่งท่องเที่ยวและระบบการจัดเก็บบริเวณอ่าวนาง	83
4.15 การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและปัญหาสายไฟบดบังภูมิทัศน์เมือง	83
4.16 หาบเร่ แผงลอย ที่เร่ขายอาหารบริเวณแนวชายหาดอ่าวนาง	84
4.17 การประชุมร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่	85
4.18 การประชุมเพื่อร่วมตัดสินใจในการดำเนินการชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ	86
4.19 แผนที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง	87
4.20 กิจกรรมการท่องเที่ยวหลักชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง	89
4.21 การขับเคลื่อนชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ	92
4.22 ลำดับชั้นความสำคัญของปัญหา	103

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 3 ด้าน คือทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นั่นคือการท่องเที่ยวที่สร้างงาน สร้างรายได้อย่างยั่งยืน มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวที่หลากหลาย บนพื้นฐานความแตกต่างกันของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวสีเขียว เป็นต้น (Shaw and Williams, 2004) ปัจจุบันด้วยกระแสและความตื่นตัวของประชาคมโลกต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ซึ่งนำไปสู่ความพยายามที่จะกำหนดนโยบายและ พัฒนาสังคมคาร์บอนต่ำ (Low-carbon Society) และในภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเช่นเดียวกันที่ให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียวที่จะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างสังคมธุรกิจสีเขียวที่ให้ความสำคัญทั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Schwab, 2008) โดยมีการนำแนวคิด 7 Greens ซึ่งมุ่งเน้นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความยั่งยืน และส่วนหนึ่งคือการสร้างชุมชนสีเขียว (Green Community) และแหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552)

แนวคิดในการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และมีความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้รับการตอบรับในเชิงนโยบาย รวมทั้งได้มีการผลักดันในระดับประเทศโดยอาศัยหลักการพัฒนาแบบยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ภายใต้การดำเนินงานของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สภาคณบดีสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการแห่งประเทศไทยและสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ในการส่งเสริมให้มีการนำหลักการดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น มีการประกวดเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนสำหรับเทศบาล รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเมืองให้คนที่อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่เย็นเป็นสุข ความสงบสุขของสังคม สุขภาวะที่ดีขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานซึ่งนับว่าเป็นแนวคิดภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืนอันส่งผลดีต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองดังกล่าว นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างประสบการณ์ทางท่องเที่ยว ตลอดจนก่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว อันเป็นปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งนี้ในปัจจุบันด้วยบริบทของปัจจัยเกื้อหนุนทั้งสถานการณ์และปัจจัยเสี่ยงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ซับซ้อนและรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก หรือ ภาวะโลกร้อน ดังรายละเอียดข้างต้น เป็นปัจจัยลบที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ลดคุณค่าของทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ ทั้งการ

เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวและปัญหาภัยธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนความซ้ำซาก จำเจ ของสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการ หรือให้ประสบการณ์ใหม่ที่มีคุณค่ากับนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการย้ายแหล่ง ตลอดจนการบุกเบิกแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่แหล่งเดิมเกิดความเสื่อมโทรม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่กระทบกับความนิยมหรือรายได้ทางการท่องเที่ยว การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในเมืองท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างแผนและนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว การดูแลรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว และการส่งเสริมบรรยากาศความน่าอยู่ซึ่งนำไปสู่การพำนักรักของนักท่องเที่ยวในเมืองหรือภูมิภาคนั้นๆ บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

จังหวัดกระบี่เป็นเมืองการท่องเที่ยวหลักแห่งหนึ่งในภาคใต้ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มากเป็นอันดับที่ 3 รองจากจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันกำหนดปฏิญญาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ว่าเป็น “เมืองท่องเที่ยวคุณภาพที่มีชื่อเสียงระดับโลก” โดยมุ่งหวังดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มากขึ้น ซึ่งภายใต้คำขวัญของจังหวัดกระบี่ “กระบี่ เมืองหน้าอยู่ ผู้คนน่ารัก” แนวคิดที่ทางจังหวัดกระบี่ได้นำมาประยุกต์ใช้คือ แนวคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City) ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียว โดยมีมุมมองในบริบทของจังหวัดกระบี่ในด้านการจัดวางสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถาปัตยกรรม สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว รวมทั้งการสร้างบรรยากาศให้จังหวัดกระบี่มีความพร้อมและน่าสนใจในการอยู่อาศัยทั้งในส่วนของชาวจังหวัดกระบี่ นักลงทุน และนักท่องเที่ยว หรือหากจะกล่าวตามหลักการตลาดการบริการ (ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์, 2555) แนวคิดเมืองน่าอยู่ เป็นการบริหารจัดการส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในส่วนของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidences) ทั้งนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่มีนักวิจัยน้อยมากที่ดำเนินการศึกษาแนวคิดเมืองน่าอยู่กับการท่องเที่ยว แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในมิติของการจัดการสภาพแวดล้อมเมือง ยกตัวอย่างเช่น ชนิษฐา ชุสุข และเยาวนิจ กิตติธรรกุล (2553) ศึกษาผลกระทบเคลื่อนนโยบายเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลนครสงขลา และเทศบาลตำบลปริง จังหวัดสงขลา

นอกจากนี้ จากการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่องในจังหวัดกระบี่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยในปิงบประมาณ พ.ศ. 2556 ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ พบว่าแนวทางหนึ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดกระบี่คือ การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามปฏิญญาท่องเที่ยวกระบี่ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ตามแนวทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย โดยให้ได้มาซึ่งแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวที่นำไปสู่การร่วมพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็น “เมืองน่าอยู่” ตามคำขวัญของจังหวัดด้วยเหตุนี้ ในการดำเนินการวิจัยในโครงการวิจัยนี้จะประยุกต์ใช้แนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียวกับแนวคิดเมืองน่าอยู่เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัด

กระบี่ที่จะเป็นแนวทางหนึ่งในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ตามปฏิญญาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ที่ทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดไว้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่
- 2.2 เพื่อศึกษาความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ จังหวัดกระบี่

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนจังหวัดกระบี่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

1.3.3 ขอบเขตด้านข้อมูลในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้

1.3.3.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดการพื้นที่สีเขียว และสวนสาธารณะ นโยบายด้านระบบสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การจัดการผังเมืองและการกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ในจังหวัดกระบี่ กฎหมายและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

1.3.3.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้จะใช้ระยะเวลา 1 ปี

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เมืองท่องเที่ยวสีเขียว หมายถึง เมืองท่องเที่ยวที่มีการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้บริบทของเมืองน่าอยู่ที่เปิดรับนักท่องเที่ยวด้วยความจริงใจและไม่เอาัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

เมืองน่าอยู่ (Livable City) หมายถึง เมืองที่มีมาตรฐานการจัดการครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์ทางกายภาพ และการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และผู้มาเยือน (visitor) ให้มีความสุข มีความทรงจำที่ดีกับเมืองนั้นๆ

การจัดการพื้นที่สีเขียว หมายถึง การบริหารจัดการหรือจัดให้มีบริเวณสาธารณะที่ปลูกต้นไม้ สำหรับเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในเมือง กันขอบเขตพื้นที่ว่างสำหรับกิจกรรม อาจเป็นทางจักรยาน ทางเท้า สวนสาธารณะ ให้ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์และทำให้พลเมืองมีความสุข เมืองมีความสวยงาม

การจัดการผังเมือง การวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต ที่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของประชากร การเติบโตของธุรกิจ การจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาโครงสร้างสาธารณะต่างๆ โดยมุ่งเน้นความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงามทางกายภาพของเมือง ตลอดจนลักษณะการใช้ประโยชน์ในเขตต่างๆของเมือง

1.5 กรอบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ โดยประยุกต์แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียวและแนวคิดเมืองน่าอยู่ในการศึกษาดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ ดังนั้น ผู้วิจัยมีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดเมืองน่าอยู่ แนวคิด 7 Greens และรูปแบบของการท่องเที่ยวสีเขียว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาเป็นอย่างมาก เนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถก่อให้เกิดการจ้างงานได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเพราะธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่เน้นการใช้แรงงาน นอกจากนี้ ธุรกิจการท่องเที่ยวยังสามารถสร้างรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาได้อีกด้วย UNWTO (1995) ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “...เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้เดินทางและไปพักผ่อนในสถานที่ที่ไม่ใช่ภูมิลำเนาหรือสภาพแวดล้อมเดิมของบุคคลนั้นที่มีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อกิจการ หรือจุดมุ่งหมายอื่นที่เป็นการเดินทางโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนจากสถานที่ที่เข้าไปเยี่ยมชม...” โดย UNEP (2005: 2) ได้กล่าวไว้ว่า “...การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่ใช่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยว แต่เป็นรูปแบบทั้งหมดที่การท่องเที่ยวต้องพยายามทำเพื่อสร้างความยั่งยืน...” ดังนั้นก่อนที่จะทำความเข้าใจกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวก่อน ดังนี้

2.1.1.1 รูปแบบการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีอยู่หลายรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกประเภทของการท่องเที่ยว เช่น สถานที่ที่เดินทางท่องเที่ยว วิธีการเดินทางท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว จำนวนสมาชิก และลักษณะของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นต้น (วาทิต อธิศิริเวทย์, 2551) สามารถแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะการเดินทางว่าเป็นการเดินทางภายในประเทศหรือเดินทางออกนอกประเทศ ได้ดังนี้ (วรรณ วรชวานิช, 2539, วาทิต อธิศิริเวทย์, 2551; จรรยา วาหลวง, 2550)

1) การท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ภายในประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวประเภทนี้จะต้องมีสิ่งดึงดูดใจหลายอย่าง เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย การโฆษณาหรือมีสิ่งดึงดูดใจโดยเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น แหล่งทางประวัติศาสตร์ หรือศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

2) การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ต่างจากประเทศของตน ใช้ภาษาต่างประเทศ และอาจต้องมีมัคคุเทศก์นำ การท่องเที่ยวในต่างประเทศนั้นขนาดของ

ประเทศเป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดคนให้เข้ามาท่องเที่ยว เพราะมีโอกาสที่จะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งอื่นๆ มากกว่าประเทศเล็กๆ แต่บางครั้งการเดินทางไกลๆ ก็อาจเป็นอุปสรรคหรือทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจหรือทำให้มีความสนใจน้อยลงได้

2.1.1.2 สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเปรียบเสมือนเครื่องจักรสำคัญที่ขับเคลื่อนระบบการท่องเที่ยว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการเดินทางท่องเที่ยวมักอธิบายในรูปแบบของอุปสงค์และอุปทานทางการท่องเที่ยว นั่นคือนักท่องเที่ยวต้องการพักผ่อนและใช้ช่วงเวลาวางหรือวันหยุด (Holiday periods) ในการเดินทางและประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ซึ่งความต้องการ (Demand) เหล่านี้ก็จะได้รับการสนองตอบในรูปแบบของประสบการณ์การท่องเที่ยว จากการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวซึ่งก็คือ อุปทาน (Supply) ทางการท่องเที่ยวนั่นเอง ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2548) ได้ให้คำจำกัดความของ อุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไว้ว่า หมายถึง ปริมาณของบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเต็มใจและสามารถทำการขายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในขณะเดียวกันก็ได้ให้นิยามของอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (tourism demand) ว่า หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการหรือบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความต้องการ มีอำนาจซื้อ และมีความเต็มใจที่จะจ่ายสินค้าและบริการที่กำหนดในเวลานั้นๆ ปริมาณสินค้าและบริการการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงย่อมหมายถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วย อุปสงค์การท่องเที่ยวเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดความต้องการขายสินค้าทั่วไป และสินค้าการท่องเที่ยวอื่นๆ โดยเฉพาะธุรกิจย่อยที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น โรงแรม บริษัทนำเที่ยว สายการบิน ช่วยเพิ่มรายได้แก่ท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวมีการขยายตัวมากขึ้น โดยวาทิต อิทธิศิริเวทย์ (2551) ได้แบ่งประเภทของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายใต้กรอบของธุรกิจที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1) ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เป็นธุรกิจที่ให้บริการการนำเที่ยว จัดหาและบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยประสานงานกับธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยวตั้งแต่ก่อนออกเดินทางไปจนถึงเดินทางกลับ

2) ธุรกิจเรือท่องเที่ยว คือ การให้บริการนำเที่ยวทางเรือทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่ต้องค้างคืนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ธุรกิจเรือท่องเที่ยวรวมไปถึงเรือสปีดโบท เรือหางยาว หรือเรือสำราญ

3) ธุรกิจที่พักแรมเป็นธุรกิจหลักธุรกิจหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิดการใช้พลังงานและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยธุรกิจที่พักแรมเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวไปใช้บริการเพื่อพักผ่อนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โรงแรม บ้านพักตากอากาศ หอพัก เป็นต้น

4) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก เป็นธุรกิจหลักอีกประเภทหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตอย่างเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวซื้อหาเป็นของฝาก หรือของที่ระลึกว่าได้เดินทางมาเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยว นั้นแล้ว

5) ธุรกิจร้านค้าปลีก เป็นธุรกิจที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยตรง แต่เป็นธุรกิจที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในขณะที่ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วยการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่นักท่องเที่ยวต้องการ

6) ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม เป็นอีกหนึ่งธุรกิจหลักที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มกับนักท่องเที่ยว

7) ธุรกิจการธนาคาร เป็นการให้บริการรับแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่างๆ รวมถึงการฝาก และถอนเงินระหว่างประเทศด้วย ซึ่งในปัจจุบันมีความสะดวกมากเพราะธนาคารพาณิชย์ ทุกแห่งใช้ ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถฝากและถอนเงินระหว่างประเทศได้ทันที และระบบการใช้บัตร เครดิต (Credit Card) ที่เอื้ออำนวยให้ความสะดวกในการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยว

8) ธุรกิจการคมนาคมและขนส่ง เป็นธุรกิจที่ให้บริการยานพาหนะทุกประเภทแก่นักท่องเที่ยวไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ เป็นธุรกิจที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่ชั้นบรรยากาศ

9) ธุรกิจบันเทิงและพักผ่อน เป็นธุรกิจหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่นิยมท่องเที่ยวและสัมผัสวิถีชีวิตยามค่ำคืน (Nightlife Tourism) สถาบันบันเทิงจะประกอบไปด้วยผับ ดิสโก้เธค คาราโอเกะ โรงภาพยนตร์ การแสดงโชว์ การแสดงแสง สี เสียงทุกประเภท เป็นต้น อย่างไรก็ตามในพื้นที่อนุรักษ์จะไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบันเทิงนี้มากนัก เนื่องจากข้อบังคับทางกฎหมาย

2.1.1.3 หลักการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียวเป็นหนึ่งในแนวทางที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถธำรงรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมไปถึงวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างยั่งยืน (World Tourism Organization, 1998) ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

1) มุ่งเน้นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี และต้องให้ความสำคัญในการดำเนินธุรกิจระยะยาว นอกจากนี้ควรมีการลดการบริโภคที่มากเกินไปเพื่อธำรงรักษาทรัพยากรให้สามารถคงอยู่ได้นานขึ้น รวมทั้งสามารถลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นได้ (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2547)

2) ต้องมุ่งเน้นการวางแผนและการจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งการประยุกต์การท่องเที่ยวเข้ากับกรอบการวางแผนในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งดำเนินการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3) ต้องไม่ละเลยชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น การซื้อสินค้าที่ระลึกที่ผลิตในท้องถิ่น และใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ซึ่งจะ

ส่งผลต่อการกระจายรายได้หมุนเวียนในท้องถิ่น ซึ่งการจะดำเนินการเช่นนั้นได้ต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิธิ เอียวศรีวงศ์ (2541) ที่เน้นการให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากเกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านการท่องเที่ยว และเป็นสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับชุมชนท้องถิ่นด้วย ซึ่งแนวคิดนี้ยังรวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือในแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องทำงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อแสวงหาจุดร่วมและลดข้อขัดแย้งที่จะเป็นอุปสรรคในการทำลายความยั่งยืนของการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อบุคลากรในท้องถิ่นทุกระดับ ซึ่งจะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยวได้

4) ต้องให้ความสำคัญกับการตลาดและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงหลักการตลาดที่มีความรับผิดชอบ และตระหนักถึงการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการก็จะต้องทำการตลาดให้ลูกค้าทราบถึงจริยธรรมของบริษัท ความรับผิดชอบต่อตลาดนี้ผู้ประกอบการจะต้องสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและการตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2547)

5) ต้องมุ่งเน้นความยั่งยืนของการท่องเที่ยวทางด้านทรัพยากร วิถีชีวิตชุมชน สังคม และวัฒนธรรมมากกว่าการให้ความสำคัญกับจำนวนนักท่องเที่ยวหรือรายได้จากการท่องเที่ยว (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2541) โดยมุ่งเน้นการสร้างการเรียนรู้และเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการท่องเที่ยว

2.1.1.4 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการบริหารจัดการ

ท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหลายฝ่าย แต่ละฝ่ายมีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกัน นั่นคือ ในด้านบวกต่อการร่วมกันลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หรือลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ (Climate Change) และในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมโลก (UNEP & WTO, 2005) โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วย

1) รัฐบาล (Government) โดย UNEP & WTO (2005) ให้ความสำคัญว่ามีบทบาทเป็นผู้นำสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนเนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ที่ออกกฎหมายเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายด้านการควบคุมอาคาร กฎหมายตรวจคนเข้าเมือง กฎหมายด้านสถานบันเทิง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการออกมาตรการที่กระตุ้นจูงใจและส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีการปฏิบัติตัวตามแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และหากมีใครฝ่าฝืนกฎหมายหรือทำให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างร้ายแรงจะต้องถูกลงโทษอย่างจริงจัง

2) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (Tourism Business) ที่กล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปทานทางการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ในการจัดหาสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก หรือธุรกิจอื่น ๆ ที่มีส่วนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาทิ ธุรกิจสปา ธุรกิจร้านดอกไม้ ธุรกิจห้างสรรพสินค้า เป็นต้น (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558) โดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดหาและจัดเตรียมการบริการให้กับนักท่องเที่ยวหรือกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว หรืออุปสงค์

ทางการท่องเที่ยว (Tourism Demands) ซึ่ง UNEP & WTO (2005) กล่าวถึงส่วนนี้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต้องให้ความสำคัญกับการสร้างกำไรในระยะยาว ภาพลักษณ์ขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม

3) ชุมชนท้องถิ่น (Local Community) ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากส่วนใหญ่ชุมชนท้องถิ่นจะอยู่ใกล้ชิดหรืออยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเปราะบางต่อการได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ภายใต้การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวต้องเป็นกลไกที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีเศรษฐกิจดีขึ้น และในขณะเดียวกันต้องไม่ถูกเอาเปรียบและไม่ถูกทำลายคุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น (UNEP & WTO, 2005) ดังเช่นกรณีของชุมชนท่องเที่ยวบ้านโคกไคร จังหวัดพังงาที่ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อป้องกันมิให้สังคมภายนอกกดดันให้ชุมชนต้องเปลี่ยนวิถี รวมไปถึงการเรียนรู้จากสังคมภายนอกควบคู่กันไป (พิมพ์ลักษณ์ พงศกรรังศิลป์, 2557)

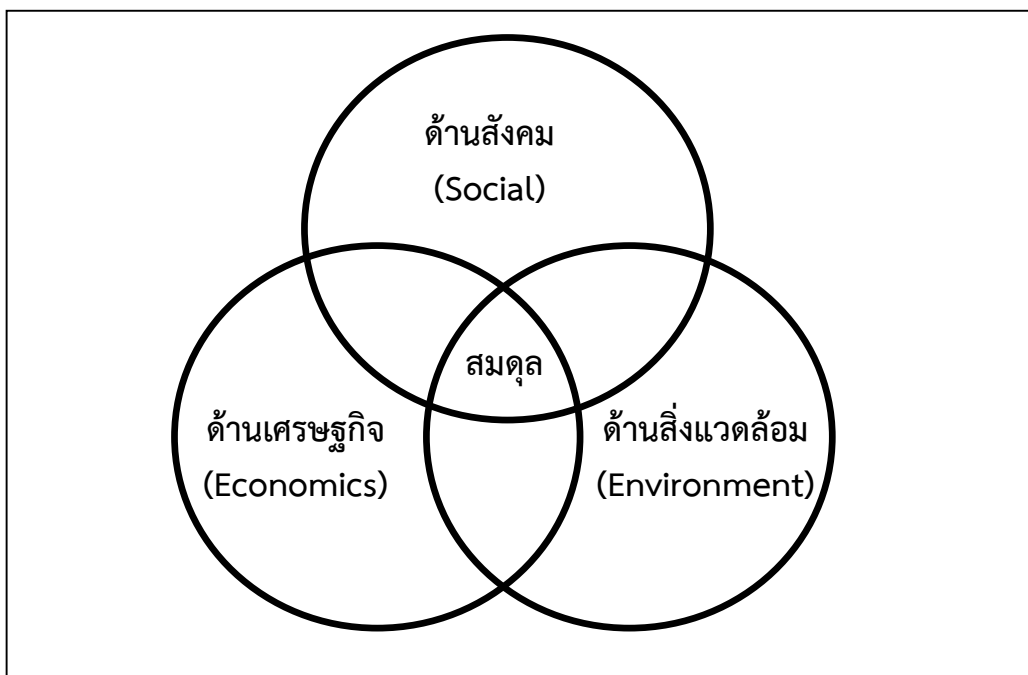
4) นักท่องเที่ยว (Tourists) ที่เป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของกระบวนการทางการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Demand) ที่เป็นการต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังต่อสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่จะได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ประทับใจ แต่ในขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยวเป็นภาคส่วนที่จำเป็นต้องมีการสร้างหรือกระตุ้นจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดเพราะนักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่ร้องขอการบริการหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ หากนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวที่บริโภคพลังงานน้อยจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป (UNEP & WTO, 2005)

5) นักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม (Environmentalists) ที่ UNEP & WTO (2005) ระบุว่า เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวสู่สิ่งแวดล้อมที่คอยเคลื่อนไหวเพื่อป้องกันการบุกรุกหรือการทำลายสิ่งแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น เครือข่ายต้านโรงไฟฟ้าถ่านหินของเมืองกระบี่ เป็นต้น

2.1.1.5 องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง โดยแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสำคัญทางการท่องเที่ยวใน 3 มิติ คือมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม มิติทางด้านเศรษฐกิจ และมิติทางด้านสังคม ที่มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันดังภาพที่ 2.1

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเกิดขึ้นจากแรงผลักดันของความตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อมของประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ Agenda 21 ที่เกิดขึ้นจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมโลกในปี พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวปฏิบัติเพื่อที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในรูปแบบของแผนแม่บทโลก (WTO, 1998; Swarbrooke, 1999; Mowforth and Munt, 2003) ซึ่ง UNEP & WTO (2005) ได้นำเสนอเป้าหมายที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ (Economics) ด้านสังคม (Social) และด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ภายใต้แนวคิดนี้ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างภาวะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

โดยแสดงดังภาพที่ 2.1 อันจะนำไปสู่การสร้างสมดุลในการพัฒนาให้มีความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันก็พิจารณาถึงความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงรักษาฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม หรือกล่าวได้ว่าชุมชนท้องถิ่นต้องได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเช่นเดียวกันกับธุรกิจการท่องเที่ยวและในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายวิถีชีวิตตลอดจนวัฒนธรรม และประเพณีของชุมชน และต่อมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็ได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีการพัฒนากรอบในเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว โดยอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรมมาเป็นฐานในการให้บริการนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ที่มา: ปรับปรุงจาก UNEP & WTO (2005)

2.1.2 การจัดการท่องเที่ยวชุมชน (Community Based Tourism Management)

การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในหรือใกล้แหล่งท่องเที่ยว และมีการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบนี้เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่ไม่ได้มี “ตัวเงิน” เป็นเป้าหมายในการดำเนินการ แต่เป็นการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการรักษาฐานทุนทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตและประเพณีท้องถิ่น หรือกล่าวได้ว่าเป็นกลไกในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นโดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน (พจนา สวนศรี, 2546) โดยสินธุ์ สโรบล และอุดร วงษ์ทับทิม (2546) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เปรียบเสมือนทุนของชุมชนท้องถิ่นที่ต้องรักษาและคงความเป็นดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่นให้มากที่สุด

2.1.2.1 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (มปป.) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนออกเป็นทั้งหมด 6 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Destination) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อเรียนรู้ระบบนิเวศเฉพาะถิ่น รวมถึงเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในการรักษาระบบนิเวศให้มีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ยกตัวอย่างเช่น การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนทุ่งห้วยเพ็งที่มีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้การปลูกหญ้าทะเลและระบบนิเวศทางทะเลของป่าชายเลน (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558)

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Destination) เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รวมไปถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และมีคุณค่าที่มีการแสดงออกและถ่ายทอดทางวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ภาษาถิ่น การแต่งกาย พิธีกรรมทางศาสนา ยกตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมกิจกรรมผีตาโขนที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยที่ปัจจุบันมีการสนับสนุนให้แต่ละชุมชนท้องถิ่นจัดกิจกรรมผีตาโขนในแต่ละพื้นที่ และนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมได้

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการดำเนินการเกษตร เรียนรู้วิถีชีวิตและการเกษตรที่มีความน่าสนใจและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมกระบวนการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตร รวมถึงการชมผลิตผลทางการเกษตรในแหล่งท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเยี่ยมชมสวนสละอาทิตย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมสวนสละ ชิมและเลือกซื้อสละจากสวน (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2557)

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องราว ประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้เรื่องราวผ่านคำบอกเล่า ภาษา การแต่งกาย วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มที่ชุมชนยังคงรักษาสถาบันวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมได้ ยกตัวอย่างเช่น ชาวอุรักลาไวย์ ชุมชนโต๊ะบาหลิว เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ที่ยังคงรักษาพิธีกรรมลอยเรือในช่วงเข้ามรสุมและหมดมรสุมของแต่ละปีซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของฤดูกาลท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558)

5) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้การท่องเที่ยวชุมชน เป็นชุมชนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่มีการขับเคลื่อนชุมชนและมีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนได้เป็นอย่างดี

6) แหล่งท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมอาสาสมัคร (Volunteer Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้กิจกรรมเชิงวิถีชีวิตชุมชนและได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการพัฒนาและทำประโยชน์ให้กับชุมชน ยกตัวอย่างเช่น ASA Lanta ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาพักพร้อมกับทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น สร้างอาคารโรงเรียนด้วยบ้านดิน การสอนภาษาอังกฤษแก่คนในท้องถิ่น เป็นต้น (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558)

2.1.2.2 องค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรทาง

ธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ (โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2540) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เปรียบเสมือนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชน โดยชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นโดยคำนึงถึงความอุดมสมบูรณ์และความยั่งยืนของทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้มากที่สุด ชุมชนที่มีการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวต้องรวบรวมฐานทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน

2) องค์ประกอบด้านองค์กรชุมชน ที่เป็นส่วนสำคัญในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวเป็นองค์กรชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน การกำหนดกฎกติกาและหลักเกณฑ์ในการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วม รวมถึงการให้บริการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน

3) องค์ประกอบด้านการจัดการ ในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันของชุมชนท้องถิ่นในการร่วมกันบริหารจัดการการท่องเที่ยว การจัดการสมาชิกที่เข้ามาเป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว การจัดลำดับคิวการให้บริการ การจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกและชุมชนท้องถิ่นเป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น การจัดการชุมชนท่องเที่ยวของบ้านโคกไคร จังหวัดพังงาที่มีการจัดสรรผลประโยชน์และผลตอบแทนให้กับทั้งชุมชนและสมาชิกอย่างเป็นธรรม มีการวางแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจนและเป็นระบบ (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557)

4) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ภายในชุมชนของสมาชิกชุมชนท่องเที่ยว และการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงต้องอาศัยกระบวนการจัดการความรู้เพื่อจัดเก็บ รวบรวม และนำความรู้ที่มีอยู่ภายในชุมชนมาใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว รวมไปถึงการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

2.1.2 แนวคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City)

“เมืองน่าอยู่” หรือที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “Livable City” เป็นแนวคิดที่หลายหน่วยงานในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนและจัดการชุมชนและสังคมให้เป็นเมืองที่มีสุขภาวะดีทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ อย่างไรก็ตาม ภายใต้นี้แนวคิดนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากองค์การอนามัยโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ที่ต้องการสร้างสังคมที่น่าอยู่ขึ้นเนื่องมาจากการขยายตัวและความหนาแน่นของประชากร องค์การอนามัยโลกจึงนำเสนอแนวคิดเมืองน่าอยู่ หรือ Healthy City ซึ่งในประเทศไทยมีการนำมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 (ลือชา วรรัตน์, 2543) ซึ่งภายใต้นี้ แนวทางนี้ เมืองน่าอยู่จะเกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อมทั้งกายภาพ และจิตภาพเพื่อรองรับการเติบโตของสังคมเมืองอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ที่เป็นส่วนสนับสนุนให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นมีสุขภาพกายและใจที่ดี อย่างไรก็ตาม แนวคิดเมืองน่าอยู่ภายใต้มุมมองของสหประชาชาติได้พัฒนาแนวคิดเมืองน่าอยู่ในแนวคิด Livable City ที่ให้ความสำคัญมากกว่าสุขภาวะ แต่มองไปถึงบริบทความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของคนในเมือง ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงยึดแนวคิดเมืองน่าอยู่ในมุมมอง Livable City

2.1.2.1 ความหมายของเมืองน่าอยู่

แนวคิดเมืองน่าอยู่ภายใต้มุมมองของสหประชาชาติได้พัฒนาแนวคิดเมืองน่าอยู่จากคำว่า “Livable City” ที่หมายถึง การพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ที่ผู้อยู่อาศัยสามารถอาศัยอยู่อย่างกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และการใช้ชีวิตของคนในเมืองที่จะนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืนในมิติต่างๆ อาทิ การจัดการที่ดิน การจัดการผังเมือง การจัดการสาธารณูปโภค การจัดการขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น (ชนิษฐา ชุสุข และเยาวนิจ กิตติธรรกุล, 2553) ซึ่งมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (2555) ได้กล่าวถึงความหมายของเมืองน่าอยู่ไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นการสร้างเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืนทั้งในมิติของการอยู่อาศัย การลงทุน และสิ่งแวดล้อม และแนวคิดเมืองน่าอยู่นี้มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศดังเห็นได้จากการถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2555 – 2559) และการขับเคลื่อนดังกล่าวได้มีการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเมืองน่าอยู่ด้วย

โดยแนวคิดเมืองน่าอยู่นั้นจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการออกแบบสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ของเมืองที่จะบ่งชี้ถึงวิถีชีวิตของเมืองนั้น ๆ ซึ่งการพัฒนาเมืองน่าอยู่จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดบริบทของเมืองนั้นในทิศทางเพื่อความยั่งยืน (Ling et al., 2006) และบริบทดังกล่าวรวมไปถึงสิ่งก่อสร้างทางกายภาพ อาทิ อาคารสถาปัตยกรรม สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว โอกาสในการทำงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอาจจะรวมถึงพื้นที่ทางสังคม (Social Space) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถมาพบปะ สังสรรค์ หรือพูดคุยกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Timmer and Seymoar (2004) ที่ได้ให้คำนิยามของคำว่าเมืองน่าอยู่ หรือ Livable City ว่าเป็นคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในเมืองนี้ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค อาหาร อากาศบริสุทธิ์ ที่อยู่อาศัย การจ้างงาน พื้นที่สีเขียว และสวนสาธารณะ

ดังนั้น แนวคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City) ในการศึกษาครั้งนี้จึงหมายถึง การจัดการเมืองอย่างยั่งยืนที่ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้อยู่อาศัยในเมืองผ่านการออกแบบ สร้างสรรค์ และจัดการสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณูปโภคและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

2.1.2.2 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่

จากความหมายที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าบริบทของเมืองน่าอยู่เป็นมุมมองเชิงองค์รวมที่ให้ความสำคัญกับทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัยทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสภาวะทางเศรษฐกิจและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยในเมืองนั้น ๆ ซึ่งหลายพื้นที่ในประเทศไทยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเมืองน่าอยู่ในการขับเคลื่อนแผนชุมชนท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการประเมินเทศบาลเมืองน่าอยู่ เป็นต้น

ทั้งนี้ในการจัดการเมืองน่าอยู่ได้มีการนำหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดของการเป็นเมืองน่าอยู่มาเป็นแนวทางในการพัฒนา มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (2555) ได้นำเสนอเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเมืองน่าอยู่จากหลายองค์กร โดย The Economist Intelligence Unit (2014) หรือ ETU ซึ่งเป็นองค์กรระดับนานาชาติทางด้านการวิเคราะห์เศรษฐกิจได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเมืองน่าอยู่จาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการดูแลสุขภาพอนามัย ด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา และด้านโครงสร้างพื้นฐาน และยังมีอีกหลายหน่วยงานที่นำเสนอเกณฑ์ในการประเมิน แต่ส่วนใหญ่ไม่มีประเด็นอื่นนอกเหนือจาก 5 ด้านที่ ETU นำเสนอไว้ ซึ่ง Ling et al. (2006) ได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาของเมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดาว่าองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ที่พบใน

เมืองแวนคูเวอร์ คือ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การรักษาสุขภาพทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงที่ดินทำกิน การให้บริการสาธารณะ ทางเลือกด้านที่อยู่อาศัย งบประมาณของเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผนและดำเนินการ ขณะที่ Yang and Zheng (2011) ได้นำเสนอทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ความเจริญของสังคม ภาวะทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนของทรัพยากร ความสะดวกในการอยู่อาศัย ความปลอดภัยสาธารณะ และสถานการณ์ด้านลบของเมือง

จากแนวคิดที่กล่าวไปข้างต้น สามารถจำแนกองค์ประกอบหรือมิติที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเมืองน่าอยู่ได้ดังนี้

2.1.2.2.1 มิติด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความอยู่ดีกินดี และคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในเมือง โอกาสในการเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรคของคนในสังคม การศึกษา การดูแลรักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ที่รวมไปถึงโอกาสในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล ในมิตินี้ เมืองดงตัน มณฑลเหิงไฮ่ ประเทศจีนได้นำเสนอแนวคิดเมืองน่าอยู่ (มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2555) ที่เกี่ยวข้องกับมิติทางด้านพื้นที่ทางสังคม (Social Space) ซึ่งสอดคล้องกับ Ling et al. (2006) ที่ให้ความสำคัญกับมิตินี้เช่นเดียวกัน ขณะที่ในเมืองทักซัน ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกล่าวถึงเพิ่มเติม ได้แก่ ความปลอดภัย การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น

2.1.2.2.2 มิติด้านทางเศรษฐกิจ เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการจัดการมิติอื่นที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับสถานะเศรษฐกิจโดยภาพรวมทั้งการจ้างงาน การลงทุน ค่าครองชีพ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจในเมือง ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

2.1.2.2.3 มิติด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในเมือง สภาพภูมิอากาศ พื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ คุณภาพน้ำและอากาศ การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมเมือง โดยในกรณีของเมืองดงตัน มณฑลเหิงไฮ่ได้นำประเด็นนี้ไปกำหนดเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ในด้านการจัดหาพื้นที่สีเขียว การจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ สวนสาธารณะและการวางผังเมือง (มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2555)

2.1.2.2.4 มิติด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในประเทศไทยการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อน ดังนั้น มิติด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงด้านชื่อเสียงของเมืองในมุมมองของคนภายนอก

2.1.2.2.5 มิติด้านกายภาพ ประกอบไปด้วยอาคารสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง การจัดการด้านจราจร ถนนหนทางและการจราจร การจัดสรรที่ดินและการจัดทำพื้นที่การใช้ประโยชน์ ตลอดจนการจัดการผังเมือง

2.1.2.2.6 มิติด้านการบริหารจัดการ เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน การจัดการเชิงนโยบายของหน่วยงานราชการ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ การมีส่วนร่วมของประชาชน

ทั้งนี้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (มปป.) ได้นำเสนอมาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียน โดยอาศัยเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาหลายตัวชี้วัด ได้แก่ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด การจัดการของเสีย การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการ

รักษาความสะอาด และการป้องกันสิ่งแวดล้อม พื้นที่สีเขียว ความปลอดภัยต่อสุขภาพ การรักษาความปลอดภัยและความปลอดภัยของเมือง และโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว

2.1.2.3 มาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียน

มาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียนถูกสร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงคุณภาพของการท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งมุ่งเน้นที่จะออกแบบมาเพื่อป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม และตอบสนองต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันจะนำไปสู่การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และการท่องเที่ยว ซึ่งท้ายที่สุดก็สามารถสร้างเมืองที่น่าอยู่ให้กับประชาชนในประเทศนั้นๆด้วย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ทั้งนี้ตัวชี้วัดมาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดของประเทศไทย ประกอบด้วย ๘ ตัวชี้วัดหลัก ได้แก่ ตัวชี้วัดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม, ตัวชี้วัดด้านการรักษาความสะอาด, ตัวชี้วัดด้านการจัดการน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูล, ตัวชี้วัดด้านการสร้างจิตสำนึก เกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด, ตัวชี้วัดด้านพื้นที่สีเขียว, ตัวชี้วัดด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ ความปลอดภัยของเมือง และการรักษาความปลอดภัย, ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว และสุดท้ายตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดตามการประกาศของกรมการท่องเที่ยว (2559) ดังนี้

1) ตัวชี้วัดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental management indicator) การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับผลกระทบจากการพัฒนากิจกรรมของประเทศ เมือง หรือการจัดเตรียมเพื่อพัฒนาโครงการต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละกิจกรรม จะมีระดับที่แตกต่างกันและมีความหลากหลาย ในขณะเดียวกันความหลากหลายของกิจกรรมนั้นๆ เราสามารถนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นได้ อาทิเช่น: การสร้างจิตสำนึก การจำกัด หรือระงับยับยั้งเรื่องที่เกิดผลกระทบฯ และแผนการพัฒนาเมืองฯ ตัวชี้วัดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งสามารถเห็นถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและการกำหนดมาตรฐานสาธารณะ และการอยู่อาศัยโดยทั่วไป ซึ่งแน่นอนว่าตัวชี้วัดหลักๆ จะหมายถึงส่วนประกอบของตัวชี้วัดที่ใช้ในการตรวจวัดจากสถานการณ์ปัจจุบันในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวบรรยากาศการอยู่อาศัย โดยมุ่งเน้นที่องค์ประกอบหลักด้านส่วนประกอบของสุขลักษณะ ได้แก่ คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ คุณภาพของน้ำดื่มบริสุทธิ์ เป็นต้น อีกทั้ง ACTCS มีเป้าหมายที่จะประชาสัมพันธ์และจูงใจให้เมืองท่องเที่ยว ควบคุมจำนวนประชากรที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเมืองท่องเที่ยวให้ตระหนักถึงสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในขณะที่เข้ามาท่องเที่ยวและอยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากนั้น ในรายละเอียดของตัวชี้วัด ยังมีวัตถุประสงค์ที่จะจูงใจให้ผู้ดูแลเมืองเริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจวัดมาตรฐาน เพื่อป้องกันและต่อต้านกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อมาตรฐานการอยู่อาศัยและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติการ การพัฒนา และวางแผนเมืองเพื่อลดผลกระทบทั้งทางด้านบวก โดยเฉพาะทางด้านลบ ซึ่งเป็นสาเหตุจากกิจกรรมการพัฒนาเมืองจากตัวชี้วัดเหล่านี้ เพื่อเพิ่มความตระหนักของเมืองเกี่ยวกับการลดการใช้พลังงาน

1.1 การวางแผนเมือง (Urban planning) ตัวชี้วัดนี้ใช้ในการตรวจสอบการวางแผนการใช้ที่ดิน การแบ่งเขต การวางแผนสิ่งแวดล้อม และการวางแผนการขนส่ง จะถูกนำมาใช้ตรวจสอบการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในเมืองนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจในการควบคุมการเติบโตของเมืองอย่างยั่งยืน

1.2 ระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental regulations) ตัวชี้วัดนี้ใช้สำหรับตรวจสอบว่า ระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมในการควบคุมการดำเนินงานด้านธุรกิจท่องเที่ยวที่มีอยู่นั้น ถูกนำมาบังคับใช้ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลท้องถิ่นนั้นๆ หรือไม่ (การไม่ยอมรับแผนควบคุม การไม่ยอมรับกฎการจัดการ การบำบัดของเสีย เป็นต้น)

1.3 มลพิษ (น้ำ อากาศ และเสียง) Pollution (water, air and noise) ตัวชี้วัดนี้ใช้ประเมินระดับมลพิษของน้ำ และดูว่ามลพิษของน้ำนั้นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่หน่วยควบคุมดูแล ได้กำหนดไว้หรือไม่ น้ำในที่นี้อาจจะหมายถึงแม่น้ำ (เช่น เสียม-เรียบ หรือพนมเปญ ในกัมพูชา) น้ำทะเลตลอดพื้นที่ชายฝั่ง (เช่น กัมปงโสม และเคป ในกัมพูชา) รวมทั้งน้ำดื่ม เป็นต้นตัวชี้วัดนี้ยังใช้ประเมินคุณภาพอากาศในเมือง และการตรวจวัดได้นำมาใช้เพื่อปรับปรุงพื้นที่ (ยกตัวอย่างเช่น การริเริ่มลดปริมาณการจราจรติดขัด การใช้เชื้อเพลิง) รวมทั้งใช้ประเมินระดับมลพิษทางเสียง และดูว่ามีกฎและบรรทัดฐานในพื้นที่และถูกบังคับใช้เพื่อรักษาระดับเสียงที่ตั้งให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินมาตรฐานอย่างไร

1.4 การขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmentally friendly transport) ตัวชี้วัดนี้เกี่ยวข้องกับประเภทของขนส่งที่ใช้ในเมือง (ทั้งการขนส่งสาธารณะและการขนส่งส่วนบุคคล) และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการขนส่ง มีการส่งเสริมให้มีการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ได้แก่ รถโดยสารประจำทางที่มีกลไกควบคุมมลพิษ รถยนต์ที่ใช้ไฟฟ้า รวมทั้งทั้งมีการเก็บค่าธรรมเนียมรถติดในเขตที่มีการจราจรแออัด

1.5 การใช้พลังงานอย่างยั่งยืน (Sustainable use of energy) ประเด็นนี้กล่าวถึงการประหยัดพลังงาน ประสิทธิภาพของอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจการ ท่องเที่ยว (เช่น การใช้หลอดไฟพลังงาน การเปิด-สวิตช์ การใช้คีร์การ์ด เป็นต้น การใช้พลังงานทดแทน (จากแสงอาทิตย์ ลม เป็นต้น) และการสร้างความตระหนักและความมุ่งมั่นขององค์กรท่องเที่ยวในการประหยัดพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ตัวชี้วัดด้านการรักษาความสะอาด (Cleanliness Indicator)

หมายถึงพื้นที่ที่สาธารณะที่อยู่และใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นที่ซึ่งประชาชนจำนวนมากสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างกัน ความสะอาดตามที่สาธารณะเป็นพฤติกรรมส่วนตัวและจิตสำนึกของแต่ละบุคคลที่ตั้งใจจะดูแลพื้นที่ ในอีกด้านหนึ่ง การรักษาความสะอาดตามที่สาธารณะที่อยู่ร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสวัสดิการของประชาชนโดยรวม ความจริงแล้วการรักษาความสะอาดพื้นที่สาธารณะที่อยู่ร่วมกันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพชีวิตและความสวยงามของเมือง ซึ่งเป็นความต้องการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของนักท่องเที่ยว ตัวชี้วัดด้านการรักษาความสะอาดนี้ จะพิจารณาถึงการรักษาความสะอาดตลอดพื้นที่สาธารณะที่อยู่ร่วมกัน ได้แก่ อาคารหรือพื้นที่สาธารณะ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่สีเขียวย่านร้านค้า รีสอร์ท และ สวนสาธารณะ หรือบริเวณถนนหลัก และห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น

สิ่งนี้จะมุ่งเน้นถึงมุมมองต่างๆ ไปที่แท้จริง ในพื้นที่สาธารณะร่วมกันของเมือง เพื่อ

ตรวจวัดข้อจำกัด ในความตั้งใจของหน่วยงานเทศบาลในการดูแลรักษาความสะอาด โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนเมืองถูกดึงดูดใจ โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ และปัจจัยด้านการรักษาความสะอาดจะเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งเสริมเกียรติภูมิและความภาคภูมิใจของเมือง

2.1 การรักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่สาธารณะ (Cleanliness of public area) ตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญด้านภาพลักษณ์ด้านบวกให้ประชาชนในท้องถิ่น ภาคส่วนเอกชน และนักท่องเที่ยว การรักษาความสะอาดของพื้นที่และความสะอาดสาธารณะทั้งหมด พื้นที่สีเขียว ตลาดสถานี ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร ควรจะประเมินและมีบทลงโทษโดยผู้มีอำนาจในท้องถิ่นให้ปฏิบัติไปตามกฎ โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมการตรวจประเมิน ได้แก่ จำนวนถังขยะในพื้นที่สาธารณะควรประเมินหรืออ้างอิงจากสถิติของการบำรุงรักษา เป็นต้น

2.2 การรักษาความสะอาดของห้องน้ำพื้นที่สาธารณะ (Cleanliness of public toilets) ตัวชี้วัดนี้ หมายถึง จำนวนห้องน้ำสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยวของเมือง ความถี่และคุณภาพของการบำรุงรักษา ซึ่งประเด็นนี้สามารถเชื่อมโยงกับมาตรฐานห้องน้ำสาธารณะของอาเซียน

2.3 การรักษาความสะอาดของพื้นที่ท่องเที่ยว (Cleanliness of tourist sites) พิพิธภัณฑสถาน วัด สวนสาธารณะ ชายหาด เป็นต้น ตัวชี้วัดนี้ ประเมินความพอเพียงของถังขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว ความถี่ของการเก็บรวบรวมและการกำจัดขยะ และความสะอาดโดยทั่วไป ตลอดจนการบำรุงรักษาพื้นที่บริเวณรอบๆ พื้นที่ท่องเที่ยว และควรอ้างอิงถึงการลงโทษสำหรับการไม่ยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย โดยกฎหมายนี้ควรที่จะถูกกำหนดขึ้นมา

2.4 การรักษาความสะอาดตามถนนสายหลัก (Cleanliness along the main roads) ตัวชี้วัดนี้ ประเมินสภาพตามถนนสายหลักภายในเมืองและจากเมืองหนึ่งกับอีกเมืองหนึ่งโดยดูว่าถนนนั้นได้มีการทำความสะอาดเป็นประจำหรือไม่ และมีอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสม พร้อมทั้งจะนำมาใช้งานหรือไม่ (ถังขยะ และระยะห่างการวางของถังขยะ)

3) ตัวชี้วัดด้านการจัดการของเสีย (Waste Management Indicators)

การจัดการของเสียที่กล่าวถึง คือ การจัดการเก็บรวบรวมของเสีย ซึ่งของเสียเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากกิจกรรม ของมนุษย์ที่ตอบสนองความต้องการในแต่ละวัน การจัดการของเสียในที่นี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดผลกระทบในทางลบต่อสุขภาพของมนุษย์ ต่อสิ่งแวดล้อม และสุนทรียภาพโดยรวมของเมือง ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา มีความจริงที่ว่า ปริมาณของเสียทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด (ซึ่งเชื่อมโยงกับการเจริญเติบโตในการพัฒนาอุตสาหกรรม) ผลกระทบในด้านลบจากของเสียจากอุตสาหกรรมกระจายไปทั่วโลก แม้ว่าการจัดการและระบบบำบัดของเสียทั้งในระดับโลก และระดับชาติจะเผชิญกับการกระตุ้นความท้าทายที่หลากหลายในแผนการปฏิบัติ อันที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ ดังนั้นใช้ระบบการจัดการที่ซับซ้อน ง่ายต่อการปฏิบัติจะต้องถูกทำให้เป็นผลสำเร็จในเมือง มาตรฐานนี้ต้องการให้เมืองนั้นๆ ใช้แผนการจัดการของเสียที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายรวมถึงการรวบรวมและการกำจัดของเสียทั้งที่เป็นของเหลวและของแข็ง ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ

3.1 การรวบรวมของเสียที่เป็นของเหลว (Liquid waste collection)

ดัชนีตัวชี้วัดนี้ ประเมินองค์กรสาธารณะในพื้นที่ที่รวบรวมของเสียที่เป็นของเหลว และตรวจวัดสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของประชากรที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายที่ทำการกำจัดของเสียที่เป็นของเหลว ในพื้นที่ที่ไม่มีเครือข่ายอยู่ จะประเมินลักษณะที่ของเสียถูกจัดเก็บและความถี่ในการจัดเก็บ

3.2 การรวบรวมของเสียที่เป็นของแข็ง (Solid waste collection)

ตัวชี้วัดนี้ประเมินองค์การสาธารณะ ในพื้นที่ที่รวบรวมของเสียที่เป็นของแข็ง และตรวจวัดสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของประชากรที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายที่ทำการกำจัดของเสียที่เป็นของแข็ง (พื้นที่ที่ทิ้งขยะที่มีอยู่ใกล้พื้นที่ที่ประชาชนอาศัยอยู่) ในพื้นที่ที่ไม่มีเครือข่ายอยู่ จะประเมินลักษณะที่ของเสียถูกจัดเก็บและความถี่ในการจัดเก็บ

3.3 การรวบรวมของเสียที่เป็นของเหลว และการบำบัด (Liquid waste storage and treatment) ตัวชี้วัดนี้ ประเมินทั้งความเป็นไปได้ของพื้นที่สำหรับจัดเก็บของเสียที่เป็นของเหลวที่สามารถใช้ได้ ทั้งประชาชนทั่วไป โดยการเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และความเป็นไปได้ของอุปกรณ์ การรวบรวมที่เป็นภาคเอกชน สำหรับอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว (ถัง septic) รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้บำบัดผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเสีย (โรงงานบำบัดน้ำเสีย)

3.4 การเก็บรวบรวมของเสียที่เป็นของแข็ง และการบำบัด (Solid waste storage and treatment) ตัวชี้วัดนี้ ประเมินทั้งความเป็นไปได้ของพื้นที่สำหรับจัดเก็บของเสียที่เป็นของแข็งที่สามารถใช้ได้ทั้งประชาชนทั่วไป โดยการเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ (การฝังกลบ) วิธีการที่ใช้สำหรับการบำบัดของเสียที่เป็นของแข็งที่จะถูกประเมินด้วย (โรงงานกำจัดของเสียและการนำกลับมาใช้ใหม่ การเผา การฝัง)

3.5 การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) ตัวชี้วัดนี้ ประเมินถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่มีการกระตุ้นให้มีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่หรือไม่ และในพื้นที่ระบบการเก็บและนำกลับมาใช้ใหม่หรือไม่ สิ่งนี้ได้สะท้อนถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ระหว่างประชาชนในพื้นที่และผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว (โรงแรม ร้านอาหาร ผู้ประกอบการท่องเที่ยว)

4) ตัวชี้วัดด้านการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันด้านสิ่งแวดล้อม และการรักษา ความสะอาด(Awareness-building about Environmental Protection and Cleanliness)

การสร้างความตระหนักหรือจิตสำนึกนี้ จะหมายถึงกิจกรรมที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการสร้างความตระหนัก เป้าหมายที่จะใช้ และเอกสารสนับสนุนเพื่อใช้สำหรับเตรียมข้อมูล อีกทั้งการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อมและความสะอาด จะหมายถึงการทำให้ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตระหนักเกี่ยวกับผลดีของการรักษาความสะอาด สุขลักษณะ สุขาภิบาล และสิ่งแวดล้อมที่ดี

การสร้างจิตสำนึกหรือการเพิ่มความตระหนัก สามารถมองในรูปแบบของความรู้หรือการเปลี่ยนแปลง/การจัดหาองค์ความรู้โดยทั่วไป (โดยสรุปแล้วก็คือเป็นสิ่งที่ได้หลังจากการทำกิจกรรมที่ซ้ำๆ) นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไม วัตถุประสงค์ของการสร้างจิตสำนึก คือ เพื่อกระจายข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหาย ซึ่งเป็นความท้าทายของการใช้ประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ณ ปัจจุบัน และ เพื่อเผยแพร่/อธิบาย ทักษะที่ถูกต้อง และการอุทิศตนเพื่อให้แผนงานสำเร็จ กลไกนี้ถูกพิจารณาว่าเป็นกิจกรรมหลักสำคัญที่ควรเกิดขึ้นโดยเมือง เพื่อที่จะเตือนให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจ และอุทิศตนให้มาตรฐานนี้บรรลุผลสำเร็จที่เล็กทีละน้อย ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ เราไม่ได้เรียกร้องหา กิจกรรมพิเศษอะไร โดยการเตรียมความเป็นไปได้สำหรับเมืองที่ตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสมควรต่อสถานการณ์ ในอีกด้านหนึ่งการประเมินควรที่จะพุ่งเป้าไปยังประสิทธิภาพ กิจกรรมที่

สม่ำเสมอต่อเนื่อง ซึ่งถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วการเพิ่มความตระหนักสามารถบรรลุได้ด้วยความร่วมมือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรระหว่างประเทศ/NGOs เป็นต้น

4.1 การสร้างความตระหนักของคนในพื้นที่เกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด ดัชนีชี้วัดนี้ ใช้ประเมินกิจกรรมที่เคยดำเนินการเพื่อเพิ่มจิตสำนึกของคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อมและรักษาความสะอาด ความถี่ของการของการปฏิบัติ(การเผยแพร่ การสนับสนุนกิจกรรมพิเศษ การแข่งขันฯ) อีกทั้งรวมถึงการใช้เครื่องมือเพื่อสร้างจิตสำนึก เช่น หนังสือพกพา ใบปลิว แผ่นป้าย และโปสเตอร์

4.2 การสร้างความตระหนักของผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการป้องกัน และการรักษาความสะอาด ทำนองเดียวกันกับหัวข้อข้างบน ดัชนีชี้วัดนี้ ใช้ประเมินกิจกรรมที่เคยดำเนินการเพื่อเพิ่มจิตสำนึกของผู้ให้บริการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อมและการรักษาความสะอาด(การเผยแพร่การสนับสนุน กิจกรรมพิเศษ การแข่งขันฯ) รวมถึงการใช้เครื่องมือเพื่อสร้างจิตสำนึก เช่น หนังสือพกพา ใบปลิว แผ่นป้าย และโปสเตอร์ เป็นต้น

4.3 การสร้างความตระหนักของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด ดัชนีชี้วัดนี้ ใช้ประเมินระดับการเตรียมข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการยอมรับสิ่งแวดล้อมของประเทศและกฎระเบียบการรักษาความสะอาด รวมทั้งส่วนของตัวแทนสาธารณะ และภาคธุรกิจเอกชนที่ติดต่อกับนักท่องเที่ยว

5) ตัวชี้วัดด้านพื้นที่สีเขียว (Green Space Indicators)

พื้นที่สีเขียวในเมือง เป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ (ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว) เป็นพื้นที่ที่ประชาชนเหล่านั้นใช้เพื่อผ่อนคลาย พื้นที่สีเขียวควรถูกตกแต่งประดับประดาด้วยต้นไม้ ดอกไม้ และ/สนามหญ้า พื้นที่สีเขียวไม่ได้จัดให้เป็นพื้นที่สีเขียว เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อจัดแบ่งการจราจรและไม่ได้ใช้พื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้พักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่สีเขียวควรมีความแตกต่างจากพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างชัดเจนถึงแม้ว่าพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติจะสามารถเชื่อมโยงกับบริเวณ พื้นที่โดยรอบพื้นที่สีเขียวก็ตาม นอกเหนือจากนี้แล้ว เมืองมาสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมกับผู้ที่มาเยี่ยมชมได้เช่นเดียวกับพื้นที่ท่องเที่ยวบางแห่ง พื้นที่สีเขียวช่วยปรับปรุงเงื่อนไขการดำเนินชีวิต โดยการเตรียมพื้นที่ธรรมชาติในพื้นที่เมืองโดยทั่วไปแล้วพื้นที่สีเขียวได้ถูกจัดเรียงไว้แล้วในขอบเมือง ดังนั้นเป้าหมายของมาตรฐานคือกระตุ้นสนับสนุนการใช้พื้นที่สีเขียว โดยพุ่งเป้าไปที่ปริมาณและการดูแลบำรุงรักษา มาตรฐานได้คาดหวังให้เมืองปฏิบัติบำรุงรักษา และจัดการพื้นที่สีเขียวในแบบที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และประสบความสำเร็จอย่างเหมาะสม

5.1 ปริมาณพื้นที่สีเขียวในเมือง ดัชนีชี้วัดนี้ใช้ประเมินพื้นที่ในเมืองที่จัดแบ่งให้เป็นพื้นที่สีเขียว

5.2 การจัดการและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว ดัชนีชี้วัดนี้ใช้ประเมินความถี่ของการบำรุงดูแล ว่ามีความสม่ำเสมอ และตั้งโปรแกรม เพื่อที่จะปรับปรุงพื้นที่ คุณภาพ และการดูแลสิ่งของสาธารณะ (ไฟสว่าง ม้านั่ง ทางเดิน ฯ) และระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นๆ (ระบบการประหยัดพลังงาน สำหรับไฟฟ้า การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น)

6) ตัวชี้วัดด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ การรักษาความปลอดภัยและความปลอดภัยของเมือง (Health Safety and Urban Safety and Security Indicators)

“ความปลอดภัย” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนโยบายการท่องเที่ยว ความปลอดภัย สามารถจัดจำแนกเป็นแบบไม่มีความเสี่ยง หรือสถานการณ์แบบความเสี่ยงในระดับต่ำ ความปลอดภัยต้องพิจารณาบนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน

ความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของ

หน่วยงานที่มีอำนาจในท้องถิ่นพื้นที่นั้นๆ ดัชนีชี้วัดนี้ ก็เพื่อเป็นการรับประกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในถิ่นนั้นๆ ดัชนีชี้วัดนี้ถูกตั้งเป้าไว้ว่าจะได้รับมุมมองที่กลมกลืนกันระหว่างนักท่องเที่ยวจากต่างชาติและประชาชนในพื้นที่ และการกระตุ้นส่งเสริมให้เมืองปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ เพื่อที่จะลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในทุกๆรูปแบบ และในความรู้สึกที่การเสียสละให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในเนื้อหาของสาระของการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย ดัชนีชี้วัดนี้ เป็นการประเมินจำนวนและคุณภาพของศูนย์สุขภาพ ร้านขายยา และผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ซึ่งสามารถให้บริการได้ในเมือง รวมทั้งการประเมินกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงในพื้นที่ความเข้มงวดของการตรวจสอบสุขภาพ การจัดทำลำดับสาธารณะ ความปลอดภัยของการเดินทางรอบๆเมือง และการเผยแพร่ข้อมูลที่เตรียมไว้ให้กับนักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม และบังคับใช้กฎหมาย

6.1 ความปลอดภัยต่อสุขภาพ ประเด็นนี้มีอย่างน้อย 2 ทิศนะ (1) การประเมินจำนวนคุณภาพของศูนย์สุขภาพ (โรงพยาบาล คลินิก) และร้านขายยา รวมทั้งผู้ให้บริการสุขภาพ และ (2) ความเข้มงวดของการตรวจสอบสุขภาพในพื้นที่ ที่ซึ่งนักท่องเที่ยวมารวมตัวกัน (ร้านอาหาร ตลาด จุดขายอาหารจานด่วน คนขายของตามถนนฯ) ที่เกี่ยวข้องกักฎหมายและระเบียบในพื้นที่ประเทศ

6.2 การรักษาความปลอดภัย และความปลอดภัยของบ้านเมือง

ตัวชี้วัดนี้ ใช้ประเมินความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะ และสามารถวัดได้ด้วย จำนวนตำรวจ (โดยเฉพาะตำรวจท่องเที่ยว) และวิธีการฝึกซ้อมของตำรวจท่องเที่ยว หรือคนที่ขับแท็กซี่ ปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวอย่างสุภาพและซื่อสัตย์ ก็ควรที่จะถูกนำมาพิจารณาด้วย ดัชนีชี้วัดย่อยอีกอันหนึ่งควรกล่าวถึง คือ ความปลอดภัยของการเดินทางรอบๆ เมือง (การจราจร ความแออัดแน่นของถนน ความปลอดภัยในการข้ามถนน การเดินเท้าที่ปลอดภัย ฯลฯ)

6.3 การป้องกันอาชญากรรม และการบังคับใช้กฎหมาย

ตัวชี้วัดนี้ เป็นความพยายามที่จะปกป้องประชาชนในพื้นที่ จากกิจกรรมที่ผิดกฎหมายและเพื่อชักชวนไม่ให้นักท่องเที่ยวมีความสุขในสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น การคุกคาม ประเวณีเด็ก ยาเสพติด การค้าของเถื่อน การค้าของผิดกฎหมาย และทำลายของมีค่าทางสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เป็นต้น ดัชนีชี้วัดนี้จะประเมินบังคับใช้กฎหมาย (ทั้งบังคับโดยเจ้าหน้าที่ และการยอมรับ) และประสิทธิภาพของแผนการสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรม

6.4 กลยุทธ์การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk management strategy)

ดัชนีชี้วัดนี้ ใช้ประเมินความสามารถของประเทศในการประสานการจัดการเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดได้สำเร็จ เช่น การทำลายธรรมชาติ เป็นต้น ดัชนีชี้วัดนี้มีการประเมินกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่ว่าประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพอย่างไร

7) ตัวชี้วัดโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว

(Tourism Infrastructure and facilities Indicators) โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบหลักของนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมต่อ และความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก จะช่วยอำนวยความสะดวกด้านการเดินทาง การขนส่งซึ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยว ถ้าตัวชี้วัดใดตัวชี้วัดหนึ่งที่กล่าวหาไปหรือไม่มีความพร้อมด้วยเหตุผลใดๆก็ตามจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเมือง รวมทั้งการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในเมืองด้วย สิ่งสำคัญที่สุด คือ เมืองควรที่จะมีการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยการกำหนดยุทธศาสตร์และแผน ที่จะควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เกิดขึ้นกับสภาพธรรมชาติเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมือง การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานหลัก ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูล ป้ายสัญลักษณ์สู่พื้นที่ท่องเที่ยว และแผนที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการจัดเตรียมข้อมูลการท่องเที่ยวในเมือง รวมทั้งพื้นที่อื่นๆที่นักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ สามารถเก็บเกี่ยวความสุขร่วมกับอุปกรณ์ที่บริการในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การศึกษา การช้อปปิ้ง การกีฬา และอื่นๆ ซึ่งควรมีการแนะนำในเมือง

อีกทั้งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้รวมอยู่ในดัชนีชี้วัด เนื่องจากเมืองจะต้องตระหนักว่าอะไรที่ควรปรับปรุงเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอาศัยอยู่ในเมืองนานขึ้น

7.1 แผนการท่องเที่ยว ตัวชี้วัดนี้ พิจารณาในพื้นที่มียุทธศาสตร์และการวางแผนอย่างเป็นทางการหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อใช้ควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองๆนั้นๆ เช่น การแบ่งเขตพื้นที่การวางแผนพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว วางแผนกำหนดการเดินทางท่องเที่ยว การวางแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว การวางแผนป้องกันมรดกและวัฒนธรรม เป็นต้น

7.2 ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ป้ายสัญลักษณ์ และแผนที่ท่องเที่ยว ตัวชี้วัดนี้ใช้ประเมินวิธีการและประสิทธิภาพของเมืองในการเตรียมข้อมูลการท่องเที่ยว เช่น ที่ตั้งและขนาดของศูนย์บริการข้อมูล และสิ่งที่ใช้ประโยชน์ได้ภายในศูนย์ข้อมูลนั้นๆ ป้ายสัญลักษณ์สู่พื้นที่ท่องเที่ยวรอบๆเมือง และดูว่ามีแผนที่การท่องเที่ยวอยู่หรือไม่ รวมทั้งปริมาณและการกระจาย ณ จุดที่น่าสนใจในเมือง

7.3 ที่ตั้งของศูนย์การค้า และร้านค้าปลีกย่อย ตัวชี้วัดนี้ ใช้ประเมินพื้นที่นักท่องเที่ยวสามารถหาสินค้าที่นักท่องเที่ยวสนใจอยากได้ ดูว่าศูนย์การค้า นั้นๆ อยู่ใกล้พื้นที่ท่องเที่ยวและใจกลางเมืองหรือไม่ รวมทั้งมีความสะดวกเข้าถึง รวมทั้งพิจารณาด้านคุณภาพและราคาของสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก

7.4 พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ (พื้นที่ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ กีฬาและแหล่งนันทนาการ) ตัวชี้วัดนี้ รองรับการประเมินลักษณะของกิจกรรมที่สามารถทำได้สำหรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งดูว่าพื้นที่นั้นๆ ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึง และมีความสะดวกสบายที่ใช้ประโยชน์หรือไม่

7.5 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Level of tourist satisfaction) เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ ที่จะติดตามถึงระดับความชอบเมืองนั้นๆ ของนักท่องเที่ยว (ความสะอาด การต้อนรับ การดูแลรักษาความปลอดภัย ความประทับใจในการตกแต่งสภาพแวดล้อมฯ) และเพื่อจำแนกพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงได้ การสำรวจเป็นประจำเป็นสิ่งสำคัญที่วัดข้อมูลเหล่านี้ และเกณฑ์เหล่านี้จำเป็นต้องถูกวิเคราะห์ด้วย อีกทั้งดัชนีชี้วัดนี้ เพื่อใช้ประเมินด้านการสำรวจความพึงพอใจ

ของนักท่องเที่ยวว่ามีการดำเนินการหรือไม่ มีการสำรวจถี่แค่ไหน และถ้ามีการสำรวจแล้ว แผนการพัฒนาเมืองได้ยึดข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้หรือไม่

2.1.3 แนวคิด 7 Greens (7 Green Concept)

แนวคิด 7 Greens เป็นแนวคิดที่ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ประกาศเป็นปฏิญญาที่ว่าด้วยการสร้างสังคมธุรกิจการท่องเที่ยวสีเขียวที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดที่ว่าด้วยการดำเนินการทางธุรกิจจะให้ความสำคัญเพียงแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางธุรกิจอย่างเดียวไม่ได้ แต่ธุรกิจต้องให้ความสำคัญกับสังคมและสิ่งแวดล้อมโลก (Schwab, 2008) ดังเห็นได้จากกรณีประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนที่มีแนวคิดว่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไม่ว่าจะเป็นที่ใด หรือในประเทศใดล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนโดยรวม และการประชุมพิธีสารเกียวโตที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ต้องลดการปล่อยคาร์บอน (Scott and Becken, 2010) จึงเป็นที่มาของโครงการกลไกการจัดการที่สะอาด หรือ CDM Project ที่เปิดโอกาสให้มีการซื้อขายคาร์บอนเครดิตเพื่อชดเชยปริมาณการปล่อยคาร์บอนของประเทศ ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ธุรกิจต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมแบบคาร์บอนต่ำ

แนวคิด 7 Greens เป็นแนวคิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายธรรมชาติและสร้างความยั่งยืนให้กับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และนำไปสู่การปฏิบัติทั้งของธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ชุมชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมดเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.3.1 หัวใจสีเขียว (Green Heart) ด้วยการมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการตระหนักถึงภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และมุ่งเน้นให้ถึงการลงมือปฏิบัติ

2.1.3.2 กิจกรรมสีเขียว (Green Activity) โดยเน้นการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่รบกวน หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับทรัพยากรการท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น การไปดำน้ำโดยไม่นำขนมปังไปเป็นเหยื่อล่อให้ปลามากินขนมปังเพื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้ชมปลาสวยงามในท้องทะเล โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินใจจากการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันได้เรียนรู้และรับรู้ถึงหลักการปฏิบัติในการท่องเที่ยวที่จะลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว

2.1.3.3 ชุมชนสีเขียว (Green Community) ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ต้องรู้เท่าทันและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ชุมชนโดยไม่มีการแต่งเติมหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อความยั่งยืนทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

2.1.3.4 รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) จะเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้มากที่สุดเนื่องจากจะเน้นแนวคิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยการพัฒนาหรือสร้างทางเลือกในการคมนาคมและการเดินทางที่ใช้พลังงานทดแทนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2553) ได้เสนอแนะแนวทางต่าง ๆ สำหรับรูปแบบการเดินทางสีเขียว อาทิ การใช้รถร่วมกัน การไม่บรรทุกน้ำหนักเกิน การตรวจเช็คสภาพรถยนต์อย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

2.1.3.5 การบริการสีเขียว (Green Service) เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธุรกิจท่องเที่ยวที่ต้องให้ความสำคัญในการลดมลภาวะด้วยการบำบัดของเสียก่อนปล่อยลงสู่ธรรมชาติ

รวมไปถึงการดำเนินการโดยคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการดำเนินการทุกอย่างที่จะก่อให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ซึ่งในส่วนนี้เป็นองค์ประกอบหลักของการวิจัยในครั้งนี้

2.1.3.6 แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) เกี่ยวข้องกับการคงสภาพเดิมและธำรงรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้นานเท่านาน กิจกรรมการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว

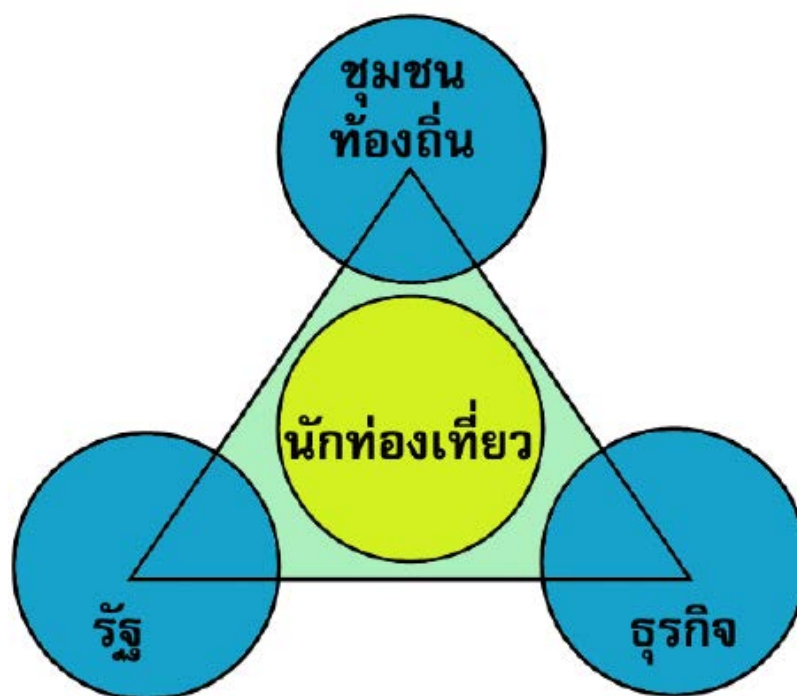
2.1.3.7 ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Green Plus) เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ร่วมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือลดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว อาทิ การปลูกป่าชายเลน การเก็บขยะออกจากป่า เป็นต้น

แนวคิด 7 Greens นี้จะเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยจะนำเข้าสู่กระบวนการวิจัยและวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ต่อไป

2.1.4 รูปแบบการท่องเที่ยวสีเขียว

การจัดการท่องเที่ยวสีเขียวเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านการปล่อยก๊าซคาร์บอนน้อยที่สุด โดยเน้นการรับรู้ เข้าใจและตระหนักต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ รวมไปถึงการลดปริมาณการปล่อยคาร์บอนเข้าสู่ชั้นบรรยากาศ (Pongsakornrungsilp, 2011) โดยในการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียวสามารถดำเนินการได้หลากหลายขึ้นอยู่กับรูปแบบการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ แนวคิดการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดการใช้พลังงานในการท่องเที่ยว การสร้างการรับรู้และกระตุ้นใจให้ผู้เกี่ยวข้องคำนึงถึงผลกระทบของการใช้พลังงาน การสร้างการรับรู้และความเข้าใจ รวมถึงขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวในการดำเนินการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ เป็นต้น (El Dief and Font, 2010) ดังเช่นกรณีตัวอย่างของชุมพรคานา รีสอร์ท ซึ่งเป็นโรงแรมสีเขียว (Green Hotel) ที่เน้นการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ลดการใช้น้ำและพลังงาน รวมถึงสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมสีเขียว (ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์, 2555) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวสีเขียว และการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำมีแนวคิดและรูปแบบการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน แต่เพื่อความเข้าใจ ในงานชิ้นนี้จะเรียกว่า “การท่องเที่ยวสีเขียว”

อย่างไรก็ตาม ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2557) ได้สรุปว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวสีเขียวต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบระหว่างชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ธุรกิจท่องเที่ยวและตัวนักท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 2.2

ที่มา: ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2557)

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียว

โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.4.1 แนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียว เกิดขึ้นจากการที่ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ในรูปแบบต่าง ๆ กัน อาทิ อากาศหนาวผิดปกติ น้ำท่วมในประเทศออสเตรเลีย หรือประเทศไทย ฝนผิดปกติ ภาวะอากาศแห้งแล้ง เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) โดยคาดการณ์ว่าในศตวรรษหน้า ก๊าซเรือนกระจกที่สะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศจะส่งผลกระทบต่ออุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นถึง 4.4 °C (IPCC, 2007) ด้วยเหตุนี้สหประชาชาติได้จัดตั้งอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในปี พ.ศ.2545 เพื่อผลักดันให้ประเทศในภาคีร่วมกันบรรเทาปัญหาดังกล่าวด้วยการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่ชั้นบรรยากาศด้วยการกำหนดให้ประเทศอุตสาหกรรมมีการลดการปล่อยคาร์บอนเข้าสู่ชั้นบรรยากาศ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนากลไกหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการใช้กลไกตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการที่จะผลักดันและกระตุ้นให้เกิดการลดการปล่อยคาร์บอนเข้าสู่ชั้นบรรยากาศ กลไกหนึ่งที่สำคัญคือ กลไกการจัดการที่สะอาด (CDM) และการซื้อขายคาร์บอนเครดิต นอกจากนี้ยังมีการนำหลักการของสังคมคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon Society) มาใช้ ซึ่งหลักการของสังคมคาร์บอนต่ำเป็นแนวคิดสำคัญในการกำหนดทิศทางให้ผู้คนในสังคมหันมาร่วมมือกันลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนในทุกรูปแบบ รวมถึงก๊าซคาร์บอนที่เกิดจากกิจกรรมในการดำรงชีวิตปกติ ทั้งนี้เพื่อให้ทุก ๆ คนได้อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งอุษา บุญญเลสนรินทร์ (2553) ได้กล่าวว่า “หลักการของสังคมคาร์บอนต่ำมีความใกล้เคียงกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทย โดยสังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากเน้นที่การลดก๊าซเรือนกระจกให้เหลือน้อยที่สุด ยังเน้นที่การมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและการกลมกลืนกับ

ธรรมชาติ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 7 Greens ที่ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ประกาศเป็นนโยบายและแนวทางที่สำคัญในการสร้างสังคมสีเขียวและสร้างความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่ต้องอาศัยใจหรือความคิดที่ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำที่จะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

2.1.4.2 แนวทางการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวกับการท่องเที่ยว โดยในการดำเนินการการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำนั้นเป็นการดำเนินการภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่เน้นการสร้างการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่มุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น นิรมล สุธรรมกิจ (2555) ได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาสู่การเป็นการท่องเที่ยวสีเขียว ดังนี้

2.1.4.2.1 ต้องตระหนักถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปริมาณคาร์บอนที่ถูกปล่อยเข้าสู่ชั้นบรรยากาศและเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าสู่การเป็นสังคมแบบคาร์บอนต่ำ ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ป่าไม้และการลดการปล่อยมลภาวะที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (นิรมล สุธรรมกิจ, 2555) นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับมุมมองด้านสังคมและเศรษฐกิจด้วยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 7 Greens ที่ว่าการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้วต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552)

2.1.4.2.2 ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้พลังงาน เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ได้มาจากการใช้พลังงานแต่เพียงอย่างเดียว การผลิตพลังงานนั้น ๆ ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดมลภาวะหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในส่วนนี้ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงการใช้ที่ดินด้วย (นิรมล สุธรรมกิจ, 2555)

2.1.4.2.3 ต้องเปิดโอกาสให้มีการลงทุนในพลังงานหมุนเวียน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชนให้สามารถเข้าถึงพลังงานหมุนเวียนด้วย และการคมนาคมขนส่งในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการบังคับใช้พลังงานหมุนเวียน รวมไปถึงความพยายามในการลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล

2.1.4.2.4 เน้นการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีการใช้พลังงานให้น้อยที่สุด

2.1.4.2.5 การส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียวในภาคเกษตรกรรมด้วยการให้คำแนะนำหรือเทคนิควิธีการในการดำเนินการแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.1.4.3 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวสีเขียวเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยแนวทางการท่องเที่ยวสีเขียว และแนวคิด 7 Greens ที่มุ่งเน้นการไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งก่อนที่จะมุ่งเป้าสู่การปฏิบัติสิ่งที่สำคัญคือ การสร้างความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนการตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวสีเขียว ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียว ต้องให้ความสำคัญกับทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อที่จะได้สามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเมืองท่องเที่ยวต้นแบบที่ดำเนินการแบบสีเขียวต้องมีการกำหนดนโยบายและวางแผนด้านนี้อย่างชัดเจน โดยปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม คือ นักท่องเที่ยว

ต้นทุน และความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Hu and Wall, 2005) ซึ่ง Pongsakornrungrungsilp (2011) ได้เพิ่มเติมปัจจัยที่สำคัญนอกเหนือไปจาก Hu and Wall (2005) คือ ภาพลักษณ์ของธุรกิจต่อการดำเนินการแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย Holden (2000) ได้กล่าวในประเด็นนี้ว่าผู้บริโภคทุกวันนี้เริ่มมีความตระหนักถึงการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และผู้บริโภคจะเป็นผู้ผลักดันและกดดันให้ภาคอุตสาหกรรมต้องดำเนินการกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้เครือข่ายท่องเที่ยวต้องมีการประหยัดพลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงาน

2.1.5 แนวทางการพัฒนาผังเมืองสีเขียว ในการพัฒนาผังเมืองสีเขียว ประการ ศิริวัฒน์ (2557) ได้แนะนำแนวทาง Smart Growth ในการพัฒนาผังเมืองสีเขียวที่ประกอบได้ด้วยแนวทาง 10 ประการ โดยจำแนกออกเป็นด้านกายภาพ 6 ด้าน และด้านบริหารจัดการเมือง 4 ข้อ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมือง การใช้ชีวิต การเดินทาง การคมนาคมขนส่งที่สามารถประยุกต์แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาได้ โดยแนวทาง Smart Growth (ประการ ศิริวัฒน์, 2557) มีแนวทางดังต่อไปนี้

1) การใช้ที่ดินแบบผสมผสาน โดยเน้นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย และมีการรวมพื้นที่การใช้ประโยชน์หลาย ๆ ด้านรวมอยู่ในพื้นที่เดียวกันทั้งด้านที่อยู่อาศัย แหล่งอาชีพการงาน แหล่งพักผ่อนบันเทิงใจ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเต็มที่

2) การออกแบบอาคารและพื้นที่ใช้สอยให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการออกแบบอาคารให้มีพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่กระชับ สร้างเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างที่พักผ่อนกับพื้นที่สีเขียวเพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยสามารถเข้าถึงพื้นที่สีเขียวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การพัฒนาเส้นทางแบบคาร์บอนต่ำ โดยการเดินทางแบบคาร์บอนต่ำหรือการเดินทางสีเขียวที่รับรู้ในระดับสากลได้แก่ การเดินและจักรยาน ดังนั้น การออกแบบผังเมืองควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเส้นทางแบบคาร์บอนต่ำนั้นคือ เส้นทางจักรยาน และทางเดินสำหรับประชาชนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเส้นทางคมนาคมที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงน้อยที่สุด

4) การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้คนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายในทุกมิติทุกระดับรายได้ มีความหลากหลายของประชากรในเมือง โดยเน้นการสร้างที่อยู่อาศัยให้ใกล้แหล่งงาน หรือใกล้ระบบขนส่งมวลชนเพื่อลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงของผู้อยู่อาศัย

5) การสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน โดยเน้นออกแบบสร้างสถาปัตยกรรมที่แสดงออกถึงความโดดเด่นของอัตลักษณ์ชุมชน ย่านประวัติศาสตร์ หรือชุมชนดั้งเดิมของเมืองให้มีคุณค่าที่โดดเด่นและชัดเจนขึ้น

6) การจัดทำพื้นที่ควบคุมที่เป็นพื้นที่โล่ง พื้นที่เกษตร พื้นที่ธรรมชาติ พื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และพื้นที่ที่มีความเปราะบางให้ชัดเจน เพื่อกำหนดแผนการใช้ประโยชน์ที่เป็นระบบไม่ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ และการใช้ชีวิตของผู้คนในเมือง โดยให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

7) การมุ่งเน้นในการพัฒนาชุมชนหรือเมืองที่มีการพัฒนาความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการแล้ว

8) การพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งที่ยืดหยุ่น และมีความหลากหลาย โดยเน้นการพัฒนา ระบบขนส่งมวลชนที่ประชาชนและผู้ที่อยู่อาศัยในเมืองนั้น ๆ สามารถเข้าถึงเพื่อลดการใช้ปริมาณ พลังงาน และส่งเสริมให้ประชาชนเดินทางโดยจักรยานและระบบขนส่งมวลชนมากขึ้น

9) การสร้างระบบการตัดสินใจและการพัฒนาที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยเน้นการพัฒนา อย่างมีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุน

10) การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาสังคมเมืองระหว่างชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชน

2.1.6 สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

กรมการท่องเที่ยว (2559) ได้สรุปจำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ พบว่า ในปีพ.ศ. 2558 มี นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ 5,575,541 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2557 ถึงร้อยละ 17.75 โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติร้อยละ 62.56 และนักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 37.44 สิ่งที่น่าสนใจคือ อัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีประมาณร้อยละ 6 ขณะที่นักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศมีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2557 ถึงร้อยละ 25 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาค ประชาชนได้มุ่งสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นไปในทิศทางที่ดี

ในด้านระยะเวลาพำนักรู้ นักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มีระยะเวลาพำนักรู้เฉลี่ย 4.85 วันซึ่ง ลดลงจากปีพ.ศ. 2557 เล็กน้อย โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีระยะเวลาพำนักรู้เฉลี่ย 4.64 วัน และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีระยะเวลาพำนักรู้เฉลี่ย 4.21 วัน ธุรกิจโรงแรมที่พักในจังหวัดกระบี่มียอด การเข้าพักในปีพ.ศ. 2557 จำนวน 19,020 ห้อง มีอัตราการเข้าพักเฉลี่ย (Occupancy Rate) ร้อยละ 62.81 ซึ่งเพิ่มสูงจากปีพ.ศ. 2557 ร้อยละ 3.30 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น หมายความว่าแม้ว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่สูงขึ้นนั้นมีการเข้าพักในจังหวัดกระบี่ไม่ มากนัก โดยจากข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว (2559) อัตราการเข้าพักในโรงแรมที่พักในจังหวัดกระบี่ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.06 เท่านั้น โดย เป็นการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 5.46 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศร้อยละ 4.73

โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 5 ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งการเพิ่มขึ้นดังกล่าวได้อาจจะไม่ได้มาจากการใช้จ่ายที่ เพิ่มขึ้นแต่เป็นราคาสินค้าที่แพงขึ้นได้เช่นเดียวกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มี การใช้จ่ายเงินต่อวันต่อคนเฉลี่ย 4,380.97 บาท นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการใช้จ่ายเงินวันละ 3,991.97 บาทต่อคนต่อวัน ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีการใช้จ่ายเงินวันละ 4,633.32 บาทต่อคนต่อ วัน ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักท่องเที่ยวที่พำนักรู้ในจังหวัดกระบี่กับนักท่องเที่ยวแบบวัน เดียวกลับพบว่าอัตราการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่พักแรมในจังหวัดกระบี่มีสูงกว่านักท่องเที่ยวถึง 1 เท่าตัว จากปริมาณการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวใน ปีพ.ศ. 2558 นั้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว 78,335.83 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นรายได้จาก นักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 37.97 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ร้อยละ 62.03

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพลิน ปิยวนิชพงษ์ (2554) ศึกษากลยุทธ์ในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ณ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้มีการตรวจสอบเครื่องมือ โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ และมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับมาก และสามารถสรุปกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 7 Greens ดังนี้

1. หัวใจสีเขียว ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล และสื่อเว็บไซต์
2. รูปแบบการเดินทางสีเขียว ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล ได้แก่มัคคุเทศก์
3. แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเฉพาะ เช่น ป้าย หรือสัญลักษณ์ และ กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน
4. ชุมชนสีเขียว ใช้กลยุทธ์การจัดนิทรรศการ หรือการจัดกิจกรรม
5. รูปแบบกิจกรรมสีเขียวใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมพิเศษ หรือโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว
6. การบริการสีเขียว ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์และการมอบรางวัลให้แก่สถานประกอบการ
7. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ รวมถึงวิทยุชุมชน และการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

จำลอง โพธิ์บุญ (2554) การศึกษาเรื่ององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นกับการฝ่าวิกฤตภาวะโลกร้อน: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเมืองแกลงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดการพลังงาน/ลดภาวะโลกร้อนของเทศบาลตำบลเมืองแกลงและเพื่อสังเคราะห์เป็นบทเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชน การสังเกตการณ์ในพื้นที่ และจากเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลได้ประยุกต์การพิจารณา 4 มิติของ Balanced Scorecard ผลการศึกษาพบว่า ด้านประสิทธิผล เทศบาลได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมด้านอนุรักษ์พลังงาน/ลดภาวะโลกร้อนอย่างต่อเนื่อง ด้านกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนและบุคลากรของเทศบาลได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการในระดับสูงส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเทศบาล ด้านการบริหารจัดการ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน ตามระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มีนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ครอบคลุม มีการจัดระบบประมาณอย่างเพียงพอ และมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านการเรียนรู้และพัฒนา มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานโดยนำระบบ ISO 14001 มาใช้ และมีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม และราคาไม่แพงมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนบทเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญกับการจัดการพลังงาน/ลดภาวะโลกร้อน 2) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ชุมชน 3) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม 4) การพัฒนาบุคลากร และ 5) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

อาทิ ครูศากยวงศ์ และ กัณฐาภรณ์ ชัยกิตติกุล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ศึกษาระดับการช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เปรียบเทียบการช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลกับการช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศึกษาปัญหาอุปสรรคพร้อมแนวทางช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ เครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาเกี่ยวกับระดับการช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี ในมิติ 5 ด้าน ประกอบด้วยมิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านเทคโนโลยีและมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังดำเนินการเปรียบเทียบการช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานีในมิติ 5 ด้านและภาพรวมของสามจังหวัด

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2554) ศึกษาสภาพการณ์ทั่วไปในมิติและประเด็นปัญหาของชุมชนเมืองใน 3 ประการสำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างสรรค์ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนเมือง 2) การสร้างสรรค์สัญลักษณ์ของชุมชนเมือง 3) การสร้างสรรค์ความยั่งยืนให้กับชุมชน เมือง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนเมือง รวมทั้งการศึกษาหาแนวทางในการเพิ่มบุคลากรที่มีศักยภาพในการรับผิดชอบการสร้างสรรคและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง และการศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมชุมชนเมือง ทั้งนี้โดยอาศัยการสำรวจทางกายภาพสภาพทั่วไปของสภาพแวดล้อม ชุมชนเมืองในมิติและประเด็นปัญหาต่าง ๆ พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสารเกี่ยวกับงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีส่วนช่วยตรวจสอบและยืนยันประเด็นปัญหาและ แนวทางแก้ไข

ชนิษฐา ชุสุข และเยาวนิจ กิตติธรรกุล (2553) ศึกษากลไกการขับเคลื่อนนโยบายเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลนครสงขลา และเทศบาลตำบลปริง จังหวัดสงขลา โดยในงานนี้เน้นทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในเบื้องต้นดำเนินการศึกษาตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ที่พัฒนาขึ้นตามกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังดำเนินการศึกษาความเป็นเมืองน่าอยู่ระหว่างเทศบาลสงขลา และเทศบาลตำบลปริงจังหวัดสงขลา และพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนนโยบายเมืองน่าอยู่ รวมทั้งการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดการเมืองน่าอยู่ให้กับทั้งสองเทศบาล

ยุภาวดี เรืองศรี (2552) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 356 ครั้วเรือนในเทศบาลตำบลบางพระ โดยผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบางพระมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนในระดับค่อนข้างดี และประชาชนที่มีอายุและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานแตกต่างกัน ในขณะที่ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

จิรนนท์ อินทนิม และคณะ (2551) ศึกษาเรื่อง การดำเนินการพัฒนาในด้านเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนของเทศบาลเมืองพิจิตร อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการ

ดำเนินการและแนวทางการพัฒนาในด้านเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน จำแนกเป็น 7 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาภายในองค์กรเทศบาล 2) ด้านการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล 3) ด้านการพัฒนาสภาพทางกายภาพของเมือง 4) ด้านเศรษฐกิจพัฒนา 5) ด้านสังคมน่าอยู่ 6) ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน 7) ด้านการพัฒนาให้เทศบาลเมืองพิจิตรน่าอยู่อย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า ฝ่ายนักการเมืองเทศบาลเมืองพิจิตร ได้แสดงความคิดเห็นในด้านการพัฒนาให้เทศบาลเมืองพิจิตรน่าอยู่อย่างยั่งยืนมีระดับการดำเนินการพัฒนามากที่สุด และ ระดับการดำเนินการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน และสำหรับฝ่ายข้าราชการเทศบาล เมืองพิจิตร ได้แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาสภาพทางกายภาพของเมืองมีระดับการดำเนินการพัฒนามากที่สุด และระดับ การดำเนินการพัฒนาน้อยที่สุด ด้านการเรียนรู้และพัฒนาและพัฒนา ภายในองค์กร และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปเพื่อให้ผลการวิจัยครอบคลุมยิ่งขึ้น ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และการบริหารงานบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการพัฒนาให้เทศบาลเมืองพิจิตรเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนตลอดไป

ปิยะวรรณ คงประเสริฐ (2551) ได้ดำเนินการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกและใช้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยบูรณาการแผนพัฒนาทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจิตใจไว้ในแผนเดียวกัน และบูรณาการความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยจากรายการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ ชายหาด อ่าว น้ำตก เกาะ และป่าไม้ ทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งที่สร้างขึ้น ได้แก่ วัด ศาล พระเจดีย์ และพระพุทธรูปจำลอง ทรัพยากรประเพณี วิถีชีวิต และงานเทศกาล ได้แก่ งานฟูลมูนปาร์ตี การแข่งขันหาหอยกลม และประเพณีลากพระทางทะเล ทรัพยากรด้านกิจกรรม ได้แก่ การดำน้ำ ดูปะการัง การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การพายคายัค แคนู เรือน้ำเที่ยว และการประมงพื้นบ้าน ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ โรงแรมที่พักหรือรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน บริการด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวก บริการข้อมูล และศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว โรงพยาบาล และสถานบริการด้านสุขภาพ สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และการมีป้ายบอกทิศทาง และระบบสื่อความหมายในสถานที่ท่องเที่ยวแนวทางการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีมาตรฐานระดับโลกเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยยึดหลักการพัฒนาตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ เกษตรยั่งยืน และเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

เบญจพร วงษ์วานิช (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลไปสู่ “เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอำเภอมืองจังหวัดฉะเชิงเทราผลการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการและด้านสิ่งแวดล้อม โดยในด้านสังคมประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน การดำเนินงานในกิจกรรมด้านพัฒนาสังคม ในด้านการบริหารจัดการประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ในการพัฒนาด้านบริหารจัดการและในด้านสิ่งแวดล้อมประชาชนเข้าร่วมประชุม

เพื่อวางแผนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และจากการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู่“เมืองน่าอยู่” เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่าเพศ อายุ อาชีพและรายได้ที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู่“เมืองน่าอยู่” แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

รัตติยา คีตานนท์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเสนอแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้การมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก ปัญหาและอุปสรรค และเพื่อเสนอแนวทางในการสร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามโดยมีระเบียบวิธีจากการสำรวจและแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดคือส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการพักผ่อน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเชิงเกษตร ปลุกจิตสำนึกให้ชาวจังหวัดรักถิ่นกำเนิด สนับสนุนให้เป็นเมืองอาหารทะเล และผลไม้ปลอดสารพิษและจะดำรงรักษาความเป็นเมืองระบบนิเวศทางน้ำ และใช้ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างยั่งยืน

ประวิทย์ จ้อยสี (2549) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลสู่“เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนต่อกิจกรรม 4 ด้าน คือ กิจกรรมด้านสุขภาพ กิจกรรมด้านบริการ สาธารณสุข กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมด้านเศรษฐกิจสังคม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยร่วมประชุมวางแผนโครงการ ร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะวิธีการดำเนินการ ร่วมออกแรง วัสดุหรือเงิน ร่วมรับทราบในการติดตามประเมินผลเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นผลการศึกษา เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน

สมชาย เลี้ยงพรพรรณ (2547) การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณศึกษาในเรื่องของความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น การให้การศึกษา การรักษาสภาพแวดล้อม และองค์กรในการจัดการ 2) สำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่ง และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณทะเลสาบสงขลา (ทะเลน้อย ทะเลหลวง ทะเลสาบ และทะเลสาบสงขลา) และพื้นที่โดยรอบที่อยู่ห่างจากชายฝั่งเข้ามาในแผ่นดินประมาณ 1 กิโลเมตร

ณกฤษพงษ์ เตือนดาว (2547) ศึกษาผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมในจังหวัดแพร่ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแพร่ และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดแพร่ จำนวน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มข้าราชการ กลุ่มองค์กรเอกชน กลุ่มนักธุรกิจ และกลุ่มสื่อมวลชน รวมทั้งสิ้น 25 ราย พบว่า นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ได้รับการส่งเสริมด้วยแผนงานและโครงการในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแพร่ จำนวน 3 ใน 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน (SMEs) ส่งเสริมการค้าลงทุนและแก้ไขปัญหาความยากจน การอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมาตรการป้องกันผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าควรกำหนดมาตรการทั้งในด้านโยบายเพื่อป้องกันปัญหาระยะยาว การพัฒนา
ความรู้ความเข้าใจเรื่องอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กับประชาชนในพื้นที่ และมาตรการดูแลรักษาความ
สะอาดและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยประยุกต์ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสีเขียว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวางแผนการศึกษาเพื่อศึกษาการบริหารจัดการ ธรรมชาติและนโยบายสาธารณะของจังหวัดกระบี่ ศึกษาความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเมืองกระบี่ ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ไปสู่เป้าหมายจึงได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ประชากร การศึกษาในครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนจังหวัดกระบี่จำนวน 455,248 คน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ทั้งภาครัฐและเอกชน

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดผู้ให้ข้อมูลและเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการดังนี้

3.1.2.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ซึ่งมาจากหน่วยงานในจังหวัดกระบี่ ได้แก่ สำนักงานจังหวัดกระบี่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ ผังเมืองและโยธาธิการจังหวัดกระบี่ อุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

3.1.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยจะเลือกตัวอย่างแบบสะดวกจากประชาชนในจังหวัดกระบี่ทั้งสิ้น 455,248 คน โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการของ Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย N = จำนวนประชาชนจังหวัดกระบี่จำนวน 455,248 คน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิจัย คือ 0.05

$$\text{แทนค่า} = \frac{455,248}{1 + (455,248 \times 0.05^2)} = 399.65$$

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชาชนจังหวัดกระบี่ต้องมีไม่น้อยกว่า 400 คน

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม นั่นคือ ต้องอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน นโยบายและแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ การท่องเที่ยวสีเขียว ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ธรรมาภิบาลและนโยบายสาธารณะของจังหวัดกระบี่ ความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเมืองกระบี่

3.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบไปด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ และประชาชนในจังหวัดกระบี่โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 กลุ่ม ดังนี้

3.2.2.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่

3.2.2.2 ประชาชนในจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพโดยอาศัยรูปแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ การบริหารจัดการ ธรรมาภิบาลและนโยบายสาธารณะของจังหวัดกระบี่ ความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเมืองกระบี่ ผู้วิจัยจะใช้สมุดจดบันทึกภาคสนาม (Field Note) เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกชุมชน โดยใช้แบบสอบถามที่มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ทศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเมืองน่าอยู่

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่

ส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์หาศักยภาพในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ ผู้วิจัยจะจัดทำข้อสรุปการสัมภาษณ์ (Transcripts) ที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการกำหนดรหัส (coding) พร้อมความหมาย และดำเนินการอ่านรหัสข้อมูลและความหมายซ้ำจนไม่พบประเด็นใหม่ ๆ ก่อนที่จะสรุปผลและนำไปสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ต่อไป

สำหรับข้อมูลในส่วนของความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยจะทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ความตระหนักของพลเมืองและความพร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่

สามารถรายงานผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 2 ความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

4.1 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดกระบี่

จากรายงานของสำนักงานจังหวัดกระบี่ (2557) ถึงข้อมูลพื้นฐานจังหวัดกระบี่ พบว่า จังหวัดกระบี่มีพื้นที่ 4,708,512 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 2,942,920 ไร่ ชายฝั่งติดกับทะเลอันดามัน แผนที่จังหวัดกระบี่ โดยชายฝั่งของจังหวัดกระบี่มีความยาวประมาณ 160 กิโลเมตร ประกอบด้วย หมู่เกาะน้อยใหญ่ จำนวน 154 เกาะ แต่เป็นเกาะที่มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 13 เกาะ โดยจังหวัดกระบี่มีประชากรทั้งสิ้น 455,248 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 50.20 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 49.80 - นับถือศาสนาพุทธ 61.63 % ศาสนาอิสลาม 38.03 % ศาสนาคริสต์ 0.24 % ศาสนา อื่นๆ 0.10 % โดยมีการปกครอง 8 อำเภอ 53 ตำบล 389 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 12 เทศบาลตำบล และ 48 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชนในจังหวัดกระบี่มีทั้งสิ้น 455,248 คน โดยข้อมูลพื้นฐานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเมืองน่าอยู่มีดังนี้

4.1.1.1 ด้านคมนาคม

จากข้อมูลของสำนักงานจังหวัดกระบี่ (2557) เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดกระบี่ พบว่ามีถนนหรือเส้นทางภายใต้ความรับผิดชอบของแขวงทางกระบี่ 6 หมวดการทาง 20 สายทาง สำนักงานทางหลวงชนบท 30 สายทาง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ 65 สายทาง โดยเส้นทางคมนาคมอื่น ๆ ของจังหวัดกระบี่ที่รองรับการเดินทางมาสู่จังหวัดกระบี่ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่ การเดินทางโดยเครื่องบิน ซึ่งจังหวัดกระบี่มีท่าอากาศยานนานาชาติจังหวัดกระบี่ที่มีผู้โดยสารเดินทางด้วยเครื่องบินจำนวน 2,171,379 คน ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ถึงร้อยละ 29.59 ทำให้จังหวัดกระบี่นับว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสะดวกในด้านการคมนาคมขนส่ง

ค่อนข้างมากที่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่ต้องการเดินทางไปจังหวัดกระบี่สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดกระบี่ได้โดยสะดวก

นอกจากนี้จากการสังเกตในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัดกระบี่เห็นได้ว่าสามารถเดินทางมายังจังหวัดกระบี่โดยทางเรือได้จากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อาทิ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ต้องการเดินทางไปยังจังหวัดกระบี่โดยรถไฟต้องเดินทางไปลง ณ สถานีจังหวัดตรัง หรือจังหวัดสุราษฎร์ธานีก่อนที่จะเดินทางด้วยรถโดยสารมายังจังหวัดกระบี่

4.1.1.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการสังคมและเศรษฐกิจ (2556) พบว่าจังหวัดกระบี่ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) มูลค่า 185,099 บาท ต่อปี สูงเป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดภูเก็ต และเป็นอันดับ 13 ของประเทศ และมีมูลค่าสูงกว่าผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว (GRP per capita) ของภาคใต้ที่มีมูลค่า 126,178 บาทต่อปี โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดกระบี่ที่ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2557 การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นเป็นอันดับสองของภาคใต้และอันดับสี่ของประเทศไทยด้วยมูลค่า 64,978 ล้านบาท (หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์, 2558) นอกจากนี้จากข้อมูลของจังหวัดกระบี่ (สำนักงานจังหวัดกระบี่, 2557) ยังมีภาคอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกระบี่ โดยข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2557 จังหวัดกระบี่มีโรงงานที่ได้รับใบอนุญาตกิจการ 494 โรงงานและมีเงินลงทุน 23,120 ล้านบาท และก่อให้เกิดการจ้างงาน 8,651 คน รวมไปถึงธุรกิจอื่น ๆ ได้แก่ ธุรกิจเหมืองแร่ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมน้ำยาฆ่าเชื้อ อุตสาหกรรมยางแผ่นรมควัน อุตสาหกรรมไม้ยางสำเร็จรูป

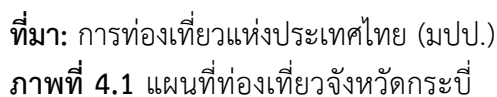
4.1.1.3 ด้านสังคม

สำนักงานจังหวัดกระบี่ (2557) ได้รายงานข้อมูลด้านสังคมของจังหวัดกระบี่ พบว่าคนในจังหวัดกระบี่มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุ เด็กอายุ 6 – 14 ปี ได้รับการศึกษาดี และคนอายุ 15 – 60 ปีรู้หนังสือดี แต่มีปัญหา 3 ด้านที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ เด็กแรกเกิดกินนมแม่ไม่ถึง 6 เดือน คนอายุ 35 ปี ขึ้นไปไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี และเด็กจบการศึกษาภาคบังคับร้อยละ 28 ไม่ได้ทำงานต่อหรือศึกษาต่อ ในด้านการแพทย์และสาธารณสุข จังหวัดกระบี่มีโรงพยาบาลจำนวน 9 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 72 แห่ง ศูนย์สุขภาพชุมชนในโรงพยาบาล จำนวน 7 แห่ง ศูนย์แพทย์ชุมชน จำนวน 2 แห่ง และหน่วยควบคุมโรคนำโดยแมลง จำนวน 4 แห่ง ทั้งนี้ในภาคเอกชน มีสถานบริการด้านสุขภาพเอกชน 1 แห่ง และคลินิกจำนวน 66 แห่ง

4.1.1.4 ด้านชีวิตความเป็นอยู่และความปลอดภัย

รายงานของสำนักงานจังหวัดกระบี่ (2557) พบว่าจังหวัดกระบี่มีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.90 ซึ่งประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนกับศูนย์ดำรงธรรม จังหวัดกระบี่ได้ทั้งด้วยการร้องเรียนด้วยตนเองและการร้องเรียนผ่านช่องทางที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 มีเรื่องร้องเรียนผ่านช่องทางการร้องเรียนที่กำหนดไว้ถึง 1,111 เรื่อง และร้องเรียนด้วยตนเอง 191 เรื่อง โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด

ทางด้านศาสนา จังหวัดกระบี่มีวัดทั้งหมด 81 แห่ง สำนักสงฆ์ 33 แห่ง โบสถ์คริสต์จำนวน 8 แห่ง มัสยิด 186 แห่ง ศูนย์อบรมจริยธรรมฯ 116 แห่ง และศูนย์พระพุทธศาสนา 6 แห่ง โดยประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 61.63 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 38.03 นับถือศาสนาอิสลาม (สำนักงานจังหวัดกระบี่, 2557) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงแหล่งเรียนรู้และพัฒนาทางด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยาของคนในจังหวัดกระบี่

4.1.1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์และการสังเกต ผลการวิจัยพบว่าจังหวัดกระบี่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทภูเขา น้ำตก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทหาดทราย เกาะ รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เมือง และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่ด้วยการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไม่น่าประหลาดใจได้ โดยมีทั้งปัญหาขยะทั้งในอำเภอเมือง และแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะต่าง ๆ รวมถึงปัญหาการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ที่มีการตั้งธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งส่วนหนึ่งขาดการวางระบบในการบำบัดน้ำเสีย หรือมีการวางระบบแต่ไม่เปิดใช้เนื่องจากต้องการลดค่าใช้จ่าย แต่จะเปิดเมื่อมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปตรวจสอบ นอกจากนี้ ยังพบผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมกับการท่องเที่ยวที่แต่เดิมมีจุดดำน้ำตื้นและมีปลาสวยงามอยู่ ปัจจุบันพบว่าปลาสวยงามหายไปหมดเหลือแต่เพียงหอยเม่นที่เข้ามาแทนที่และเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่งานด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองกระบี่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า

“ปัจจุบัน เทศบาลเมืองกระบี่ต้องใช้งบประมาณในการบริหารจัดการขยะปีละมากกว่า 30,000,000 บาท เพื่อจัดการขยะวันละ 150 ตัน โดยเป็นขยะในเขตเทศบาลเมืองกระบี่ 70 ตัน และที่เหลือมาจากชุมชนอื่น ๆ รายรอบจังหวัด”

เอกพงษ์ ล่องลอย (เจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2558)

จากมุมมองในส่วนนี้ ปัญหาด้านขยะเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเมืองกระบี่ที่เทศบาลเมืองกระบี่ไม่ได้รับผิดชอบในการจัดการขยะเฉพาะในเขตเทศบาลเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงชุมชนรายรอบนอกเขตเทศบาลด้วย

ทั้งนี้จากรายงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15 (2557) สรุปว่าจังหวัดกระบี่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี และมีอัตราการก่อให้เกิดขยะต่อประชากร 1 คน เท่ากับ 1.515 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน โดยเทศบาลเมืองกระบี่สามารถบริหารจัดการขยะได้ครอบคลุมพื้นที่ 13,500 ครัวเรือน หรือร้อยละ 93.64 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งในการบริหารจัดการ เทศบาลเมืองกระบี่ได้จัดเตรียมถังขยะขนาด 200 ลิตร จำนวน 1,800 ใบเพื่อให้บริการกับประชาชน และมีการจัดการรถเก็บขยะมูลฝอยทั้งสิ้น 7 คัน ที่เป็นรถเก็บขยะของเอกชน 4 คัน และรถเก็บขยะของเทศบาล 3 คัน โดยมีแผนในการกำจัดขยะในสถานที่ที่ได้เตรียมไว้ทั้งสิ้น 251 ไร่ ด้วยปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นทุกปี เทศบาลเมืองกระบี่จึงต้องการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานจากขยะ ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาข้อเสนอโครงการ

4.1.1.6 กฎหมาย นโยบายด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่าผังเมืองรวมจังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2554 – 2559 ได้มีการบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงในท้องที่ตำบลกระบี่น้อย ตำบลทับปด ตำบลไสไทย ตำบลไสใหญ่และตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การ

สาธารณูปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในจังหวัดกระบี่ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากายงานของสำนักงานจังหวัดกระบี่ (2557)

ผังเมืองรวมจังหวัดกระบี่ มีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคตรวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเมืองให้เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง พาณิชยกรรม และการบริการแก่พื้นที่โดยรอบ
2. ส่งเสริมและพัฒนาที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมให้สอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนและระบบเศรษฐกิจของภาคใต้
3. ส่งเสริมและพัฒนาการบริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
4. ส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และพัฒนากิจกรรมการบริการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
5. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาระสำคัญของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองกระบี่ พ.ศ. 2554 มีระยะเวลาการบังคับใช้ 5 ปี (23 ธันวาคม 2554 – 22 ธันวาคม 2559) จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน 11 ประเภท กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำหรับกิจกรรมหลักและกิจกรรมรอง การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นๆโดยกำหนดไว้เป็นร้อยละ ดังข้อมูลโดยสังเขป ดังนี้

1. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย กำหนดในผังเมืองเป็นสีเหลือง ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยการท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่น สามารถใช้ได้แต่ไม่เกินร้อยละสิบห้าของที่ดินประเภทนี้ แต่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมประเภทโรงงาน คลังน้ำมันเชื้อเพลิงรวมทั้งสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เลี้ยงสัตว์ สุสานและฌาปนกิจสถาน สถานบริการตามที่กฎหมายกำหนด อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่เพื่อการพาณิชย์ โรงฆ่าสัตว์ ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดขยะมูลฝอย ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

2. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง กำหนดในผังเมืองเป็นสีส้มให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย การท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่น สามารถใช้ได้แต่ไม่เกินร้อยละยี่สิบของที่ดินประเภทนี้ แต่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมประเภทโรงงาน คลังน้ำมันเชื้อเพลิงรวมทั้งสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เลี้ยงสัตว์ สุสานและฌาปนกิจสถาน สถานบริการตามที่กฎหมายกำหนด อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่เพื่อการพาณิชย์ โรงฆ่าสัตว์ ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดขยะมูลฝอย ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

3. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก กำหนดในผังเมืองเป็นสีแดง ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยการท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่น สามารถใช้ได้แต่ไม่เกินร้อยละสิบห้าของที่ดินประเภทนี้ แต่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมประเภทโรงงาน คลังน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เลี้ยงสัตว์ สุสานและฌาปนกิจสถาน โรงฆ่าสัตว์ ไชโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดขยะมูลฝอย ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

4. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและสถานบริการ กำหนดในผังเมืองเป็นสีแดงและเส้นทแยงสีขาว ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยการท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่น สามารถใช้ได้แต่ไม่เกินร้อยละห้าของที่ดินประเภทนี้ แต่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมประเภทโรงงาน คลังน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เลี้ยงสัตว์ สุสานและฌาปนกิจสถาน โรงฆ่าสัตว์ ไชโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดขยะมูลฝอย ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ

5. ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ กำหนดในผังเมืองเป็นสีม่วงอ่อน ที่ดินประเภทนี้ใช้ประโยชน์เพื่ออุตสาหกรรมเกี่ยวกับธุรกิจการประมง และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม การดำเนินการท่าเรือ คลังสินค้า สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่นสามารถใช้ได้แต่ไม่เกินร้อยละสิบของที่ดินประเภทนี้ แต่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมประเภทโรงงาน เลี้ยงสัตว์ สุสานและฌาปนกิจสถาน สถานบริการ สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก สงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

6. ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม กำหนดในผังเมืองเป็นสีเขียว ให้ใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ด้านเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่นสามารถใช้ได้แต่ไม่เกินร้อยละยี่สิบของที่ดินประเภทนี้ แต่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อโรงงาน โรงแรม สถานบริการ จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม จัดสรรที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรม (ยกเว้นจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย) อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ ห้องแถวหรือตึกแถวเพื่อการพาณิชย์ ห้องชุด อาคารชุด หรือหอพักเพื่อการอยู่อาศัย การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

7. ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเฉพาะที่ดินที่เป็นของรัฐ กำหนดในผังเมืองเป็นสีเขียวอ่อน สำหรับใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวกับการนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว หรือสาธารณประโยชน์อื่น ๆ

ที่ดินประเภทนี้หากเอกชนเป็นเจ้าของให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัย เกษตรกรรมหรือเกี่ยวกับเกษตรกรรม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งสาธารณประโยชน์เท่านั้น ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเลี้ยงสัตว์ โรงแรม สถานบริการ จัดสรรที่ดินเพื่ออยู่อาศัย อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ ห้องแถวหรือตึกแถวเพื่อการพาณิชย์ ห้องชุด อาคารชุด หรือหอพักเพื่อการอยู่อาศัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตาม
แนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

8. ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ กำหนดในผังเมืองเป็นสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว
สำหรับใช้ประโยชน์เพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำลำธาร และ
ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่ดินประเภทนี้หากเอกชน
เป็นเจ้าของให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำลำ
ธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ เช่นกัน นอกจากนี้ให้ใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวกับ
เกษตรกรรม การอยู่อาศัย การท่องเที่ยวและสาธารณประโยชน์เท่านั้น ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ
กิจกรรมประเภทโรงงาน คลังน้ำมันเชื้อเพลิงรวมทั้งสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เลี้ยงสัตว์ สุสาน
และฌาปนกิจสถาน โรงแรม สถานบริการตามที่กฎหมายกำหนด จัดสรรที่ดินอยู่อาศัย เพื่ออาคาร
สูงหรืออาคารขนาดใหญ่เพื่อการพาณิชย์ ห้องแถวหรือตึกแถวเพื่อการพาณิชย์ ห้องชุด อาคารชุด
หรือหอพักเพื่อการอยู่อาศัย คลังสินค้า ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดขยะมูลฝอย ซั้วขายหรือ
เก็บเศษวัสดุ

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตาม
แนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

9. ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา กำหนดในผังเมืองเป็นสีเขียวมะกอก ให้ใช้
ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์
เท่านั้น การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่
น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

10. ที่ดินประเภทสถาบันการศาสนา กำหนดในผังเมืองเป็นสีเทาอ่อน ให้ใช้
ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศาสนา การศึกษา สถาบันราชการ หรือ
สาธารณประโยชน์เท่านั้น การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มี
ที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการ
สาธารณูปโภค

11. ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ กำหนดใน
ผังเมืองเป็นสีน้ำเงินให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณูปโภคและ
สาธารณูปการหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำ
สาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวนานไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทาง
น้ำหรือการสาธารณูปโภค

อย่างไรก็ตาม กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองกระบี่ พ.ศ. 2554 จะ
หมดอายุใช้บังคับ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกระบี่ จึง
จัดทำการประชุมผลผังเมืองรวมเมืองกระบี่ เพื่อปรับปรุงผังเมืองรวมเมืองกระบี่ ให้สอดคล้องและ
เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สามารถตอบสนองกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และรักษา
สภาพแวดล้อมของจังหวัดกระบี่ได้อย่างเหมาะสม โดยจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงผังเมืองรวมจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น หอการค้าจังหวัด
กระบี่ สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ สมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว
เกาะลันตา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองกระบี่ ประกอบด้วยเทศบาล

เมืองกระบี่ องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย องค์การบริหารส่วนตำบลทับปrik และเทศบาลตำบลกระบี่น้อย

4.1.3 นโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่

ผลการวิจัยในเบื้องต้นพบว่านโยบายด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว หรือ Krabi Go Green ยังคงเป็นนโยบายที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่คนปัจจุบัน นายพินิจ บุญเลิศได้กำหนดนโยบายด้านเมืองสีเขียวอยู่ในนโยบายการบริหารจังหวัดกระบี่ นอกจากนี้ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ได้จัดทำแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสีเขียวในการดำเนินงานปีปัจจุบันและในอนาคตด้วย สำหรับในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศบาลเมืองกระบี่ได้มีการเตรียมการบริหารจัดการขยะของเมืองกระบี่ และมีแผนดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าจากขยะที่กำลังอยู่ในกระบวนการศึกษาผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการปลูกป่าสั้มนมเมืองเพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวของจังหวัดกระบี่ หรือในพื้นที่เกาะพีพีที่เอกชนที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเริ่มหาหรือแนวทางการฟื้นฟูเกาะพีพีให้กลับมา มีความอุดมสมบูรณ์

4.2 ความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นในการศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ โดยใช้แบบสอบถามในการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในจังหวัดกระบี่ จำนวน 425 ตัวอย่าง โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

4.2.1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พลเมืองในจังหวัดกระบี่ที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.70 อายุเฉลี่ย 38.07 ปี โดยมากเป็นกลุ่มที่มีอายุช่วง 31 – 60 ปี ทั้งนี้มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.11 คน หรือมีจำนวนระหว่าง 3 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 75.70 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.80 และ 36.40 ตามลำดับ มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 19,369.57 บาท แต่อย่างไรก็ตามพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดกระบี่ร้อยละ 42.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท และส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 84.90 เป็นประชาชนทั่วไป รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

n=425

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	194	46.30
หญิง	225	53.70

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=425

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (อายุเฉลี่ย = 38.07 หรือ 38 ปี 7 เดือน, SD = 14.19)		
น้อยกว่า 21 ปี	48	11.30
21 - 30 ปี	100	23.50
31 - 40 ปี	103	24.20
41 - 50 ปี	91	21.40
51 - 60 ปี	60	14.20
มากกว่า 60 ปี	23	5.40
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.08 คน, SD = 1.569)		
1 - 2 คน	64	15.10
3 - 4 คน	202	47.50
5 - 6 คน	120	28.20
มากกว่า 6 คน	39	9.20
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	150	36.40
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	160	38.80
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	13	3.20
ปริญญาตรี	85	20.60
สูงกว่าปริญญาตรี	4	01.00
รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน (รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 19,369.57 บาท, SD = 17,284.18)		
น้อยกว่า 10,000 บาท	182	42.80
10,000 - 20,000 บาท	149	35.10
20,001 - 30,000 บาท	57	13.40
30,001 - 40,000 บาท	17	4.00
40,001 - 50,000 บาท	8	1.90
มากกว่า 50,000 บาท	12	2.80
บทบาท/สถานภาพในชุมชน		
สมาชิกในชุมชน	354	84.90
ตัวแทนชุมชน	26	6.20
หน่วยงานภาครัฐ	21	5.00
องค์กรเอกชน	16	3.80

4.2.2 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่

จากผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนจังหวัดกระบี่เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.20 เคยได้ยินหรือรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่มาก่อนนี้จากสื่อต่างๆ รวมไปถึงจากการประกวดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งจัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยและสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เพื่อส่งเสริมให้เทศบาลใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ลดของเสียและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการสนับสนุนวิถีชีวิตของประชาชนในการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประชาชนจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเนื่องจากในปีพ.ศ. 2555 นั้นเทศบาลเมืองกระบี่ได้รับรางวัลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ยอดเยี่ยมระดับประเทศ จากการแข่งขันกับเทศบาลขนาดใหญ่จำนวนกว่า 34 แห่งทั่วประเทศที่เข้าร่วมการประกวด

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของพลเมืองจังหวัดกระบี่จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่

การรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยได้ยินมาก่อน	65	15.80
รับรู้มาก่อน	346	84.20
รวม	411	100.00

4.2.3 ทศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.09) คือทัศนคติต่อการพัฒนาให้กระบี่เป็นเมืองน่าอยู่น่าเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวขึ้นชอบกระบี่ รองลงมาคือทัศนคติที่มองว่ากระบี่ควรมีการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างเต็มรูปแบบ (4.00) รองลงมาคือทัศนคติต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่ว่าเป็นเพราะผู้คนน่ารักและมีน้ำใจ (3.86) ในขณะเดียวกันนั้นผลการศึกษาสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นและการประชุมกลุ่มย่อยที่ดำเนินการก่อนพัฒนาแบบสอบถาม โดยประชาชนจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม การเป็นเมืองสะอาดไม่มีปัญหาขยะและน้ำเสียในระดับมาก (3.64) และมีทัศนคติที่ดีในระดับมาก (3.52) ต่อการที่จะพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองจักรยาน ซึ่งเป็นนโยบายของจังหวัดและสอดคล้องกับผลการประชุมกลุ่มย่อยความเห็นของภาครัฐ สถานประกอบการและตัวแทนชุมชน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติปานกลาง (3.65) ต่อมุมมองที่ว่า การเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้กระบี่น่าอยู่น้อยลง ทั้งนี้ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าจังหวัดกระบี่สามารถพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ได้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยของทัศนคติพลเมืองในจังหวัดกระบี่ที่มีต่อความเป็นเมืองน่าอยู่

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ต้องการให้นักท่องเที่ยวขึ้นชอบกระบี่และเห็นว่าเป็นเมืองน่าอยู่น่าเที่ยว	4.09	0.86	มาก
กระบี่ควรมีการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างเต็มรูปแบบ	4.00	0.85	มาก
เมืองกระบี่น่าอยู่เพราะผู้คนน่ารักและมีน้ำใจ	3.86	0.80	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
คนกระบี่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และต้องการเป็นเมืองสะอาด ไม่มีปัญหาขยะและน้ำเสีย	3.64	0.96	มาก
กระบี่จะน่าอยู่กว่านี้หากเป็นเมืองจักรยาน	3.52	0.98	มาก
การเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้กระบี่น่าอยู่น้อยลง	2.65	1.13	ปานกลาง

4.2.4 ผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ในมุมมองของประชาชนจังหวัดกระบี่นั้น ผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในระดับมาก (3.92) คือ ของแพงและค่าครองชีพสูงขึ้นซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับปริมาณขยะ สิ่งปฏิกูลที่เป็นผลมาจากการบริโภคของนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดกระบี่ (3.39) โดยบางส่วนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าขยะบางส่วนเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไป-เย็นกลับ พักค้างที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณมากขึ้นทุกปี สถิตินักท่องเที่ยวและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นของจังหวัดภูเก็ต แต่ภาระทางด้านขยะเป็นความรับผิดชอบของจังหวัดกระบี่ที่ต้องจำกัดทิ้งให้ นอกจากนี้ประชาชนจังหวัดกระบี่มองว่ายังมีปัญหาในระดับปานกลางที่ควรให้ความสำคัญได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย ทัศนียภาพชายทะเลที่ถูกบดบัง สิทธิในการเข้าถึงหาดสาธารณะ ปัญหาน้ำเสีย รวมไปถึงความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย นอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางด้านสังคมที่ประชาชนกังวลคือความเป็นมิตรของคนในชุมชนที่ลดลงรวมถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมที่หายไป รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาทางการท่องเที่ยวในมุมมองของประชาชนจังหวัดกระบี่

ปัญหาทางการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับปัญหา
ของแพงขึ้น (ค่าครองชีพสูงขึ้น)	3.92	0.87	มาก
ขยะ สิ่งปฏิกูล	3.39	0.92	ปานกลาง
ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย	3.30	0.89	ปานกลาง
ทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาดถูกปิดล้อม	3.20	0.91	ปานกลาง
น้ำเสีย	3.18	0.91	ปานกลาง
ความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวายไม่สงบ	2.97	0.97	ปานกลาง
ปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่มากขึ้น	2.95	0.94	ปานกลาง
ความเป็นมิตรของคนในชุมชนลดลง วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป	2.93	1.00	ปานกลาง

4.2.5 บทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทั่วไปในจังหวัดกระบี่ (4.04) รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่กำกับนโยบายและบริหารจัดการ รองลงมาคือ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) และภาคเอกชน ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โรงแรม ร้านอาหาร ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อผู้มีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่ในมุมมองของประชาชน
จังหวัดกระบี่

ผู้มีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ประชาชนทั่วไปในจังหวัดกระบี่	4.04	0.90	มาก
หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่กำกับนโยบายและ บริหารจัดการ	3.99	0.92	มาก
หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.)	3.97	0.91	มาก
อื่น ๆ	3.88	1.01	มาก
ภาคเอกชน ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โรงแรม ร้านอาหาร	3.87	1.04	มาก

4.2.6 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นเมืองน่าอยู่

สำหรับทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อปัจจัยชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเป็นเมืองน่าอยู่มากที่สุด (ร้อยละ 36.30) รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือด้านเศรษฐกิจ (ร้อยละ 36.0) ส่วนลำดับที่สามคือด้านสังคม ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของพลเมืองกระบี่จำแนกตามระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผล
ต่อความเป็นเมืองน่าอยู่

ปัจจัยที่ส่งผลต่อเมืองน่าอยู่	สำคัญมากที่สุด		สำคัญปานกลาง		สำคัญน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	138	35.10	103	26.20	152	38.70
ปัจจัยด้านสังคม	112	28.60	175	44.60	105	26.80
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	144	36.60	111	28.30	138	35.10

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบผลการศึกษาออกมาเป็นค่าคะแนนที่ประชาชนให้น้ำหนักกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่ โดยคำนวณคะแนนด้วยวิธีการถ่วงน้ำหนัก ดังนี้

$$\text{คะแนนรวม} = (\text{ความถี่ลำดับที่ 1} \times 3) + (\text{ความถี่ลำดับที่ 2} \times 2) + (\text{ความถี่ลำดับที่ 3} \times 1)$$

โดยผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยทางด้านสังคม เช่น การศึกษาดี การรักษาพยาบาลดี ปลอดภัยเสถียร ชุมชนเข้มแข็ง อาหาร บริการสาธารณะดี เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวกับการมีงานทำ รายได้ดี การว่างงานต่ำและในส่วนของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประเด็นทางด้านผังเมืองเป็นระเบียบ ภูมิทัศน์เมืองสวยงาม ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสีย ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเป็นเมืองน่าอยู่

ลำดับความสำคัญ	ค่าคะแนน
ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (ผังเมืองเป็นระเบียบ ภูมิทัศน์เมือง สวยงาม ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ)	792
ลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านสังคม (การศึกษาดี การรักษาพยาบาลดี ปลอดภัย เสพติด ชุมชนเข้มแข็ง เอื้ออาทร บริการสาธารณะดี ฯลฯ)	791
ลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (คนมีงานทำ รายได้ดี การว่างงานต่ำ ฯลฯ)	772

4.2.7 ตัวชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เห็นว่า ตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ด้าน สิ่งแวดล้อมนั้น สภาพภูมิอากาศ ความสะอาด ปริมาณขยะและการจัดการ พื้นที่สีเขียว พลังงาน สะอาดและการออกแบบบ้านหรือชุมชนโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ความเป็นเมืองน่าอยู่ ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ย 3.56, 3.53, 3.53 และ 3.49 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิติด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความสำคัญ
สภาพภูมิอากาศ	3.56	0.89	มาก
ความสะอาด ปริมาณขยะ และการจัดการ	3.53	1.01	มาก
พื้นที่สีเขียว	3.53	0.92	มาก
พลังงานสะอาด	3.49	0.96	มาก
การออกแบบบ้านหรือชุมชนโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ	3.47	0.88	มาก
การจัดการน้ำเสีย	3.42	1.03	มาก
การออกแบบและเพิ่มพื้นที่ทางเดินเท้า พื้นที่สาธารณะ	3.42	0.97	มาก
ออกแบบถนนให้เอื้อต่อการเดินหรือใช้จักรยานแทน	3.38	0.97	ปานกลาง
การวางผังเมืองเป็นระเบียบ	3.36	0.97	ปานกลาง
ภัยพิบัติทางธรรมชาติ	3.36	0.98	ปานกลาง
การควบคุมมลพิษทางอากาศ	3.35	0.99	ปานกลาง
การควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านเสียง	3.32	0.92	ปานกลาง
ข้อกำหนดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	3.14	1.00	ปานกลาง

สำหรับมิติทางด้านเศรษฐกิจนั้น ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยทางด้าน ค่าครองชีพ รายได้ อัตราการมีงานทำ ความหลากหลายของอาชีพ และการลดภาวะความยากจนมี ความสำคัญมากที่สุด 5 อันดับแรกด้วยค่าเฉลี่ย 3.71, 3.70, 3.67, 3.66 และ 3.53 ตามลำดับ รองลงมาคือ การสร้างความเท่าเทียมและโอกาส ด้วยค่าเฉลี่ย 3.53, 3.41 และ 3.37 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิติด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ ความสำคัญ
ค่าครองชีพ	3.71	1.01	มาก
รายได้	3.70	0.99	มาก
อัตราการมีงานทำ	3.67	0.96	มาก
ความหลากหลายของอาชีพ	3.66	0.95	มาก
การลดภาวะความยากจน	3.53	1.00	มาก
การสร้างความเท่าเทียมและโอกาส	3.41	1.02	มาก
การว่างงาน	3.37	1.06	ปานกลาง
สัดส่วนการถือครองที่ดิน	3.26	0.96	ปานกลาง
การเปลี่ยนกรรมสิทธิ์การถือครอง	3.26	1.01	ปานกลาง

มิติทางด้านสังคมซึ่งเป็นปัจจัยที่ผลการศึกษาพบว่าประชาชนจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญในลำดับต้นๆ ว่าเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นเมืองน่าอยู่นับเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดย่อยสูงกว่าปัจจัยย่อยด้านอื่น โดยตัวชี้วัดทางด้านอัยาศัย ไม่ตรี และความเป็นมิตร ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน เป็นปัจจัยชี้วัดสามอันดับแรกที่ประชาชนมองว่าจะเป็นตัวชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่ด้วยค่าเฉลี่ย 3.79, 3.73 และ 3.70 ตามลำดับ และปัจจัยที่ประชาชนให้ความสำคัญในระดับมาก ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ยรองลงมา คือ คุณภาพการศึกษา การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมือง และการคงไว้ซึ่งวิถีไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิติด้านสังคม

ตัวชี้วัดด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความสำคัญ
อัยาศัย ไม่ตรี และความเป็นมิตร	3.79	0.96	มาก
ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี	3.73	0.93	มาก
สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน	3.70	0.93	มาก
คุณภาพการศึกษา	3.66	0.85	มาก
การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมือง	3.64	0.96	มาก
การคงไว้ซึ่งวิถีไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน	3.60	0.95	มาก
การขนส่งสาธารณะ	3.60	0.82	มาก
สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร	3.59	0.94	มาก
การบริการสาธารณสุข	3.54	0.92	มาก
การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์	3.52	0.88	มาก
การเปิดโอกาสให้สาธารณชนมีส่วนร่วม	3.52	0.92	มาก
ความเป็นธรรมในสังคม	3.50	0.95	มาก
ธรรมาภิบาล ความโปร่งใสในการบริหารเมือง	3.50	0.95	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ตัวชี้วัดด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความสำคัญ
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.46	1.01	มาก
สังคมปลอดภัยาสเหตุ	3.45	1.15	มาก
ความมั่นคงทางด้านการเมือง	3.44	0.92	มาก
คดีความ การบังคับใช้กฎหมาย	3.39	1.01	ปานกลาง

มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะนั้นพบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านสินค้าอุปโภคบริโภค (หาซื้อได้ง่าย) ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย และการให้บริการไฟฟ้า เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะด้วยค่าเฉลี่ย 3.69, 3.64, และ 3.62 ตามลำดับ โดยปัจจัยชี้วัดที่สำคัญรองลงมาคือ การติดต่อสื่อสาร ร้านอาหาร น้ำสำหรับอุปโภคบริโภค การจัดการระบบจราจร การให้บริการทางด้านธนาคาร และคุณภาพของการให้บริการด้านการขนส่ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในระดับมาก ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยของความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ในมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ

ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการ สาธารณะ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านสินค้าอุปโภคบริโภค (หาซื้อได้ง่าย)	3.69	0.91	มาก
ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย	3.64	0.92	มาก
การให้บริการไฟฟ้า	3.62	0.87	มาก
การติดต่อสื่อสาร	3.61	0.87	มาก
ร้านอาหาร	3.56	0.92	มาก
น้ำอุปโภค-บริโภค	3.55	0.82	มาก
การจัดการระบบจราจร	3.52	0.93	มาก
คุณภาพของการให้บริการด้านการขนส่ง	3.48	0.83	มาก
การให้บริการทางด้านธนาคาร	3.47	0.97	มาก
สถานที่ออกกำลังกาย	3.38	0.97	ปานกลาง
โรงหนัง	3.15	1.05	ปานกลาง

ปัจจัยชี้วัดด้านการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่ประชาชนจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือการสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยว (3.54) รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ (3.44) ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว (3.43) และค่าระดับความสำคัญใกล้เคียงกันคือ และด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยว ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ระดับความสำคัญของตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่มิติด้านการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดด้านการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความสำคัญ
การสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยว	3.54	0.95	มาก
ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ	3.44	0.89	มาก
การสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว	3.43	0.91	มาก
ด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยว	3.41	0.92	มาก

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 86.70 ดังตารางที่ 13 โดยจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม นั้น ประชาชนยังคงเชื่อมั่นทางจังหวัดกระบี่จะสามารถผลักดันแนวคิดเมืองน่าอยู่ให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยผ่านโครงการต่างๆของทางจังหวัดไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ อีกด้วย

ตารางที่ 4.13 ความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย

ความเป็นไปได้	จำนวน	ร้อยละ
เป็นไปได้	353	86.70
ไม่คิดว่าเป็นไปได้	54	13.30
รวม	407	100.0

4.3 แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่

ในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว ผู้วิจัยอาศัยการประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์ รวมไปถึงการสังเกตในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีผลการวิจัยดังนี้

4.3.1 การประชุมกลุ่มย่อยในระดับจังหวัดเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิดเมืองน่าอยู่

ผลการสำรวจ รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ประกอบกับการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิด้านศักยภาพในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ และพัฒนาเครื่องมือในการเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามประชาชน และแบบสัมภาษณ์รวมถึงการเตรียมการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่ง ได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาตัวชี้วัดในการจัดการเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ และทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัดดังกล่าวจากทั้งนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในจังหวัดกระบี่ ผ่านการจัดเวทีประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์ (ดังภาพที่ 4.2)

ภาพที่ 4.2 การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่และการพัฒนาเมืองต้นแบบด้าน
การท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ วันศุกร์ที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2558

จากการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า “เมืองน่าอยู่” นั้นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้แก่ กลุ่มภาครัฐทั้งในระดับจังหวัด เทศบาลและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 74 คน พบว่าส่วนใหญ่ล้วนมีการรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่มาก่อน โดยรับรู้ว่าเป็นเมืองที่เน้น ด้านความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เมืองที่เศรษฐกิจดี ค่าครองชีพต่ำ รวมทั้งความเป็นเมืองสะอาด อากาศและสิ่งแวดล้อมดี ชุมชนมีน้ำใจมีความเป็นมิตร ไม่มีความแตกแยกในท้องถิ่นที่ทำการท่องเที่ยว มีระบบสาธารณสุขปลอดภัยและสาธารณสุขการดี อาหารสะอาดและปลอดภัย

สำหรับในส่วนของการมีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นผู้ที่เกี่ยวข้องที่ควรมีบทบาทและเข้ามามีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนามากที่สุดคือภาคเอกชน ธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ โรงแรม ร้านอาหาร รองลงมาคือประชาชนทั่วไปในจังหวัดกระบี่ และหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด ที่กำกับนโยบายและบริหารจัดการ ตามลำดับ

4.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่เพื่อพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียว

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูล (key informants) ส่วนใหญ่เสนอให้มีการพัฒนาเมืองน่าอยู่สำหรับจังหวัดกระบี่ตามปัจจัยชี้วัดที่สำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านสังคมเป็นหลักซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 4 ในทุกรายการ และค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดในกลุ่มสิ่งแวดล้อมก็เช่นกันกลุ่มตัวอย่างจะให้ค่าคะแนนในตัวชี้วัดในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ส่วนทางด้านเศรษฐกิจนั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับค่าครองชีพ ในด้านราคาสินค้าอุปโภคบริโภคซึ่งส่งผลต่อการ

ขึ้นราคาผลิตภัณฑ์และการบริการทางการท่องเที่ยวในจังหวัด ทั้งนี้ผู้ประกอบการบางส่วนให้ข้อมูลว่า นักท่องเที่ยวที่ว่างเรียนในประเด็นนี้ค่อนข้างมาก นั่นคือนักท่องเที่ยวจ่ายแพงกว่าที่อื่น นอกจากนี้ยังมีประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองซึ่งควรให้ความสำคัญกับความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเมือง และความปลอดภัย

จากผลการให้ค่าคะแนนหรือค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดความเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านสังคม เช่น การจัดการศึกษาให้ประชาชน การรักษาพยาบาล สังคมปลอดภัย เสพติด ชุมชนเข้มแข็ง เอื้ออาทร มีการบริการสาธารณะที่ดี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคือปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ การจัดการผังเมือง ภูมิทัศน์ เมืองให้เป็นระเบียบ สวยงาม การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ชยะ น้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 34.8 และด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 8.7 ตามลำดับ

4.3.3 การวิเคราะห์กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอื่นในประเทศไทย

จากข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ โดยผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ด้วยการประยุกต์มาตรฐานมาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียนในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบของจังหวัดกระบี่ ซึ่งพบว่าแนวทางในการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบด้วยแนวคิดเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบของจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาชุมชนท่องเที่ยวที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียวอื่น ๆ ในประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ การจัดการการท่องเที่ยวแกล้งโมเดล จังหวัดระยอง และชุมชนท่องเที่ยวบ้านสลักคอก เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.3.3.1 เทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยอาศัยกระบวนการวิจัยเอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เกี่ยวกับยุทธศาสตร์เมืองคาร์บอนต่ำ “แกลงโมเดล” โดยการเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ “แกลงโมเดล” มีจุดเริ่มต้นการขับเคลื่อนชุมชนคาร์บอนต่ำเพื่อแก้ปัญหาจากขยะ ซึ่งเป็นผลกระทบด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก ประกอบกับการที่เทศบาลตำบลเมืองแกลงต้องรับผิดชอบประชาชนเกือบสองหมื่นคน ใน 13 ชุมชน ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะ น้ำเสีย หรือมลภาวะเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทำให้ผู้บริหารของเทศบาลตำบลเมืองแกลงได้ดำเนินการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองแกลงสู่การเป็น “เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน” ที่มีการจัดการลดการปล่อยคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศภายใต้ชื่อ “แกลงโมเดล” จนในที่สุดได้รับรางวัลด้านการจัดการคาร์บอนต่ำจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งการขับเคลื่อน “แกลงโมเดล” นั้นเทศบาลตำบลเมืองแกลงได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเมืองน่าอยู่ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนเมืองคาร์บอนต่ำ (ชุดิมา นุ่นมัน, 2555) ซึ่งสามารถสรุปได้ 4 แนวทาง ดังนี้

1) เพิ่มพื้นที่สีเขียว ภายใต้แนวคิด “เมืองแห่งต้นไม้” โดยกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง (สุริย์พร นิธิวิธยา, 2556) ซึ่งเทศบาลตำบลเมืองแกลงมีการกำหนดเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ได้พื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า 5 ตารางเมตรต่อประชากร 1 คน และกำหนดผังการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่สีเขียว ซึ่งเทศบาลตำบลเมืองแกลงใช้แนวคิดการส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ทุกที่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลงที่ในทางอ้อมเป็นการลดปริมาณขยะที่ผู้คนจะนำไปทิ้ง ซึ่งชุดิมา นุ่นมัน (2555) กล่าวถึงมุมมองนี้ว่าการมี

สิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียวที่อุดมสมบูรณ์จะส่งผลต่อระบบนิเวศและช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศทำให้สภาพแวดล้อมมีการปรับตัวคืนสภาพเดิมมากขึ้น

2) ลดมลพิษให้น้อยที่สุด ภายใต้แนวคิด “เมืองไร้มลพิษ” เนื่องจากปัญหาขยะเป็นปัญหาของชุมชนเมืองแกลงที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อมลภาวะจากปริมาณขยะจำนวนมากประมาณ 20 ตันต่อวัน (พรชัย สุขสมสันต์, 2553) จึงต้องมีการดำเนินการเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน ภายใต้ยุทธศาสตร์ “แกลงโมเดล” เทศบาลตำบลเมืองแกลงมีการกำหนดตัวชี้วัดด้านเมืองไร้มลพิษด้วยการลดปริมาณขยะก่อนการนำไปกำจัดของเทศบาลตำบลเมืองแกลงอย่างน้อยร้อยละ 10 และมีคุณภาพน้ำและอากาศไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สุรีย์พร นิพัทธวิทยา, 2556) ทั้งนี้ สิ่งที่เป็นจุดเด่นภายใต้ยุทธศาสตร์ “แกลงโมเดล” คือการแยกขยะออกเป็นขยะที่สามารถนำไปจำหน่ายเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ ส่วนที่สองคือ ขยะเปียก หรือขยะที่สามารถนำมาหมักทำเป็นปุ๋ย หรือน้ำหมักชีวภาพ และส่วนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือย่อยสลายได้ ซึ่งกระบวนการที่สำคัญในแนวคิดนี้คือ กระบวนการคัดแยกขยะที่ทำให้เทศบาลตำบลเมืองแกลงสามารถลดปริมาณขยะได้ถึงร้อยละ 15 ต่อปี นอกจากนี้เทศบาลตำบลเมืองแกลงยังได้ออกเทศบัญญัติให้ผู้ที่จะสร้างบ้านใหม่ต้องติดตั้งถังดักไขมันเพื่อลดปัญหาการอุดตันของท่อระบายน้ำ และไขมันที่ได้นั้นยังนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ร้าน Same Same But Different ที่หมู่เกาะลันตา ได้นำมาใช้เป็นปุ๋ยในการปลูกต้นไม้ นับว่าเป็นแนวทางการดำเนินการแบบ Zero Waste อย่างแท้จริง

3) ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิด “เมืองพิชิตพลังงาน” ด้วยความตระหนักถึงการใช้พลังงานไฟฟ้าและพลังงานเชื้อเพลิงในชีวิตประจำวันของสมาชิกเทศบาลตำบลเมืองแกลง จึงได้มีการกำหนดและร่วมกันค้นหาแนวทางการลดการใช้พลังงานทั้งไฟฟ้าและพลังงานเชื้อเพลิง รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานทดแทนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ชุตินา นุ่นมัน, 2555; สุรีย์พร นิพัทธวิทยา, 2556) ซึ่งในประเด็นนี้ พิมพัลภัส พงศกรรังศิลป์ (2558) ได้สรุปว่าการใช้พลังงานทั้งไฟฟ้าและพลังงานเชื้อเพลิงล้วนแต่ก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ เข้าสู่ชั้นบรรยากาศทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการลดการใช้พลังงานจึงเป็นการลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ “แกลงโมเดล” เทศบาลตำบลเมืองแกลงมีการตั้งเป้าหมายไว้ว่า จะต้องลดปริมาณการใช้ไฟฟ้า รวมถึงปริมาณการใช้พลังงานลงให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 10 และมีการตั้งเป้าหมายในเชิงโครงการว่าจะต้องมีการดำเนินการโครงการประหยัดพลังงานอย่างน้อย 1 โครงการ ทั้งนี้ สิ่งที่เทศบาลตำบลเมืองแกลงได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้คือ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรของเทศบาล การปรับปรุงเครื่องมือและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี การส่งเสริมเมืองจักรยานทั้งการรณรงค์ใช้จักรยานและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านเส้นทางจักรยาน การผลิตพลังงานจากก๊าซชีวภาพ การแปรรูปไขมันจากบ่อดักไขมันเป็นพลังงานเชื้อเพลิง เป็นต้น

4) ส่งเสริมวิถีการบริโภคแบบยั่งยืน ภายใต้แนวคิด “เมืองที่มีการบริโภคอย่างยั่งยืน” ซึ่งเทศบาลตำบลเมืองแกลงได้ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อน “เมืองที่มีการบริโภคอย่างยั่งยืน” ซึ่ง ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์และคณะ (2558) ได้พัฒนาตัวชี้วัดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้นำเสนอแนวคิดการบริโภคแบบพอเพียง นั่นคือ การบริโภคที่ไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง สังคม ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งเทศบาลตำบลเมืองแกลงได้เน้นการบริโภคสินค้าหรือวัตถุดิบที่อยู่ในพื้นที่หรือมีการขนส่งมาในระยะทางไม่ไกลนักเพราะเป็น

การเชื่อมโยงต่อเมืองพิชิตพลังงานนั้นคือ ลดการใช้พลังงานในการขนส่งมายังชุมชน และที่สำคัญการบริโภคแนวคิดนี้ยังเน้นการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อีกด้วย ทั้งนี้ เทศบาลตำบลเมืองแกลงได้กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดด้าน “เมืองที่การบริโภคอย่างยั่งยืน” ด้วยการกำหนดให้มีการจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์หรือวัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด และกำหนดให้มีการดำเนินการโครงการเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่า 1 โครงการในปีที่ดำเนินการ (สุรีย์พร นิพัทธวิทยา, 2556) นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเมืองแกลงยังได้มีการดำเนินการรณรงค์ส่งเสริมให้ชาวชุมชนเทศบาลตำบลเมืองแกลงมีการปลูกพืชผักหรือผลไม้ปลอดสารพิษอีกด้วย และมีผลผลิตที่มีชื่อเสียงคือ ข้าวเมืองแกลง

4.3.3.2 ชุมชนท่องเที่ยวบ้านสลักคอก เกาะช้าง จังหวัดตราด

นอกเหนือจาก “แกลงโมเดล” ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำจากกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จอื่น ๆ นั่นคือ ชุมชนบ้านสลักคอก ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยวด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตแบบมีส่วนร่วมดังแสดงในภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 กลุ่มอนุรักษ์และชมรมน้ำเที่ยวบ้านสลักคอก (5 พฤษภาคม พ.ศ. 2559)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มโฮมสเตย์บ้านสลักเพชรที่ดำเนินกิจกรรมโฮมสเตย์ขณะที่บ้านสลักคอกไม่ดำเนินการโฮมสเตย์ ดังภาพที่ 4.4 ซึ่งบ้านสลักคอกเป็นชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะช้างที่มีวิถีชีวิตชุมชนประมงพื้นบ้านเป็นหัวใจสำคัญและเป็นรากฐานในการที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำที่สามารถคงไว้ซึ่งเสน่ห์ความเป็นท้องถิ่นดั้งเดิม การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อลดการปล่อยคาร์บอนจึงเป็นประเด็นสำคัญ “ชุมชนบ้านสลักคอก” หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวสลักคอกที่ล้อมรอบด้วยผืนป่าชายเลนขนาดพื้นที่กว่า 670 ไร่ ชุมชนบ้านสลักคอกตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของเกาะช้าง เป็นหนึ่งในชุมชนตัวอย่างที่มีการดำเนินการสร้างสภาพแวดล้อมชุมชน ทั้งการร่วมกันกำหนดกฎระเบียบ การรวมตัวกันเป็นองค์กร และมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การเป็นชุมชนท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ในนามของ “กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก” ซึ่งมุ่งเน้นสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดกลไกที่เอื้อต่อการดูแลรักษาป่าชายเลนและลำน้ำ มีการสร้างเครือข่ายเพื่อสานต่อกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทางวัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อคงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรด้วยกิจกรรมการล่องเรือมาด ซึ่งมีรูปแบบคล้ายเรือกอนโดล่าของประเทศอิตาลีที่มีการปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศไทยจนเกิดเป็นจุดเด่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวบ้านสลักคอก และมียกท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ เน้นการคงไว้ซึ่งอาชีพประมงพื้นบ้าน และสร้างความตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันในชุมชน

ภาพที่ 4.4 กลุ่มโฮมสเตย์พื้นบ้านสลักเพชร (5 พฤษภาคม พ.ศ. 2559)

ทั้งนี้ด้วยลักษณะสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของชุมชนมีลักษณะเป็นอ่าววงกลม มีทางออกทางทะเลเป็นช่องแคบคล้ายคอขวด จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านสลักคอก สภาพพื้นที่ที่เป็น

เกาะ มีน้ำทะเลล้อมรอบจึงเป็นที่หลบลมมรสุม ชุมชนตั้งถิ่นฐานโดยประกอบอาชีพประมงชายฝั่งและทำเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมทั้งสวนมะพร้าว ยางพารา การสัญจรทางน้ำในอดีตใช้เรือแจวและเรือใบ ชุมชนบ้านสลักคอกมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอยู่กันแบบเอื้ออาทรและยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตชุมชนที่สืบทอดต่อกันผนวกกับแนวคิดปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จุดเด่นของชุมชนคือมีป่าโกงกางซึ่งเป็นป่าไม้ชายเลนที่อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ แหล่งศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้โกงกาง และระบบนิเวศ โดยมีสะพานชมความสวยงามของป่าชายเลน เป็นแหล่งการค้าของอาหารทะเล ที่มีชื่อเสียงว่าสด ใหม่ เช่น ปู กุ้ง ปลา หมึก บริการกิจกรรมท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ได้แก่ กิจกรรมการนั่งเรือเที่ยวชมป่าชายเลนโดยใช้ "เรือมาด" เป็นพาหนะที่นักท่องเที่ยวบางคนขนานนามว่า "กอนโดล่าแห่งเกาะช้าง" และ เรือคายัค

กิจกรรมของกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก โดยแนวทางการจัดการในชุมชนสลักคอกที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนคาร์บอนต่ำ มีดังต่อไปนี้

1) ชุมชนบ้านสลักคอกได้มีการริเริ่มใช้พลังงานทดแทนซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่บรรยากาศ โดยทางกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก มีการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ไว้บนหลังคาของชมรมฯ เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า รวมไปถึงการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนจากพลังงานแสงอาทิตย์หรือระบบโซลาร์เซลล์ซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยประหยัดพลังงานอีกด้วย

2) การร่วมกันอนุรักษ์ป่าชายเลนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมท่องเที่ยวตลอดจนสร้างการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้กับนักท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมท่องเที่ยวที่ชุมชนให้บริการ ได้แก่ การล่องเรือมาด พายคายัค ชมป่าชายเลน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นอกจากจะสร้างความพึงพอใจในการท่องเที่ยวแล้วนักท่องเที่ยวในชุมชนนี้ยังได้ความรู้ ได้ตระหนักถึงความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามของป่าชายเลนผืนสำคัญ อันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจของชุมชนเองที่ร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ไว้ โดยกิจกรรมของชุมชนบ้านสลักคอกนอกจากจะช่วยลดการปล่อยคาร์บอนเมื่อเทียบกับกิจกรรมการชมป่าชายเลนด้วยเรือหางยาวที่ติดเครื่องยนต์ในแหล่งท่องเที่ยวแบบมวล (Mass tourism) ที่อื่นๆ แล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงการที่ชุมชนได้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิม เกี่ยวพันกับอาชีพหลักดั้งเดิมคือการทำประมงพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมลดคาร์บอนอีกรูปแบบหนึ่ง คือการแสดงพื้นบ้าน เช่น การรำกลองยาว และการรำไทยพื้นบ้าน เป็นต้น

3) การจัดการน้ำเสียโดยใช้บอลจุลินทรีย์บำบัดน้ำเสีย หรือดาสต้าบอลล์ (Dasta Ball) หนึ่งในองค์ความรู้ในการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างชุมชนคาร์บอนต่ำในเกาะช้าง และพื้นที่เชื่อมโยงก็คือการพัฒนาบอลล์จุลินทรีย์บำบัดน้ำเสีย ทั้งนี้ “DASTA Ball” คือผลผลิตหนึ่งของความร่วมมือการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง จ.ตราด ของ อพท. และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ภายใต้หลักการนำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีเป้าหมายเพื่อสร้างกลไกและเชื่อมโยงเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยี พัฒนาสู่กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้ชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นได้นำความรู้ไปใช้ในการอนุรักษ์ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับของชุมชนท้องถิ่น โดยการผลักดัน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เป็นปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น

กิจกรรมการทำดาสด้าบอลนอกเหนือจากผลประโยชน์การบำบัดน้ำเสียแล้ว ปัจจุบัน มีหน่วยงานภายนอกมาขับเคลื่อนทำกิจกรรม CSR ร่วมกับชุมชนบ้านสลักคอกในการทำดาสด้าบอล และนำดาสด้าบอลกลับไปใช้ในการบำบัดน้ำเสียในชุมชนของตนเอง ซึ่งนอกเหนือจากการจัดการชุมชนตนเองแล้ว ชุมชนบ้านสลักคอกยังขยายองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไปยังชุมชนอื่น ๆ อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

โดยสิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนคาร์บอนต่ำของกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกคือ การกำหนดกติกาและเงื่อนไขในการรวมกลุ่มที่ชัดเจน และที่สำคัญทางชุมชนสลักคอกกำหนดแนวทางการดำเนินการชัดเจนว่าไม่มีการทำโฮมสเตย์เหมือนกับชุมชนบ้านสลักเพชรที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการดำเนินการด้วย ประเด็นนี้ คุณพัชรินทร์ ผลกาจ ประธานกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกกล่าวว่า

“...ไม่ได้ห้าม ใครอยากทำ ทำเลย ตอนแรกตอนถาม มีส่วนหนึ่งอยากทำ เอ้า ได้เลย เราหาคนมาลองพักโฮมสเตย์ ไอ้ที่บอกว่าทำเลย พอทดลองเท่านั้น บอกไม่เอาแล้ว... เราไม่ใช่บริษัท เรามีอาชีพหลักของเรา เราต้องยึดอันนั้นไว้ ส่วนอาชีพเสริมว่างก็มาทำ...”

คุณพัชรินทร์ ผลกาจ ประธานกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก (สัมภาษณ์)

จากตัวอย่างดังกล่าว การบริหารจัดการของกลุ่มฯ เน้นการมีส่วนร่วมและให้สมาชิกร่วมตัดสินใจกำหนดทิศทางการดำเนินงานเอง เพราะเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มโฮมสเตย์บ้านสลักเพชร พบว่าชาวบ้านได้มีการเปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นผู้ประกอบการ ต้องดูแลและให้เวลากับการจัดการโฮมสเตย์ค่อนข้างมาก ขณะที่บ้านสลักคอกยังคงต้องยึดแนวทางในการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเองและที่สำคัญ การสร้างจิตสำนึกเป็นสิ่งสำคัญ โดยคุณพัชรินทร์กล่าวว่า

“...เวลาอะไรมีปัญหา โทษแต่คนอื่น เครื่องแยกขยะเสีย ไม่ทันไรก็ไปโทษหน่วยงาน ภาครัฐว่าโง่แล้ว...คุณเองนั่นแหละโง่ตั้งแต่เริ่มทิ้งขยะแล้ว ไม่ต้องโทษใคร โทษคุณเองนั่นแหละ...”

คุณพัชรินทร์ ผลกาจ ประธานกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก (สัมภาษณ์)

กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกเน้นการพึ่งพาตนเอง เน้นที่การแก้ไขที่ตัวเอง เมื่อมีการดำเนินการเป้าหมายที่ชัดเจนการดำเนินการของกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกจึงมีทิศทางการเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืน

หลักการในการรวมกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก

สิ่งที่สำคัญในการดำเนินการของกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยไม่มีการบังคับแต่ให้ทุกคนเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

ดังนั้นในปีแรก ๆ จึงเปิดจำหน่ายหุ้นราคาไม่สูง และให้สมาชิกชุมชนมีโอกาสซื้อหุ้นได้จำนวนมาก ประเด็นนี้ คุณราชนัย ภูทอนิน ผู้จัดการ กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก กล่าวว่า

“...ปีแรก ไม่มีใครสนใจ เราก็ทำ คนก็มองว่าพวกนี้จะทำอะไร เราเปิดขายหุ้น ไม่มีใครซื้อ แต่พอครบปี เราไปเลย ที่ประชุมหมู่บ้าน เอาเงินไปปันผลเลย 50 % ของกำไร ซึ่งมากกว่าค่าหุ้นเท่าตัว เท่านั้นแหละ ปีต่อมามีคนอยากจะเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่ม แต่เราก็มีการเปลี่ยนแปลงกฎกติกา...”

คุณราชนัย ภูทอนิน ผู้จัดการ กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก (สัมภาษณ์)

ดังเช่นที่คุณราชนัยกล่าว กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกให้ความสำคัญกับกฎกติกาและหลักการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ดำเนินการด้วยการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยการจำหน่ายหุ้นให้กับสมาชิกในชุมชนแต่มีการจำกัดจำนวนหุ้นเพื่อป้องกันการมุ่งเน้นผลประโยชน์ทางธุรกิจและการกระจายรายได้ทางการท่องเที่ยวให้กับสมาชิกชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกมีนโยบายในการจัดสรรหุ้น ดังนี้

ปีแรก สมาชิกชุมชนบ้านสลักคอกสามารถซื้อหุ้นได้ครัวเรือนละไม่เกิน 150 หุ้น ราคาหุ้นละ 100 บาท หรือไม่เกิน 15,000 บาท

ปีที่สอง สมาชิกชุมชนบ้านสลักคอกสามารถซื้อหุ้นได้ครัวเรือนละไม่เกิน 100 หุ้น ราคาหุ้นละ 120 บาท หรือไม่เกิน 12,000 บาท

ปีที่สาม สมาชิกชุมชนบ้านสลักคอกสามารถซื้อหุ้นได้ครัวเรือนละไม่เกิน 50 หุ้น ราคาหุ้นละ 150 บาท หรือไม่เกิน 7,500 บาท

สิ่งที่สำคัญที่กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกให้ความสำคัญคือ การสร้างการมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ การเข้ามาเป็นผู้ให้บริการพาเรือที่มีการกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น ค่าบริการ 400 บาท ต่อนักท่องเที่ยว 2 คน ผู้พาได้ค่าตอบแทน 150 บาท ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางตรง เงินที่เหลือเข้ากองกลางกลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกเพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นทุนที่สำคัญของชุมชนบ้านสลักคอก โดยการมีส่วนร่วมทางอ้อมนั้น กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวบ้านสลักคอกได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และการจัดการกับเงินรายได้จากการดำเนินงานโดยนำผลการดำเนินงานมาจัดสรร ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การจัดการกับผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ

การจัดสรรผลการดำเนินงาน	สัดส่วนร้อยละ
ค่าบริหารจัดการ การซ่อมแซม	10
กองทุนประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ	10
กองทุนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	25
กองทุนอุทกภัย วาตภัย	10
กองทุนสำรอง	10
เงินปันผล	35
รวม	100

นอกจากนี้ กลุ่มอนุรักษ์และชมรมน้ำทิพย์บ้านสลักคอกได้ดำเนินการสร้างความยั่งยืนของการดำเนินการกลุ่มฯ ด้วยการกระตุ้น ส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนที่เป็นลูกหลานของคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าขนมทำให้เยาวชนเริ่มเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4.3.4 ตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว

ในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสีเขียว ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City) มาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยวสีเขียว โดยนำมาตราฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดของอาเซียน (ASEAN Clean Tourist City Standard) มาใช้เป็นแนวทางที่สำคัญร่วมกับข้อมูลที่ได้รับจากภาคครัวเรือนและภาครัฐในจังหวัดกระบี่ และสามารถสรุปตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ได้ดังนี้

จากผลการศึกษาจากทั้งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาพบว่า เมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวนั้นมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

4.3.4.1 มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Aspect)

หมายถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพในเมืองท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย สภาพภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ ขนาดและการกระจายของพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ สภาพภูมิทัศน์เมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยเฉพาะป้ายโฆษณาและสายไฟฟ้า นอกจากนี้ยังรวมไปถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ทั้งอากาศ น้ำ ดิน การจัดการน้ำเสีย ของเสียและขยะต่างๆ ทั้งนี้ครอบคลุมไปถึงรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน การวางผังเมือง และการจัดการภูมิทัศน์เมือง ซึ่งจากผลการศึกษาความคิดเห็นประชาชนในจังหวัดกระบี่พบว่า มิติด้านสิ่งแวดล้อมถูกจัดให้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดลำดับที่ 1 (ดังตารางที่ 4.15) คิดเป็นร้อยละ 36.6

ตารางที่ 4.15 การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมต่อการกำหนดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ของประชาชนจังหวัดกระบี่

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
สำคัญลำดับที่ 1	144	36.60
สำคัญลำดับที่ 2	111	28.30
สำคัญลำดับที่ 3	138	35.10
รวม	393	100.00

ทั้งนี้เมื่อนำผลการศึกษาในส่วนของข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยและมาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียน ซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญนั้นมาสอบถามในเชิงปริมาณ จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพลเมืองในจังหวัดกระบี่พบว่า ในองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนทั้งสิ้น 10 ตัวชี้วัดนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้าน ความสะอาด ปริมาณขยะและการจัดการ ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.60 รองลงมาคือการใช้พลังงานสะอาดและการวางผังเมืองที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 48.30 และ 44.20 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) ข้อกำหนดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน			3.14
สำคัญมากที่สุด	26	6.40	
สำคัญมาก	127	31.30	
สำคัญปานกลาง	163	40.10	
สำคัญน้อย	58	14.30	
สำคัญน้อยที่สุด	32	7.90	
รวม	406	100.00	
2) การวางผังเมือง เป็นระเบียบ			3.36
สำคัญมากที่สุด	47	11.40	
สำคัญมาก	135	32.80	
สำคัญปานกลาง	167	40.60	
สำคัญน้อย	44	10.70	
สำคัญน้อยที่สุด	18	4.50	
รวม	411	100.00	
3) การจัดการน้ำเสีย			3.42
สำคัญมากที่สุด	62	4.40	
สำคัญมาก	138	12.70	
สำคัญปานกลาง	141	34.30	
สำคัญน้อย	52	33.60	
สำคัญน้อยที่สุด	18	15.10	
รวม	411	100.00	
4) การควบคุมมลพิษทางอากาศ			3.35
สำคัญมากที่สุด	56	13.70	
สำคัญมาก	118	28.70	
สำคัญปานกลาง	159	38.70	
สำคัญน้อย	68	16.50	
สำคัญน้อยที่สุด	10	2.40	
รวม	425	100.00	
5) การควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านเสียง			3.32
สำคัญมากที่สุด	39	9.50	
สำคัญมาก	134	32.60	
สำคัญปานกลาง	168	40.90	
สำคัญน้อย	61	14.80	
สำคัญน้อยที่สุด	9	2.20	
รวม	411	100.00	

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
6) พลังงานสะอาด			3.49
สำคัญมากที่สุด	67	16.30	
สำคัญมาก	131	32.00	
สำคัญปานกลาง	152	37.10	
สำคัญน้อย	54	13.20	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
รวม	410	100.00	
7) ความสะอาด ปริมาณขยะและการจัดการ			3.53
สำคัญมากที่สุด	78	19.10	
สำคัญมาก	129	31.50	
สำคัญปานกลาง	149	36.30	
สำคัญน้อย	42	10.20	
สำคัญน้อยที่สุด	12	2.90	
รวม	410	100.00	
8) การออกแบบหมู่บ้านหรือชุมชนต้องคำนึงถึงถึงระบบนิเวศ			3.47
สำคัญมากที่สุด	52	12.70	
สำคัญมาก	138	33.70	
สำคัญปานกลาง	177	43.20	
สำคัญน้อย	36	8.80	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.70	
รวม	410	100.00	
9) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ			3.36
สำคัญมากที่สุด	53	12.90	
สำคัญมาก	125	30.50	
สำคัญปานกลาง	161	39.30	
สำคัญน้อย	59	14.40	
สำคัญน้อยที่สุด	12	2.90	
รวม	410	100.00	
10) ออกแบบถนนให้เอื้อต่อการเดินหรือใช้จักรยานแทน			3.38
สำคัญมากที่สุด	52	12.70	
สำคัญมาก	128	31.20	
สำคัญปานกลาง	166	40.50	
สำคัญน้อย	55	12.20	
สำคัญน้อยที่สุด	14	3.40	
รวม	410	100.00	

4.3.4.2 พื้นที่สีเขียว (Green Space Indicator)

สำหรับตัวชี้วัดด้านพื้นที่สีเขียวซึ่งใช้ปริมาณพื้นที่สีเขียวในเมือง กับการจัดการซึ่งของจังหวัดกระบี่จะเป็นการวัดจากออกแบบและเพิ่มพื้นที่ทางเดินเท้าและพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เป็นแหล่งสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมแก่พลเมือง ผลการศึกษาพบว่าประชาชนให้ความสำคัญกับปัจจัยชี้วัดด้านขนาดของพื้นที่สีเขียวมากกว่าการจัดการ รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านพื้นที่สีเขียว

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) พื้นที่สีเขียว			3.53
สำคัญมากที่สุด	64	15.60	
สำคัญมาก	141	34.40	
สำคัญปานกลาง	161	39.30	
สำคัญน้อย	37	9.0	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.70	
รวม	410	100.00	
2) ออกแบบและเพิ่มพื้นที่ทางเดินเท้าและพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เป็นแหล่งสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมแก่พลเมือง			3.42
สำคัญมากที่สุด	58	14.10	
สำคัญมาก	126	30.70	
สำคัญปานกลาง	171	41.60	
สำคัญน้อย	41	10.00	
สำคัญน้อยที่สุด	15	3.60	
รวม	411	100.00	

4.3.4.3 มิติด้านทางเศรษฐกิจ (Economic Aspect) หมายถึง สภาวะโดยรวมทางด้านเศรษฐกิจของเมืองท่องเที่ยวประกอบด้วยลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจ อัตราการจ้างงาน รายได้ การลงทุน ค่าครองชีพ และผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด นับเป็นมิติที่ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจฐานราก บ่งชี้ถึงการพึ่งพิงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของเมืองต้นแบบ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียวรองลงมาจากทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนที่เห็นว่ามีมิติทางด้านเศรษฐกิจสำคัญมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 35.10 รองลงมาลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.20 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจต่อการกำหนดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่
ของประชาชนจังหวัดกระบี่

องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
สำคัญลำดับที่ 1	138	35.10
สำคัญลำดับที่ 2	103	26.20
สำคัญลำดับที่ 3	152	38.70
รวม	393	100.00

จากผลการศึกษาการให้ความสำคัญในแต่ละตัวชี้วัดย่อยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ค่าครองชีพ รายได้ และอัตราการมีงานทำในระดับมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.20, 59.00 และ 58.80 ตามลำดับ รองลงมาคือความหลากหลายของอาชีพ และการลดภาวะความยากจน รายละเอียดดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) อัตราการมีงานทำ			3.67
สำคัญมากที่สุด	82	19.90	
สำคัญมาก	161	39.10	
สำคัญปานกลาง	129	31.30	
สำคัญน้อย	30	7.30	
สำคัญน้อยที่สุด	10	2.40	
รวม	412	100.00	
2) รายได้			3.70
สำคัญมากที่สุด	98	23.90	
สำคัญมาก	143	34.90	
สำคัญปานกลาง	126	30.70	
สำคัญน้อย	35	8.50	
สำคัญน้อยที่สุด	8	2.00	
รวม	410	100.00	
3) ค่าครองชีพ			3.71
สำคัญมากที่สุด	100	24.40	
สำคัญมาก	151	36.80	
สำคัญปานกลาง	108	26.30	
สำคัญน้อย	44	10.70	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.70	
รวม	410	100.00	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
4) ความหลากหลายของอาชีพ			3.66
สำคัญมากที่สุด	80	19.60	
สำคัญมาก	118	28.90	
สำคัญปานกลาง	156	38.10	
สำคัญน้อย	47	11.50	
สำคัญน้อยที่สุด	8	2.00	
รวม	409	100.00	
5) การว่างงาน			3.37
สำคัญมากที่สุด	67	16.30	
สำคัญมาก	115	28.00	
สำคัญปานกลาง	149	36.30	
สำคัญน้อย	60	14.60	
สำคัญน้อยที่สุด	19	4.60	
รวม	410	100.00	
6) การลดภาวะความยากจน			3.53
สำคัญมากที่สุด	80	19.60	
สำคัญมาก	118	28.90	
สำคัญปานกลาง	156	38.10	
สำคัญน้อย	47	11.50	
สำคัญน้อยที่สุด	8	2.00	
รวม	409	100.00	
7) การสร้างความเท่าเทียมและโอกาส			3.41
สำคัญมากที่สุด	65	15.90	
สำคัญมาก	122	29.80	
สำคัญปานกลาง	156	38.00	
สำคัญน้อย	51	12.40	
สำคัญน้อยที่สุด	16	3.90	
รวม	410	100.00	
8) สัดส่วนการถือครองที่ดิน			3.26
สำคัญมากที่สุด	44	10.80	
สำคัญมาก	104	25.40	
สำคัญปานกลาง	193	47.20	
สำคัญน้อย	49	12.00	
สำคัญน้อยที่สุด	19	4.60	
รวม	409	100.00	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
9) การเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ถือครอง			3.26
สำคัญมากที่สุด	49	12.00	
สำคัญมาก	104	25.40	
สำคัญปานกลาง	181	44.20	
สำคัญน้อย	53	13.00	
สำคัญน้อยที่สุด	22	5.40	
รวม	409	100.00	

4.3.4.4 มิติด้านสังคม (Social Aspect) หรือด้านสุขภาวะทั้งกายและใจ

หมายถึง ชีวิตความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของคนในสังคมประกอบไปด้วยวิถีชีวิต ความปกติสุข ความสงบ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการของรัฐทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคพื้นฐาน การขนส่งสาธารณะ การได้รับโอกาสในการศึกษา การรักษาพยาบาล การได้มีส่วนร่วมในกลไกการพัฒนาของรัฐที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ การได้อยู่ในสังคมที่ปลอดภัยสงบ มีความเป็นธรรมในสังคม มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การที่คนในสังคมมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนหรือต่างวัฒนธรรม และนอกจากนี้หากจะเป็นเมืองต้นแบบที่ทั้งน่าอยู่สำหรับประชาชนและรองรับการท่องเที่ยวแล้วยังต้องครอบคลุมปัจจัยทางด้านการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ความเป็นมิตรของผู้คนในเมืองนั้นและอัยาศัย ไมตรี รวมไปถึงการคงไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน อันจะเป็นสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับมิติทางด้านสังคมเป็นประเด็นรองลงมาจากมิติสิ่งแวดล้อม และมิติทางเศรษฐกิจ โดยมีประชาชนที่ให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.60 รองลงมาคืออันดับสอง คิดเป็นร้อยละ 44.60 (ดังตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านสังคมต่อการกำหนดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ของประชาชนจังหวัดกระบี่

องค์ประกอบด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
สำคัญลำดับที่ 1	112	28.60
สำคัญลำดับที่ 2	175	44.60
สำคัญลำดับที่ 3	105	26.80
รวม	392	100.00

ผลการศึกษาการให้ความสำคัญของประชาชนจังหวัดกระบี่ต่อตัวชี้วัดด้านสังคมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 57 ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการศึกษาของคนในสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของเมือง คิดเป็นร้อยละ 54.5 ในลำดับต่อมาคือ ปัจจัยด้านการขนส่งสาธารณะ ร้อยละ 53.5 และปัจจัยด้านการคงไว้ซึ่งวิถีไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 49.6 รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านสังคม

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) การศึกษา			3.66
สำคัญมากที่สุด	66	16.00	
สำคัญมาก	170	41.30	
สำคัญปานกลาง	151	36.70	
สำคัญน้อย	20	4.90	
สำคัญน้อยที่สุด	5	1.20	
รวม	412	100.00	
2) การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์			3.52
สำคัญมากที่สุด	52	12.60	
สำคัญมาก	158	38.30	
สำคัญปานกลาง	162	39.30	
สำคัญน้อย	33	8.00	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.80	
รวม	412	100.00	
3) การบริการสาธารณสุข			3.54
สำคัญมากที่สุด	65	15.80	
สำคัญมาก	144	35.00	
สำคัญปานกลาง	156	38.00	
สำคัญน้อย	40	9.70	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
รวม	411	100.00	
4) การขนส่งสาธารณะ			3.60
สำคัญมากที่สุด	55	13.40	
สำคัญมาก	165	40.10	
สำคัญปานกลาง	164	39.90	
สำคัญน้อย	24	5.80	
สำคัญน้อยที่สุด	3	0.70	
รวม	411	100.00	
5) ความเป็นธรรมในสังคม			3.50
สำคัญมากที่สุด	67	16.30	
สำคัญมาก	133	32.40	
สำคัญปานกลาง	155	37.70	
สำคัญน้อย	51	12.40	
สำคัญน้อยที่สุด	5	1.20	
รวม	411	100.00	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
6) สังคมปลอดภัยาสพติด			3.45
สำคัญมากที่สุด	93	22.60	
สำคัญมาก	103	25.10	
สำคัญปานกลาง	132	32.10	
สำคัญน้อย	61	14.80	
สำคัญน้อยที่สุด	22	5.40	
รวม	411	100.00	
7) การเปิดโอกาสให้สาธารณะชนมีส่วนร่วม			3.52
สำคัญมากที่สุด	68	16.5	
สำคัญมาก	126	30.70	
สำคัญปานกลาง	174	42.30	
สำคัญน้อย	38	9.20	
สำคัญน้อยที่สุด	5	1.20	
รวม	411	100.00	
8) ความมั่นคงทางด้านการเมือง			3.44
สำคัญมากที่สุด	55	13.40	
สำคัญมาก	132	32.10	
สำคัญปานกลาง	168	40.80	
สำคัญน้อย	50	12.20	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
รวม	411	100.00	
9) การคงไว้ซึ่งวิถีไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน			3.60
สำคัญมากที่สุด	88	21.40	
สำคัญมาก	116	28.20	
สำคัญปานกลาง	166	40.40	
สำคัญน้อย	37	9.00	
สำคัญน้อยที่สุด	4	1.00	
รวม	411	100.00	
10) การอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของเมือง			3.64
สำคัญมากที่สุด	86	20.90	
สำคัญมาก	138	33.60	
สำคัญปานกลาง	145	35.30	
สำคัญน้อย	36	8.80	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
รวม	411	100.00	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
11) ธรรมชาติของ ความโปร่งใส ในการบริหารเมือง			3.50
สำคัญมากที่สุด	72	17.90	
สำคัญมาก	115	28.00	
สำคัญปานกลาง	177	43.10	
สำคัญน้อย	39	9.50	
สำคัญน้อยที่สุด	8	1.90	
รวม	411	100.00	

4.3.4.5 มิติด้านความเป็นมิตรของผู้คน

ปัจจัยตัวชี้วัดด้านนี้แยกย่อยออกมาจากมิติทางด้านสังคม โดยวัดจากอธยาศัย มิตร ความเป็นมิตร การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนในเมืองนั้น ซึ่งหมายถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน นำมาซึ่งสังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความเป็นเจ้าบ้านที่ดีเมื่อมีผู้มาเยี่ยมเยือน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.50 ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอธยาศัย มิตร ความเป็นมิตรในระดับมากถึงมากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี คิดเป็นร้อยละ 60.80 และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน ร้อยละ 53.50 รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านสังคม

n=411

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) อธยาศัย มิตร ความเป็นมิตร			3.79
สำคัญมากที่สุด	105	25.50	
สำคัญมาก	156	38.00	
สำคัญปานกลาง	114	27.70	
สำคัญน้อย	30	7.30	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
2) สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน			3.70
สำคัญมากที่สุด	87	21.20	
สำคัญมาก	158	38.40	
สำคัญปานกลาง	129	31.40	
สำคัญน้อย	31	7.50	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
3) สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร			3.59
สำคัญมากที่สุด	74	18.00	
สำคัญมาก	146	35.50	

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
3) สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร (ต่อ)			
สำคัญปานกลาง	146	35.50	
สำคัญน้อย	39	9.50	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
4) ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี			3.73
สำคัญมากที่สุด	92	22.40	
สำคัญมาก	158	38.40	
สำคัญปานกลาง	125	30.40	
สำคัญน้อย	32	7.80	
สำคัญน้อยที่สุด	4	1.00	

4.3.4.6 มิติด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สำหรับทางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้นนับเป็นปัจจัยบ่งชี้ที่สำคัญในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และผลการศึกษาดังข้างต้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.40 และปัจจัยทางด้านคติความ และการบังคับใช้กฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 44.50 ตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านสังคม

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน			3.46
สำคัญมากที่สุด	75	18.30	
สำคัญมาก	107	26.10	
สำคัญปานกลาง	171	41.70	
สำคัญน้อย	45	11.00	
สำคัญน้อยที่สุด	12	2.90	
รวม	410	100.00	
2) คติความ การบังคับใช้กฎหมาย			3.39
สำคัญมากที่สุด	62	15.10	
สำคัญมาก	121	29.40	
สำคัญปานกลาง	158	38.40	
สำคัญน้อย	56	13.60	
สำคัญน้อยที่สุด	14	3.40	
รวม	411	100.00	

4.3.4.7 มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ

สำหรับตัวชี้วัดในมิตินี้ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ เป็นโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะที่ให้สาธารณชนได้เข้าถึงอย่างสะดวกสบาย ให้บริการนักท่องเที่ยวในการพักผ่อนท่องเที่ยว โดยจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการบริการไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 58.6 ความพร้อมด้านการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 57.6 และความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย ร้อยละ 55.8 ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) คุณภาพของการให้บริการด้านการขนส่ง			3.48
สำคัญมากที่สุด	39	9.70	
สำคัญมาก	157	39.20	
สำคัญปานกลาง	170	42.40	
สำคัญน้อย	28	7.00	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.70	
รวม	401	100.00	
2) น้ำอุปโภค-บริโภค			3.55
สำคัญมากที่สุด	53	13.20	
สำคัญมาก	144	35.90	
สำคัญปานกลาง	177	44.20	
สำคัญน้อย	25	6.20	
สำคัญน้อยที่สุด	2	0.50	
รวม	401	100.00	
3) การติดต่อสื่อสาร			3.61
สำคัญมากที่สุด	56	14.00	
สำคัญมาก	175	43.60	
สำคัญปานกลาง	135	33.70	
สำคัญน้อย	29	7.20	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
รวม	401	100.00	
4) ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย			3.62
สำคัญมากที่สุด	62	15.50	
สำคัญมาก	161	40.30	
สำคัญปานกลาง	142	35.50	
สำคัญน้อย	31	7.70	
สำคัญน้อยที่สุด	4	1.00	
รวม	400	100.00	

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
5) การให้บริการไฟฟ้า			3.64
สำคัญมากที่สุด	69	17.20	
สำคัญมาก	166	41.40	
สำคัญปานกลาง	125	31.20	
สำคัญน้อย	35	8.70	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
รวม	401	100.00	
6) การจัดระบบการจราจร			3.52
สำคัญมากที่สุด	60	15.00	
สำคัญมาก	145	36.30	
สำคัญปานกลาง	145	36.30	
สำคัญน้อย	43	10.80	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.80	
รวม	400	100.00	
7) การให้บริการทางด้านธนาคาร			3.47
สำคัญมากที่สุด	58	14.50	
สำคัญมาก	138	34.60	
สำคัญปานกลาง	149	37.30	
สำคัญน้อย	41	10.30	
สำคัญน้อยที่สุด	13	3.30	
รวม	399		

4.3.4.8 มิติสิ่งรองรับด้านความบันเทิง

สำหรับตัวชี้วัดในมิตินี้เป็นปัจจัยชี้วัดความพร้อมในการบริการทางการท่องเที่ยว ทั้งร้านอาหาร สถานที่ออกกำลังกายในร่ม (Fitness) ห้างสรรพสินค้า สินค้าอุปโภคบริโภคหาซื้อได้ง่าย สะดวก ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับแหล่งช้อปปิ้ง ห้างสรรพสินค้า สินค้าอุปโภคบริโภคหาซื้อได้ง่าย สะดวก มากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.90 รองลงมาคือปัจจัยทางด้านร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 53.50 และสถานที่ออกกำลังกายตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อย
ด้านนันทนาการ

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) ร้านอาหาร			3.56
สำคัญมากที่สุด	62	15.50	
สำคัญมาก	152	38.00	
สำคัญปานกลาง	138	34.50	

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) ร้านอาหาร (ต่อ)			
สำคัญน้อย	43	10.80	
สำคัญน้อยที่สุด	5	1.30	
รวม	400	100.00	
2) โรงภาพยนตร์			3.15
สำคัญมากที่สุด	38	9.50	
สำคัญมาก	106	26.60	
สำคัญปานกลาง	164	41.10	
สำคัญน้อย	59	14.80	
สำคัญน้อยที่สุด	32	8.00	
รวม	399	100.00	
3) สถานที่ออกกำลังกาย			3.38
สำคัญมากที่สุด	50	12.50	
สำคัญมาก	125	31.30	
สำคัญปานกลาง	166	41.60	
สำคัญน้อย	42	10.50	
สำคัญน้อยที่สุด	16	4.00	
รวม	399	100.00	
4) ห้างสรรพสินค้า สินค้าอุปโภคบริโภคหาซื้อได้ง่ายสะดวก			3.69
สำคัญมากที่สุด	85	21.50	
สำคัญมาก	140	35.40	
สำคัญปานกลาง	139	35.10	
สำคัญน้อย	29	7.30	
สำคัญน้อยที่สุด	3	0.80	
รวม	396	100.00	

4.3.4.9 มิติด้านการจัดการการท่องเที่ยว

ในการที่จะเป็นเมืองน่าอยู่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียวนั้น นอกจากปัจจัยเมืองน่าอยู่ที่เน้นความสะอาดเรียบร้อยและลักษณะทางกายภาพต่างๆแล้ว การบริหารจัดการก็เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยทางด้านการสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยวในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.60 รองลงมาคือการสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 47.80 และด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 44.40 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดย่อยด้านการจัดการการท่องเที่ยว

n= 399

ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1) ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ			3.44
สำคัญมากที่สุด	45	11.30	
สำคัญมาก	136	34.10	
สำคัญปานกลาง	177	44.40	
สำคัญน้อย	30	7.50	
สำคัญน้อยที่สุด	11	2.80	
2) ด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยว			3.41
สำคัญมากที่สุด	48	12.00	
สำคัญมาก	135	33.80	
สำคัญปานกลาง	156	39.20	
สำคัญน้อย	54	13.50	
สำคัญน้อยที่สุด	6	1.50	
3) การสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว			3.43
สำคัญมากที่สุด	46	11.50	
สำคัญมาก	145	36.30	
สำคัญปานกลาง	151	37.80	
สำคัญน้อย	50	12.50	
สำคัญน้อยที่สุด	7	1.80	
4) การสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยว			3.54
สำคัญมากที่สุด	70	17.50	
สำคัญมาก	128	32.10	
สำคัญปานกลาง	158	39.60	
สำคัญน้อย	35	8.80	
สำคัญน้อยที่สุด	8	2.00	
รวม	399	100.00	

4.3.5 แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบในจังหวัดกระบี่

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการพัฒนาตัวชี้วัดจากผลการศึกษาวิจัยตลอดจนโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติที่ผ่านมา และกำหนดเป็นปัจจัยชี้วัดหลักโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ค่าคะแนนความเหมาะสม ซึ่งการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณนำมาซึ่งแบบ

ประเมินเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการเป็นเมืองน่าอยู่ที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวสีเขียว ตลอดจนเห็นถึงแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ในอนาคตเพื่อนำพาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นไปสู่ความยั่งยืน โดยผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนบ้านเกาะกลาง

จากผลการศึกษาพบว่าประชาชนในชุมชนบ้านเกาะกลางส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่มาก่อนแล้ว ทั้งนี้ในมุมมองของชุมชนบ้านเกาะกลางเมืองน่าอยู่เป็นเมืองที่ผู้คนในเมือง ยิ้มแย้มและเป็นมิตร มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความสะดวกสบาย ไม่มีมลพิษ มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ สะอาด นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่มี สถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีความเป็นธรรมชาติไว้ดึงดูดนักท่องเที่ยว

“เมืองน่าอยู่ควรมีการจัดการที่ดีทั้งด้านสิ่งแวดล้อม และชุมชน เข้าใจว่าเป็นเมืองที่มีความสงบ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมทั้งความเอื้อเฟื้ออาทรของผู้คน และการเป็นเมืองที่ธรรมชาติสวยงาม นักท่องเที่ยวจะดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนแต่ก็ควรเป็นเมืองที่สงบ ไม่วุ่นวายมาก”

สัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนเกาะกลาง จังหวัดกระบี่, 2559

จากข้อมูลตัวแทนชุมชนเกาะกลางที่กล่าวข้างต้น เมืองน่าอยู่ในมุมมองของคนที่ใช้ชีวิตอยู่กับการท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับทุกด้าน โดยมองถึงความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อม ชุมชนสังคม รวมถึงสภาพเศรษฐกิจซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สำหรับปัจจัยที่จะบ่งชี้ถึงความความเป็นเมืองน่าอยู่นั้นประชาชนในพื้นที่ชุมชนเกาะกลางให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านสังคม คือการที่เมืองท่องเที่ยวนั้นยังคงสามารถรักษาวินัยวัฒนธรรมความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนดั้งเดิมไว้ได้ ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวประทับใจมีความสุขด้วย รองลงมาคือการที่สังคมของเมืองนั้นปราศจากอาชญากรรม ประชาชนมีความสุขมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รองลงมาคือความสุขในชีวิตประจำวันหรือคุณภาพชีวิต รวมถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในประเด็นทางด้านการรักษาความสะอาดของเมือง มีการจัดการขยะที่ดี ภายใต้อารมณ์ร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่

ทั้งนี้พบว่าปัจจัยที่กลุ่มชุมชนบ้านเกาะกลางต้องการให้มีการส่งเสริมมากที่สุดคือการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสะอาดในพื้นที่ทะเลและชายหาดต่างๆ การสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่รวมไปถึงการส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้จากภาพที่ พบว่าในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะกลางมีพื้นที่บริเวณที่ใกล้ถนนบางจุดที่ต้องมีการปรับปรุงทัศนียภาพรวมถึงคุณภาพของป้ายทั้งป้ายบอกทาง ป้ายเตือนภัยและป้ายสื่อความหมาย (ภาพที่ 4.5)

ภาพที่ 4.5 การพัฒนาโครงสร้างสาธารณะ ท่อประปา สายไฟฟ้าและความเสื่อมโทรมของป้าย
ที่ส่งผลต่อภูมิทัศน์ชุมชน

การสัญจรบนชุมชนบ้านเกาะกลางโดยมากเป็นรถจักรยานยนต์ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อาศัยรถจักรยานยนต์แบบแบบพ่วงข้างในการเดินทางเข้าไปในหมู่บ้านซึ่งโดยภาพรวมในพื้นที่ยังมีความเป็นธรรมชาติสูง มีขนาดพื้นที่สีเขียวค่อนข้างมาก แหล่งท่องเที่ยว ยังมีทิวทัศน์ทุ่งนา และพื้นที่สีเขียวในการทำให้สภาพแวดล้อมของชุมชนมีความน่าอยู่ (ภาพที่ 4.6)

ภาพที่ 4.6 สภาพแวดล้อมธรรมชาติและพื้นที่สีเขียวของชุมชนบ้านเกาะกลาง

ทั้งนี้ส่วนในพื้นที่สาธารณะทั้งถนน ท่าเรือ บริเวณทั่วไปในหมู่บ้านนั้นบางจุดยังต้องมีการปรับปรุงภูมิทัศน์และความสะอาด พื้นที่หลายแห่งมีข้อจำกัดของพื้นที่คือ น้ำท่วมขัง ระบายช้า ซึ่งเป็นปัญหาสภาพแวดล้อมโดยรวมที่ในอนาคตอาจส่งผลต่อการจัดการปัญหาน้ำเสียต่างๆได้ ดังภาพที่

ภาพที่ 4.7 สภาพพื้นที่น้ำขังในบางบริเวณของชุมชนบ้านเกาะกลาง

สำหรับความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียว นั้น ประชาชนในชุมชนเกาะกลางส่วนใหญ่เห็นว่าหากพัฒนาเป็นนโยบาย ก็สามารถที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงบนพื้นฐานความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งนี้ส่วนใหญ่เห็นว่าจุดแข็งของหมู่บ้านคือความเข้มแข็งของชุมชนที่ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม การสร้างเมืองน่าอยู่ทำให้ชุมชนสะอาด อากาศดี ซึ่งส่งผลดีโดยตรงต่อชุมชน อย่างไรก็ตามมีประชาชนบางส่วนที่เห็นว่าหากตราบไคที่คนในชุมชนยังมีรายได้น้อยก็ยากที่จะสำเร็จเพราะจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจครัวเรือนเป็นลำดับต้นๆก่อน

2. ชุมชนบ้านนาติน

สำหรับชุมชนบ้านนาตินนั้นผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เคยได้ยินหรือรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่มาก่อนหน้านี้ โดยมากเข้าใจว่าเป็นเมืองที่ผู้คนเป็นมิตร มีสภาพแวดล้อมเมืองที่สวยงาม สะอาด ธรรมชาติสวยงาม และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ถูกพัฒนาให้สมบูรณ์แบบ โดยการจัดระเบียบ และควบคุมให้เป็นเมืองปลอดภัยสะอาด มีความปลอดภัยทั้งการจราจรและการไม่มีโจร ผู้ร้าย และการที่คนในเมืองมีรายได้จากการท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.8 ป้ายทางเข้าและแผนที่ชุมชนบ้านนาติน อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

สำหรับปัจจัยที่ชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสี่เขื่อนนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความสุขของคนในชุมชน ความสะอาดและความเป็นระเบียบของเมือง การจัดการขยะ การทำให้เมืองมีบรรยากาศดี มีชีวิตชีวา สามารถคงพื้นที่ธรรมชาติไว้ได้ มีบริการสาธารณะพื้นฐานที่ดี มีความปลอดภัย ไม่มีกลุ่มวัยรุ่นมั่วสุม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านเศรษฐกิจด้านรายได้และ ค่าครองชีพ รวมไปถึงการให้การศึกษาที่ดีแก่คนในชุมชนตามลำดับ

สำหรับมุมมองเกี่ยวกับปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ชุมชนสามารถเป็นชุมชนน่าอยู่สำหรับทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยวได้นั้นส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าคือการมีทรัพยากรทั้งทางด้านธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ หลากหลาย เอื้อต่อการท่องเที่ยวสี่เขื่อน อย่างไรก็ตามปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการที่จะพัฒนาเมืองน่าอยู่นั้นคือการที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพหลักของชุมชนมาสู่ภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น ค่าครองชีพและของกินของใช้ราคาแพงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ที่จะรองรับการท่องเที่ยวสี่เขื่อน

ภาพที่ 4.9 ป้ายบอกสถานที่ที่ทรุดโทรมส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์เมืองโดยรวมของชุมชน

ส่วนความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนบ้านนาดินต่อการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่จากนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในชุมชนนั้นส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นไปได้สูงในทางปฏิบัติเนื่องจากมีจุดแข็งด้านทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งเหมาะจะสร้างเมืองท่องเที่ยวอยู่อยู่แล้วประกอบกับคำขวัญของจังหวัดที่ประกาศจะทำให้กระปี่มีความน่าอยู่ และหากทุกคนในชุมชนร่วมมือกันอย่างจริงจังก็สามารถทำได้ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นแนวคิดที่สร้างประโยชน์ให้ชุมชนทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น แต่ต้องอยู่ภายใต้การเอาใจจริงเอาใจของภาครัฐว่าผู้บริหารระดับจังหวัดและหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใด ถ้าในระดับนโยบายมีการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งประชาชน นักท่องเที่ยวก็พร้อมที่จะให้ร่วมกันสร้างบรรยากาศเมืองให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โดยบางส่วนให้ความเห็นว่าการพัฒนาเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่น่ายุก็พลอยทำให้มีการจัดการปัญหาขยะที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันการจัดการขยะของชุมชนคือการเผาซึ่งก่อให้เกิดมลพิษส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติเนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาคนที่รองรับแนวคิดด้านนี้ รวมไปถึงแนวปฏิบัติที่ผ่านมาของภาครัฐหากไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือทำงานเชิงรุกก็ยากที่จะสร้างเมื่องน่ายุ ประกอบกับปัจจุบันค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้การสร้างเมื่องน่ายุทำยากยิ่งขึ้น

3. ชุมชนเกาะลันตา

ในพื้นที่เกาะลันตานี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้งชุมชนบ้านทุ่งหยีเพ็ง และชุมชนศรีราชา ซึ่งผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความสุขของคนในชุมชนนั้นๆ บนพื้นฐานของธรรมชาติที่ยังคงสวยงาม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดระเบียบเมืองให้มีความสะอาด ไม่มีปัญหาขยะ มีบริการสาธารณะที่ดี และมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมจำนวนมาก ประกอบกับการที่คนในชุมชนมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดี ชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้ทางชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวสีเขียวที่โดดเด่นในการให้บริการเช่น การสร้างบ้านปลาบริเวณบ้านทุ่งหยีเพ็ง (ดังภาพที่ 4.10)

ภาพที่ 4.10 กิจกรรมการสร้างบ้านปลาที่ชุมชนบ้านทุ่งหยีเพ็งให้บริการนักท่องเที่ยว

สำหรับการรับรู้เกี่ยวกับเมื่องน่ายุนี้ประชาชนในพื้นที่เกาะลันตาส่วนใหญ่ทราบเกี่ยวกับเมื่องท่องเที่ยวที่น่ายุมาก่อนแล้ว และให้ความหมายว่าเป็นเมื่องท่องเที่ยวที่ผู้คนเป็นมิตร มีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด มีการจัดระเบียบ ปราศจากโจรผู้ร้ายและยาเสพติด มีความน่ายุ น่ายุพักผ่อน มีพื้นที่สีเขียวและความเป็นท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่วุ่นวาย หรือแออัด ในขณะที่เดียวกันคนในชุมชนเองก็มีรายได้มั่นคงด้วย ทั้งนี้ในส่วนของการที่จะปรับปรุงให้เป็นเมื่องน่ายุอยู่นั้นหากในบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเช่น

บริเวณแนวบ้านยาว จะมีการตั้งหน้าร้านรุกเข้ามาบริเวณทางเท้าตลอดจนมีรถเข็นเกะกะ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์โดยรวม ส่วนบ้านทุ่งห้วยเพ็งซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นชุมชนน่าอยู่ที่จะรองรับการท่องเที่ยวสีเขียว นั้น มีกิจกรรมที่ดึงดูดน่าสนใจมีทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน พื้นที่สีเขียวปริมาณมาก แต่ยังคงขาดในส่วนของการปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำสะอาด

ภาพที่ 4.11 ปัญหาการจอดรถกีดขวางและการขายของบนทางเท้าบริเวณชุมชนเมืองเก่าศรีรายา

โดยจุดแข็งที่ชุมชนวิเคราะห์ตัวเองคือธรรมชาติ โดยเฉพาะท้องทะเลและชายหาดที่สวยงาม มีวัฒนธรรมโดดเด่น มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก การรักษาและคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมในการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงท้าทาย ปัญหาขยะมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ก่อให้เกิดมลพิษจากการเผาและการทำลาย

ในส่วนของการเป็นไปได้ในทางปฏิบัตินั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติเนื่องจากความเข้มแข็งของชุมชน การมีทรัพยากรซึ่งเป็นต้นทุนทั้งทางด้านวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติดีอยู่แล้วในขณะที่บางส่วนให้ความเห็นว่ายังเป็นไปได้อย่างยากลำบากที่ภาครัฐยังไม่เห็นความสำคัญ และค่าครองชีพในเมืองท่องเที่ยวสูงขึ้นเรื่อยๆ

4. ชุมชนเทศบาลเมืองและอ่าวนาง

สำหรับชุมชนเทศบาลเมืองและอ่าวนางนั้นพบว่าส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเมืองน่าอยู่ควรเป็นเมืองที่ประชาชนในเมืองนั้นมีความสุข มีรอยยิ้ม มีน้ำใจช่วยเหลือกัน มีธรรมชาติสวยงาม สภาพพื้นที่

และถนนหนทางสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการจัดการขยะ การบริการถึงขยะ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก รองลงมาคือกลุ่มที่เห็นว่า เมืองน่าอยู่ต้องมีการดูแลสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวสะอาด ชีวิตความเป็นอยู่พลเมืองมีคุณภาพดี มีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการให้บริการสาธารณะ เช่น ขนส่งมวลชน โรงพยาบาล รวมไปถึงการควบคุมไม่ให้ค่าครองชีพสูง นอกจากนี้พบว่ายังมีปัจจัยการเป็นเจ้าบ้านที่ดีไม่เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ภาพที่ 4.12 แลนด์มาร์คของจังหวัดกระบี่ที่มีการปรับแต่ภูมิทัศน์สวยงาม

ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่นั้นส่วนใหญ่รับรู้เกี่ยวกับแนวคิดนี้มาก่อน โดยเข้าใจว่าเป็นเมืองที่สะอาด ผู้คนในเมืองมีความเป็นมิตรมีมนุษยสัมพันธ์ดี ผู้คนมีความเป็นอยู่ดี ปลอดภัย มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เงียบสงบ และบางส่วนให้ความเห็นว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเยอะ ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นเมืองที่นอกจากจะปลอดภัย แล้วยังต้องปลอดภัย สภาพแวดล้อมคงความเป็นธรรมชาติ เศรษฐกิจดี คมนาคมสะดวก

ในส่วนของจุดแข็งหรือปัจจัยที่โดดเด่นซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่คือธรรมชาติทางทะเลและชายหาดที่สวยงาม อย่างไรก็ตามในพื้นที่บริเวณนี้ควรให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดของชายหาด ถนน และบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาใดๆควรให้คงไว้ซึ่งสภาพเดิมและสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติมากที่สุด อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างต้องการให้รัฐเห็นความสำคัญของความเสมอภาคและทัดเทียมกันในการใช้ประโยชน์และเข้าถึงทรัพยากร อาทิตชายหาดสาธารณะ เป็นต้น

ภาพที่ 4.13 ลักษณะทางกายภาพและการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดอ่าวนาง

ในทางปฏิบัติแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นไปได้จริงในการที่จะนำแนวคิดเมืองน่าอยู่ไปใช้ เพราะประชาชนชาวจังหวัดกระบี่ยินดีให้ความร่วมมือกับโครงการที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะพัฒนาที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้นมา ในพื้นที่บริเวณนี้มีต้นทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายสวยงามอยู่แล้ว การดูแลให้พื้นที่มีความสะอาด เรียบร้อย ปัญหาสังคมลดลง ไม่มียาเสพติด ขโมย ก็ย่อมจะส่งผลดีต่อประชาชนที่อยู่อาศัยโดยตรง ประชาชนคนกระบี่พร้อมที่จะส่งเสริมนโยบายเพื่อให้เมืองกระบี่เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีเอกลักษณ์ อย่างไรก็ตามควรการพัฒนาดังกล่าวก็น่าจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย

ภาพที่ 4.14 ภาพการทิ้งขยะในแหล่งท่องเที่ยวและระบบการจัดเก็บบริเวณอ่าวนาง

ภาพที่ 4.15 การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและปัญหาสายไฟดบังภูมิทัศน์เมือง

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรมีการปรับปรุงเร่งด่วนเพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่ก็คือ ปัญหาค่าครองชีพที่สูงเกินไป สินค้าแพง ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่า สินค้าแต่ละประเภทน่าจะปรับราคาให้อยู่ในราคาที่พอประมาณไม่แพงเกินไป เพราะนักท่องเที่ยวเองก็ประสบปัญหาของแพงด้วยเช่นกัน ประกอบกับปัจจุบันเศรษฐกิจไม่ค่อยดี รัฐควรจะมีการควบคุมราคาบ้าง ทั้งนี้บางส่วนต้องการให้ นอกจากนี้นักกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ส่งเสริมและมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืนและแก้ไข เพราะถ้าจะให้กระบี่น่าอยู่ควรทำให้มีค่าครองชีพที่พอเหมาะสมรวมถึงการแก้ไขปัญหาเสฟติดและชโมยเพราะ ณ ปัจจุบันในเมืองกระบี่เองมีชโมยเยอะรวมถึงยาเสฟติดด้วยจึงจะเป็นเมืองน่าอยู่ได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการปรับภูมิทัศน์ปัญหาสายไฟ ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกทรุดโทรม (ภาพที่ 4.15) และปัญหาหาบเร่ แผงลอยบริเวณชายหาด (ภาพที่ 4.16)

“มีการจัดการด้านการท่องเที่ยว การรับแขกบ้านแขกเมืองการยิ้มแย้มแจ่มใส การเอาใจใส่นักท่องเที่ยวให้ดีขึ้นอีก เพราะพวกเขานี้แหละที่จะทำรายได้ให้กับคนในพื้นที่จำนวนมากที่สุด มีการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในเรื่องการทิ้งขยะ ให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม, ลดการพนัน หว้ยหุ้นและการผูกขาดอำนาจของนักการเมือง”

ตัวแทนชุมชนอ่าวนาง (สัมภาษณ์, 2559)

ภาพที่ 4.16 หาบเร่ แผงลอย ที่เร่ขายอาหารบริเวณแนวชายหาดอ่าวนาง

4.4 การพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบจังหวัดกระบี่: กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ในการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ จากแนวทางและตัวชี้วัดข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ เพื่อเป็นการประยุกต์ใช้แนวทางในการพัฒนาเมืองต้นแบบในระดับชุมชนที่สามารถบริหารจัดการได้ โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

4.4.1 การเลือกพื้นที่ชุมชนต้นแบบ

ผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดเมื่อนำอยู่เพื่อการพัฒนาชุมชนต้นแบบ มาพิจารณาร่วมกับความพร้อมและความร่วมมือในการดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบ โดยมีกระบวนการดังนี้

1) การพิจารณาคัดเลือกกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ อาทิ คุณวิระดา ศรีราษฎร์ ผู้อำนวยการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ ณ ขณะนั้น คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ คุณศิริ วาเลาะ ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ คุณรอง ภูเก้าล้วน นายกสมาคมธุรกิจโรงแรม

จังหวัดกระบี่ ดังแสดงในภาพที่ 4.17 ดำเนินการหารือร่วมกับผู้อำนวยการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ในวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ผู้อำนวยการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา ในวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และได้สรุปเลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง หมู่เกาะลันตา เป็นชุมชนต้นแบบในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ และที่สำคัญ ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งได้รับการคัดเลือกให้เป็นชุมชนต้นแบบของจังหวัดกระบี่ 2 ด้าน ได้แก่ การเป็นชุมชนท่องเที่ยวต้นแบบของจังหวัดกระบี่ และเป็นชุมชนท่องเที่ยวฮาลาลต้นแบบของจังหวัดกระบี่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชุมชนทุ่งหยีเพ็งมีความเหมาะสมในการเลือกเป็นชุมชนต้นแบบสำหรับการดำเนินการในงานวิจัยนี้

ภาพที่ 4.17 การประชุมร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่

โดยในประเด็นด้านความพร้อมและการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งนั้น คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ได้กล่าวถึงประเด็นนี้กับตัวแทนชุมชนว่า

“...แค่บอกว่าจะทำ ไม่ใช่แค่นี้ก็จบ ชุมชนทุ่งหยีเพ็งต้องคุยกันว่าพร้อมที่ปรับเปลี่ยนวิธีคิด และการขับเคลื่อนแบบเดิม ๆ หรือไม่...อันไหนควรรู้ รื้อ...ทำได้ไหม...”

คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล (การเสวนาระหว่างการประชุมกลุ่มย่อย, 16 ตุลาคม 2558)

ในประเด็นนี้ ทั้งผู้วิจัยและประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในฐานะมุมมองคนภายนอก (Outsiders) ที่เป็นผู้แลกเปลี่ยนมุมมองและนำกระบวนการที่เป็นประโยชน์เข้าไปแนะนำและชุมชนต้องเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเอง ด้วยคำถามนี้ นำไปสู่คำตอบและการ

ยืนยันจากชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งว่าพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางที่ดีขึ้นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน

2) ความสอดคล้องด้านบริบทชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งกับเกณฑ์ตัวชี้วัดชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวด้วยแนวคิดเมืองน่าอยู่เนื่องจากจากการประชุมร่วมกับชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งในการดำเนินการเพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียว และประชุมกับคณะกรรมการชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ร่วมประชุม ผลการประชุมพบว่าชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งยินดีและมีความต้องการที่จะร่วมพัฒนาชุมชนตามแนวทางชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ ดังแสดงในภาพที่ 4.17 โดยสามารถสรุปเหตุผลในการเลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งเป็นชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ ดังนี้

- ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งมีฐานทุนทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการขับเคลื่อนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว

- ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งเป็นชุมชนท่องเที่ยวต้นแบบของจังหวัดกระบี่ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนทุ่งหยีเพ็งจึงสามารถเป็นแนวทางที่ชุมชนท่องเที่ยวอื่น ๆ สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาและดำเนินการที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการกระจายรายได้ทางการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

- ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งมีแนวทางการปฏิบัติตามแนวทางเมืองน่าอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมจึงทำให้ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวสีเขียว และเป็นต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวได้อย่างดี

ภาพที่ 4.18 การประชุมเพื่อร่วมตัดสินใจในการดำเนินการชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ (วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนทุ่งหยีเพ็งทั้งภายในและภายนอก เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งได้มีโอกาสเรียนรู้และร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนตนเองที่เป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.4.2 ข้อมูลพื้นฐานชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง

ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ดังแสดงในภาพที่ 4.19 โดยจากข้อมูลของสำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้ (2554) ระบุว่า

ชุมชนทุ่งหิเฝ้งมีป่าชุมชนจำนวน 1,955 ไร่ ซึ่งเป็นป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ประกอบไปด้วยโกงกาง ใบใหญ่ โกงกางใบเล็ก แสม พังกาหัวสุม จิกทะเล เป็นต้น โดยขึ้นทะเบียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2559 จากประวัติความเป็นมาพบว่าชุมชนทุ่งหิเฝ้งมีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับตัวตนและอัตลักษณ์ของคนทุ่งหิเฝ้งในเรื่องของโจรสลัด โดยตามคำบอกกล่าวของคนเก่าแก่พบว่า “โตะหิเฝ้ง” คือ กลุ่มคนที่มาตั้งรกรากที่ทุ่งหิเฝ้งเป็นกลุ่มแรก และเรื่องของท่านานคนเฝ้าถ่านที่เป็นอาชีพหลักของคนทุ่งหิเฝ้งจนถึงวันที่ประกาศปิดป่าในปี พ.ศ. 2532 การเฝ้าถ่านจึงได้หยุดลง และหลงเหลือเพียงซากเตาเฝ้าถ่านในป่าชายเลนไว้เป็นหลักฐาน (นราธร หงษ์ทอง, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2559)

ภาพที่ 4.19 แผนที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิเฝ้ง
ที่มา: พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558)

ชุมชนทุ่งหิเฝ้งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของเกาะลันตา สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาอยู่ติดกับป่าชายเลนที่เป็นป่าชุมชนจำนวนเกือบสองพันไร่ และมีลำคลองหลายสายที่คดเคี้ยวไปในป่าชายเลน โดยลำคลองสายหลักไหลออกสู่ปากอ่าวลันตาที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งฝูงลิง เหยี่ยวแดง และสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งสมาชิกชุมชนทุ่งหิเฝ้งได้มีการดำเนินการที่หลากหลายเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกหญ้าทะเล การทำกิจกรรมบ้านปลา เป็นต้น และที่สำคัญ นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมเหล่านี้ ทั้งนี้ด้วยประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนทุ่งหิเฝ้งนับถือศาสนาอิสลามทำให้นักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกที่เข้าไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องเคารพกฎกติกา และแนวปฏิบัติในขณะที่ท่องเที่ยวในชุมชนทุ่งหิเฝ้ง โดยชุมชนทุ่งหิเฝ้งมีขนาดเนื้อที่ 3,200 ไร่ หรือ 5,120 ตารางกิโลเมตร โดยแบ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัย 1,120 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่การเกษตร 4,000 ตารางกิโลเมตร มีครัวเรือนทั้งสิ้น 305 ครัวเรือน ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 มีประชากรทั้งสิ้น 1,074 คน เป็นเพศชาย 550 คน เพศหญิง 524 คน ทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ (องค์การบริหารส่วนตำบลลาดาน, 2558)

อาณาเขตติดต่อ

ชุมชนทุ่งหิเฝ้าตั้งอยู่ในตำบลศาลาด่าน เมื่อข้ามสะพานจากเกาะลันตาน้อยมายังเกาะลันตาใหญ่ไปทางด้านซ้ายมือประมาณ 10 นาที ชุมชนทุ่งหิเฝ้าตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของถนน โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับบ้านโละดุกหยง หมู่ที่ 5 ตำบลศาลาด่าน
ทิศใต้	ติดกับบ้านเจ๊ะหลี่ หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะลันตาใหญ่
ทิศตะวันออก	ติดกับทะเลอันดามัน
ทิศตะวันตก	ติดกับบ้านโละบาหร่า หมู่ที่ 3 ตำบลศาลาด่าน

4.4.3 ทรัพยากรของชุมชนทุ่งหิเฝ้า

โดยข้อมูลทางเศรษฐกิจของชุมชนทุ่งหิเฝ้า พบว่า อาชีพหลักของชุมชนทุ่งหิเฝ้าคือ ทำสวน รองลงมาคือ ค้าขายและประมง และมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี คือ 33,326.97 บาท ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่โดดเด่นคือ กะปิ ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว และอาหารทะเล (คณะกรรมการหมู่บ้านทุ่งหิเฝ้า, 2554) จากการสำรวจและประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิเฝ้า พบว่า เครือข่ายธุรกิจชุมชนในชุมชนทุ่งหิเฝ้าที่เป็นสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิเฝ้า และยังคงมีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ประกอบไปด้วยเครือข่ายธุรกิจชุมชนในพื้นที่แบ่งเป็น 7 รูปแบบ 1) การจัดการการท่องเที่ยว 2) ที่พัก 3) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ภูมิปัญญา 5) อาหาร 6) นันทนาการ 7) ผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ข้อมูลเครือข่ายธุรกิจชุมชนทุ่งหิเฝ้า

ที่	ชื่อกลุ่ม	ผู้ประสานงาน / ติดต่อ
1	Monkey School	นายสมศักดิ์ โต๊ะกลาง
2	กะปิเกาะลันตา	นางหาลีหิยะ สายนัย 125 หมู่ 4 ต.ศาลาด่าน อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ โทร.08-7882-3064 และ 08-78373518
3	กลุ่มเกษตรพอเพียง ฟาร์มเกษตรผสมผสาน (Green Farm)	1) นายเสนีย์ ธรรมศรี 081-7871040, 080-0801178 2) นายอิส พายาม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ต.ศาลาด่าน 3) นายหมาดำ แสงพล 4) นายนราธร หงษ์ทอง
4	บ้านแก้งส้ม	นายหมาดำ แสงพล
5	ครัวตะบูนดำ	จ๊ะเยาว์ ประธานกลุ่มแม่บ้าน จ๊ะดำ เต๊ะห์แดง
6	ร้านอาหารทะเลเบ็ง	จ๊ะเขียว
7	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ/บ้านปลา หญ้าทะเล	นายหมาดำ แสงพล
8	เรือคายัค กองโดรา	นายอุเทน หมู่มาก จัดคิวเรือ นายวิชัย อดทน

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ที่	ชื่อกลุ่ม	ผู้ประสานงาน / ติดต่อ
10	บ่อตกปลา	นายวิชัย อดทน (ประธานประปาหมู่บ้าน) 086-2838115
11	โครงการเพาะพันธุ์ปูม้า บ้านทุ่งหิ่เพ็ง	ประธานกลุ่มประมงพื้นบ้าน นายหมาดำ แสงพล

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการท่องเที่ยวหลักของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง คือ กิจกรรมการล่องเรือ และการพายเรือคายัค ซึ่งรวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว อาทิ การปลูกหญ้าทะเล การทำบ้านปลา เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ดังแสดงในภาพที่ 4.20

หมายเหตุ ภาพการพายเรือกอนโดลา (นราธร ทุ่งหิ่เพ็ง, 2558)

ภาพที่ 4.20 กิจกรรมการท่องเที่ยวหลักชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง (วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2558)

4.4.4 การขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบจังหวัดกระบี่

ในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา ผู้วิจัยอาศัยทั้งวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การประชุมกลุ่มย่อย และการให้คำแนะนำปรึกษา ดังแสดงในภาพที่ 4.21

ภาพที่ 4.21 การขับเคลื่อนชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบ (วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2559)

4.4.5 แนวทางการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบจังหวัดกระบี่: กรณีศึกษา ชุมชนทุ่งหยีเพ็ง หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

จากการวิเคราะห์กรณีศึกษา “แกลงโมเดล” และ “กลุ่มอนุรักษ์และชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก” และสังเคราะห์ร่วมกับแนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบจังหวัดกระบี่ ซึ่งผ่านการประชุม วิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกันระหว่างนักวิจัย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ และชุมชนท้องถิ่น โดยคุณนราธร หงส์ทอง ประธานกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง กล่าวถึงประเด็นในการพัฒนาชุมชนต้นแบบว่า

“...สิ่งที่เราต้องการ คือ การเป็นชุมชนต้นแบบที่แท้จริง ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจ เป็นที่ที่ผู้คนสามารถมาดูงานและกลับไปทำต่อได้ในชุมชนหรือบ้านของตนเอง...”

คุณนราธร หงส์ทอง (สัมภาษณ์)

โดยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบของจังหวัดกระบี่ได้ดังนี้

1) **การรวมกลุ่ม** เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมภายใต้แนวคิดพื้นฐานคือ ความยั่งยืน ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการกำหนดกติกาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชน และการจำหน่ายหุ้น รวมไปถึงการปันผลและการคืนกำไรให้กับสังคมและชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็งที่ไม่ได้ถือหุ้นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทางอ้อมในแง่ของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

- กติกาในการเข้ามาเป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนและความเข้มแข็งของชุมชน เงื่อนไขที่สำคัญของการเป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางตรงจากการท่องเที่ยว คือ ต้องเป็นสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งด้วยการซื้อหุ้น และต้องยังคงประกอบอาชีพเดิมของตนเองอยู่ เนื่องจาก ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งไม่ต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังผลทางเศรษฐกิจ แต่ต้องการให้ใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกลไกในการรักษาฐานทรัพยากรทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งจึงเป็นการมีส่วนร่วมในการให้บริการนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาทีนอกเหนือจากหน้าที่การงานประจำโดยยังคงสามารถรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

- การจำหน่ายหุ้นให้กับสมาชิกชุมชนบ้านทุ่งห้วยเพ็งเท่านั้น โดยผู้ที่มีสิทธิ์ซื้อหุ้นของชุมชนการท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งได้คือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งห้วยเพ็ง ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่เท่านั้น เพื่อป้องกันการเข้ามาหาผลประโยชน์จากคนภายนอกชุมชน เพราะหากเป็นการดำเนินการโดยคนในชุมชนเองแล้วนั้น ความรัก และห่วงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมย่อมมากกว่าคนนอกชุมชน โดยมีการจำกัดจำนวนหุ้นต่อสมาชิก 1 คน ไม่เกินกัหุ้น หรือถ้าหากต้องมีการตกลงและหาข้อสรุปร่วมกันอีกครั้ง เพื่อลดผลกระทบด้านภาวะการแข่งขันกันเองภายในชุมชนและลดการให้ความสำคัญกับตัวเงินมากกว่าความเข้มแข็งของชุมชน

- การจัดสรรผลประโยชน์ทางอ้อมให้กับชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง แม้ว่าสมาชิกไม่ทั้งหมดของชุมชนทุ่งห้วยเพ็งจะมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทั้งในด้านการเป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวและการซื้อหุ้นสมาชิกคนอื่น ๆ ควรจะมีสิทธิ์ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวนี้ด้วย ดังนั้น ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งจะต้องมีการกำหนดการจัดสรรผลประโยชน์จากรายได้จากการให้บริการนักท่องเที่ยวคิดตามสัดส่วนเพื่อเป็นการคืนกำไรให้กับสังคมและชุมชนท้องถิ่น ทำให้สมาชิกชุมชนคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมกับชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งได้เห็นถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยว แม้ว่าจะไม่เข้าร่วมแต่ก็ไม่ต่อต้านหรือขัดขวางกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง ดังนั้น ในการดำเนินการของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง เมื่อสมาชิกชุมชนที่ดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ มีรายได้จากการดำเนินการจะต้องจัดสรรรายได้ 5 – 10 % ให้กับชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งเพื่อเป็นงบประมาณส่วนกลางในการใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม และเป็นทุนสำรองในการดำเนินการด้านต่าง ๆ แบบพึ่งพาตนเอง

- การถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อสร้างฐานคนรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งอย่างยั่งยืน โดยการดึงให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ของชุมชนทุ่งห้วยเพ็งเข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการนั่งเรือไปกับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งในการให้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดประชุมสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็งอย่างสม่ำเสมอเดือนละ 1 ครั้ง และให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้มีโอกาสเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็น หรือเสนอโครงการที่สามารถดำเนินการได้

2) กิจกรรมการท่องเที่ยว ในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบของชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งคือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นการตอบสนองต่อความต้องการและการให้คุณค่าของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ประทับใจโดยที่นักท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างประสบการณ์นั้น ๆ ทั้งนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวยังคงเป็นบทเรียนที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้กิจกรรมการ

ท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวต่อการปฏิบัติตัวการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยเกี่ยวข้องกับ 2 กิจกรรมดังนี้

- กิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและมีชื่อเสียงของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งที่นักท่องเที่ยวต้องการมาสัมผัสและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวในชุมชน และที่สำคัญเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง ได้แก่ การพายเรือคายัคที่นักท่องเที่ยวสามารถพายเรือเยี่ยมชมความสวยงามของป่าชายเลนด้วยตนเอง หากนักท่องเที่ยวไม่ต้องการพายเรือเองและไม่ต้องการเปิกน้ำ นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการเรือแจวซึ่งเป็นเรือที่ชาวทุ่งหิ่เพ็งในอดีตใช้ในการขนถ่านจากเตาเผาถ่านในป่าชายเลนออกมาด้านนอก โดยมีสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งพายเรือชมบรรยากาศป่าชายเลนในลำคลองเล็ก ๆ ทั้งนี้หากนักท่องเที่ยวต้องการออกไปชมความสวยงามของท้องทะเล นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการเรือหางยาวซึ่งเป็นเรือที่สมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งใช้ในการประมงออกไปชมความงดงามของป่าชายเลน และเกาะต่าง ๆ ในบริเวณหมู่เกาะลันตา อาทิ เกาะตะละเบ้งที่นักท่องเที่ยวสามารถนำเรือคายัคออกไปพร้อมกับเรือหางยาวก่อนที่จะพายเรือคายักรอบเกาะตะละเบ้ง เป็นต้น

- กิจกรรมการท่องเที่ยวรอง เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งพัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก และเป็นการสร้างทางเลือกที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยวในการสัมผัสวิถีชีวิตและประสบการณ์การท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง อาทิ กิจกรรมกินข้าวกับชาวบ้านที่มีการหมุนเวียนไปรับประทานอาหารกับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งตามลำดับ รวมถึงการมีโอกาสรเรียนรู้วิถีการเตรียมและการทำอาหารพื้นบ้าน หากนักท่องเที่ยวต้องการพักผ่อนสามารถพักผ่อนในโฮมสเตย์ของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง หรือเลือกซื้อสินค้า OTOP ภายในชุมชน และเยี่ยมชมโรงเรียนฝึกหัดของชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่มีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยการพายเรือคายัค หรือล่องเรือสามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในด้านการปลูกหญ้าทะเล หรือการทำบ้านปลา ซึ่งขึ้นอยู่กับช่วงเวลาน้ำขึ้นน้ำลง และลมมรสุม

3) การจัดการภูมิสถาปัตยกรรม นอกเหนือจากการจัดการให้ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งสามารถดำเนินไปด้วยการจัดการภายใน และการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนทุ่งหิ่เพ็งและเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแล้ว โดยสิ่งที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งได้ให้ความสำคัญ คือ การจัดการภูมิสถาปัตยกรรมของชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง โดยคุณนราธร หงษ์ทอง ประธานกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

“...เราไม่ได้เป็นเพียงชุมชนท่องเที่ยวอย่างเดียว แต่เราเป็นชุมชนต้นแบบด้วย และคำว่าต้นแบบนี้คือ เราต้องเป็นต้นแบบอย่างแท้จริง ใครมาชุมชนทุ่งหิ่เพ็งต้องประทับใจกับรูปลักษณ์และสภาพแวดล้อมของชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง สบายตา และสบายใจ...”

คุณนราธร หงษ์ทอง (สัมภาษณ์)

ดังนั้น ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งจึงมีการวางแผนเพื่อจัดการภูมิสถาปัตยกรรมของชุมชนดังต่อไปนี้

- การวางแผนปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว การเก็บค่าบริการ การอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว จุดนั่งพัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนการเตรียมห้องน้ำที่สะอาดมีพื้นที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เป็นสัดส่วน โดยในการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้มีการหารือถึงแนวทางหรือความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือพื้นที่อาคารปัจจุบัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำทีมงานออกแบบจิตอาสาเพื่อส่งคมจากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาแนวทางในส่วนนี้ เพราะปัจจุบันมีปัญหาด้านที่จอดรถไม่เพียงพอ และเวลาน้ำขึ้น น้ำจะท่วมซึ่งสถานที่จอดรถทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังดำเนินการออกแบบร้านอาหารและร้านค้ากาแฟสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาถึง หรือพักคอย และพักผ่อนหลังจากประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยดำเนินการภายใต้การบริหารจัดการของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง

- การปรับปรุงถนนและเส้นทางคมนาคม โดยขณะนี้ทางชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งได้รับงบประมาณในการพัฒนาถนนและเส้นทางคมนาคม พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบป้ายสื่อความหมายในเขตชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง และขณะนี้อยู่ในระหว่างส่งแบบการก่อสร้างเพื่อขออนุมัติงบประมาณขั้นสุดท้ายด้วยเหตุนี้ จากการประชุมร่วมกับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งต้องการสร้างอัตลักษณ์และความโดดเด่นของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งด้วยการตกแต่งและประดับประดาให้มีความสวยงาม โดยต้นไม้ที่ควรเป็นไม้พื้นถิ่น หนาน และสวยงาม ที่สุด ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งเห็นด้วยกับการปลูกพืชหรือพรรณไม้ที่มีอัตลักษณ์และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ได้เริ่มดำเนินการปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ ผักเหียง หรือผักท้องถิ่นที่นำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนได้ หรือนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ อาทิเช่น เตยปาหนันที่นำมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ได้

- การดำเนินการโครงการนำบ้านนามองอย่างต่อเนื่อง โดยการจูงใจและขอความร่วมมือสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งให้ดำเนินการโครงการนำบ้านนามองอย่างต่อเนื่องด้วยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับหน้าบ้านของตนเองให้สวยงาม โดยเน้นไม้พื้นถิ่นที่มีการปลูกอยู่ในพื้นที่ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน รวมทั้งการสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความโดดเด่นของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง

4) การจัดการด้านเศรษฐกิจ การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่มีสิ่งที่มีผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการจะมองข้ามไม่ได้คือ การสร้างความเป็นเมืองน่าอยู่ในด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับรายได้และความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจยังเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558) เพียงแต่การขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจหรือรายได้ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักหรือจุดมุ่งหมายหลักในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง การจัดการการท่องเที่ยวเป็นกลไกที่ใช้ในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งที่มีความรับผิดชอบผืนป่าชุมชนกว่า 2,000 ไร่ และการท่องเที่ยวยังคงก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็งโดยตรง ดังนั้น ในการดำเนินการด้านเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวต้นแบบของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพ็ง มีแนวทางดังนี้

- การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ ภายใต้การขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจ ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงจะนำหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่ง 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไขประกอบไปด้วย เงื่อนไขด้านคุณธรรม และด้านความรู้ (ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558) โดยสิ่งที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงให้ความสำคัญคือ การส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและพึ่งพาตนเอง ลดการใช้ทรัพยากรจากภายนอกชุมชนหรือนอกเกาะลันตาที่ทั้งเป็นการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังคงสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากกิจกรรมการขนส่งสินค้าหรือวัตถุดิบมาที่ชุมชน และที่สำคัญ กลุ่มแกนนำชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงเริ่มดำเนินการในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะถ่ายทอดและแบ่งปันให้กับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงเพื่อเพิ่มห่วงด้านความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนเงื่อนไขด้านความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนได้

- การเป็นครัวสีเขียวของลันตา ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงได้ตั้งเป้าหมายในการผลิตอาหารอินทรีย์ ได้แก่ พืชผักสวนครัว และปลาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและบริโภคภายในหมู่เกาะลันตา เนื่องจากสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงมีความพร้อมด้านพื้นที่และบุคลากร ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการผลิตอาหารอินทรีย์มีเงื่อนไขและข้อกำหนดหลายขั้นตอน และจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคโรงแรม ยกตัวอย่าง เช่น การเปลี่ยนการเพาะปลูกเพื่อขอใบรับรองการปลูกพืชอินทรีย์ พื้นที่นั้น ๆ ต้องปลอดการใช้สารเคมีใน 1 ปี แต่ในช่วงระยะเวลา 1 ปีนั้น เกษตรกรจะไม่สามารถจำหน่ายสินค้าเกษตรได้ ทำให้โดยส่วนใหญ่ เกษตรกรไม่สามารถดำเนินการได้ แต่หากภาคเอกชนมาร่วมตรวจสอบและดูแลการเพาะปลูกแบบที่ไม่ใช้สารเคมี และรับซื้อผลผลิตการเกษตรในช่วงที่ยังไม่ได้การรับรองเกษตรอินทรีย์ก่อน ซึ่งหากชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงสามารถบรรลุผลการดำเนินการในส่วนนี้จะเป็นแนวทางที่สำคัญของการจัดการแบบคาร์บอนต่ำเพราะสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการขนส่งพืชผักและสินค้าเกษตรจากจังหวัดอื่น ๆ ได้ และปัจจุบันมีสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงจำนวน 10 ครัวเรือนที่นำร่องปลูกพืชผักอินทรีย์ โดยงานในส่วนนี้มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาสภาพภูมิสถาปัตย์ด้วยการออกแบบพื้นที่และแปลงเพาะปลูกให้สวยงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำทีมงานออกแบบจิตสาธารณะลงพื้นที่เพื่อดำเนินการในส่วนนี้

- การพัฒนาตลาดนัดสีเขียวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียง เพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียง และผู้บริโภค ที่ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเกาะลันตา และนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงสถานที่ในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐาน และผู้บริโภคสามารถเยี่ยมชมการบริหารจัดการและการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจซื้อได้ว่าได้สินค้าที่ปลอดสารพิษอย่างแท้จริง โดยในเบื้องต้น ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงจะเปิดโอกาสให้เฉพาะสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงมาจำหน่ายสินค้าในตลาดนัดสีเขียว และในอนาคตค่อยเปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนอื่น ๆ เข้ามาจำหน่ายสินค้าได้แต่มีค่าเช่าพื้นที่สูงกว่าสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียง ซึ่งตลาดนัดสีเขียวนี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของหมู่เกาะลันตาที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวออกจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก และลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวได้ระดับหนึ่ง

5) การจัดการด้านความปลอดภัย ความปลอดภัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นเมืองน่าอยู่เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียงแล้วจะต้องได้รับความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหิ่เพียง และการขับขี่ยวดยานพาหนะที่เป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ของการท่องเที่ยวใน

หมู่เกาะลันตาที่นักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุจากการขี่มอเตอร์ไซด์ค่อนข้างมาก ดังนั้น ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง จึงต้องให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือนชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง โดยมีแนวทาง ดังนี้

- การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยของการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง โดยในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ประชุมร่วมกับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งเพื่อกำหนดแนวทางความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ที่สมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งต้องยึดมั่นเป็นหลักปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนที่กำลังดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายในชุมชน

- การสร้างจิตสำนึกและการรับรู้ด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมเยือน โดยสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งที่เป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวต้องยึดมั่นด้านความปลอดภัยต้องให้คำแนะนำและอธิบายให้กับนักท่องเที่ยวก่อนการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ซึ่งในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติในเบื้องต้นสามารถพัฒนาเอกสารแนะนำและให้นักท่องเที่ยวได้อ่านก่อน อาทิ การใส่เสื้อชูชีพ การงดให้อาหารลิง การไม่ยื่นมือหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายออกไป ฯลฯ นอกจากนี้ ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งควรมีการดำเนินการจัดทำป้ายเตือนนักท่องเที่ยวทั้งในด้านการใช้ความเร็วภายในชุมชน

- การจัดเตรียมอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นการจัดการด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์เสื้อชูชีพที่นักท่องเที่ยวต้องสวมใส่ตลอดเวลาในขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ตู้ล็อกเกอร์เก็บของใช้ส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอดเวลา รวมถึงกล้องวงจรปิดในพื้นที่บริการนักท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมายด้านความปลอดภัยในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง โดยในระยะแรกสิ่งที่จะต้องดำเนินการคือ การจัดเตรียมเสื้อชูชีพให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

- การรณรงค์การเป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยขอความร่วมมือกับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งทั้งที่เป็นสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งและที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีที่ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือ ดูแล และอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งช่วยในการดูแลความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดอาชญากรรมและอุบัติเหตุในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งเป็นศูนย์

6) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นมิติที่สำคัญของการขับเคลื่อนชุมชนการท่องเที่ยวสีเขียว ต้นแบบทุ่งหยีเพ็ง เนื่องจากการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ดังนั้น ในฐานะเจ้าบ้าน สิ่งที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งต้องให้ความสำคัญคือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งสามารถดำเนินการได้ทั้งเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเป็นชุมชนต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

- การแยกขยะของครัวเรือน โดยเป็นแนวปฏิบัติระดับง่ายที่สุดที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้ โดยต้องขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลลาดานในการร่วมดำเนินการจัดเก็บขยะที่ชุมชนได้ดำเนินการคัดแยก รวมถึงการสนับสนุนถังขยะสำหรับการแยกขยะให้กับครัวเรือนเพื่อที่สมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งจะได้ดำเนินการตั้งแต่ครัวเรือน ทั้งนี้ ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งต้องมีการตั้งคณะกรรมการด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมเพื่อทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นใจให้สมาชิกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งมีส่วนร่วมในการแยกขยะและดำเนินการวางแผนงานขั้นตอนไปของการแยกขยะ โดยขยะที่แยกสามารถจำแนกออกได้เป็น ขยะรีไซเคิล ขยะเปียก ขยะที่ต้องนำไปกำจัด และนำ

ขยะรีไซเคิลกับขยะเปียกไปใช้ประโยชน์ต่อ และขยะที่ต้องนำไปกำจัดนำไปกำจัดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลลาด่าน

- การใช้ประโยชน์จากขยะเปียก ชุมชนทุ่งหีเพ็งสามารถนำขยะเปียกที่มีการแยกขยะมาแล้วไปดำเนินการหมักเพื่อทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ และหากชุมชนทุ่งหีเพ็งมีศักยภาพสามารถพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์จากขยะในการผลิตไฟฟ้าพลังงานชีวภาพ ทั้งนี้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพสามารถนำไปจำหน่ายให้กับสมาชิกในชุมชนทุ่งหีเพ็งเพื่อปลูกพืชผักอินทรีย์ หรือจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนทุ่งหีเพ็ง

- การจัดทำธนาคารขยะ โดยขยะรีไซเคิลที่ผ่านการแยกขยะ ชุมชนทุ่งหีเพ็งสามารถนำมาจัดเก็บในธนาคารขยะเพื่อดำเนินการใช้ประโยชน์ในการจำหน่ายให้กับผู้รับซื้อขยะ หรือการนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยการประดิษฐ์หรือตกแต่งเป็นสินค้าที่ระลึก ซึ่งเป็นการแปรเปลี่ยนขยะให้มีมูลค่าและก่อให้เกิดรายได้

โดยจากแนวทางที่กำหนดไว้ทั้ง 6 ด้าน เป็นแนวทางที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหีเพ็งได้ร่วมกันกำหนดและพัฒนาขึ้นตามศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหีเพ็ง แต่ด้วยระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหีเพ็งต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมในการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายในการดำเนินการ ซึ่งอาจจะมีการตั้งเป้าหมายระยะยาว 5 ปี ระยะกลาง 3 ปี และระยะสั้น 1 ปี แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่สำคัญคือ การจัดเก็บข้อมูล จริง ณ ปัจจุบัน เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายดังกล่าว

ตัวอย่างโครงการ (งานใช้ประโยชน์) ข้อเสนอโครงการ ยุทธศาสตร์การพัฒนา Lanta Green Islands

หลักการและเหตุผล

จากการประชุมเชิงสัมมนาเชิงปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ Krabi Goes Green โดยสำนักงานจังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ สมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา ชุมชนท้องถิ่นในเกาะลันตา หน่วยงานภาครัฐในเกาะลันตา ร่วมกับโครงการแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยวิจัยการบริโภคและเศรษฐกิจยั่งยืน สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เพื่อการขับเคลื่อนเกาะลันตาสู่การเป็น Lanta Green Islands การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนทางด้านการท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตา และตัวแทนจากสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะลันตาต้องการจะเป็น และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ Lanta Green Islands ซึ่งจากการดำเนินการพบว่าสามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. สิ่งที่ประชาคมชาวเกาะลันตาต้องการเพื่มุ่งไปสู่การเป็น Lanta Green Islands

การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยในประเด็นแรก เป็นการค้นหาสิ่งที่คุณที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตาต้องการจะเป็น หรือกล่าวได้ว่าเป็น “ภาพฝัน” ที่ต้องการจะเห็นเพื่อนำหมู่เกาะลันตาสู่การเป็น “Lanta Green Islands” จากการระดมความคิดเห็นสามารถสรุปได้ 3 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่

1.1 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตา ตัวแทนภาคชุมชนท่องเที่ยว และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอมุมมองที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากเกาะลันตามีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งทะเล ชายหาด และป่าเขา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาจึงต้องการให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ทั้งในแง่ของการรักษาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้มากที่สุด โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องหวงแหนและร่วมกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะภาครัฐ แต่รวมไปถึงการร่วมมือของภาคเอกชน และภาคชุมชนท้องถิ่น ที่สำคัญต้องกระตุ้นส่งเสริมและจูงใจให้ชาวลันตาไม่ทำลายธรรมชาติ รวมถึงการฟื้นฟูลำคลองให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิม

- การรักษาความสะอาดของเมือง โดยความสะอาดเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ปริมาณการบริโภคย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และปัญหาขยะจึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบตามมาจากการเติบโตของภาคการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดของเกาะลันตา มีการจัดเก็บและกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพที่อาจจะอาศัยกระบวนการจัดทำธนาคารขยะและมีการใช้ประโยชน์จากขยะในการนำมาใช้ใหม่หรือการจำหน่ายเปลี่ยนเป็นเงินเป็นต้น

- การสร้างภูมิทัศน์ของเมืองให้สวยงาม โดยดำเนินการปลูกต้นไม้ตามข้างทางเน้นใช้พันธุ์ไม้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ การออกแบบถังขยะให้มีเอกลักษณ์ของเกาะลันตา เพื่อให้เกาะลันตามีความสวยงามเป็นที่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว

1.2 ด้านการเป็นเมืองน่าอยู่ที่มีความสุขและความปลอดภัย

สิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะลันตาต้องการจะเป็นในด้านการสอง คือ การเป็นเมืองน่าอยู่ที่มีความสุขและความปลอดภัย ซึ่งในมุมมองด้านความสุขหมายความว่า ความรวมถึงทั้งความสุขของคนท้องถิ่น ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- เมืองท่องเที่ยวที่น้อมนำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนท้องถิ่นของเกาะลันตาและช่วยรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนลันตาไว้ให้ไม่สูญหาย โดยมีการปลูกฝังชุมชนท้องถิ่นเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เมืองท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสุขทั้งคนอาศัยและนักท่องเที่ยว ในด้านการก่อสร้างบ้านเรือนมีการคุมโทนรูปแบบและสีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นเมืองที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพของผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง

- เมืองท่องเที่ยวที่มีความสงบเหมาะสำหรับการพักผ่อนอย่างแท้จริง ซึ่งจะสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เข้าร่วมตั้งประเด็นไว้คือ อยากเห็นเกาะลันตาเป็นเมืองที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นั้นหมายความว่า การท่องเที่ยวในช่วงเวลานอกฤดูกาลท่องเที่ยวของเกาะลันตาจะเป็นเวลาที่นักท่องเที่ยวที่แสวงหาความสงบเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริงสามารถมาท่องเที่ยวได้

- เมืองท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปทุกที่ในเมืองได้ด้วยความปลอดภัย ปราศจากอาชญากรรม รวมไปถึงความปลอดภัยจากการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางน้ำและทางบก

1.3 ด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ

ประเด็นที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะลันตามองไปในทิศทางเดียวกันคือ การมุ่งเป้าสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวที่มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเกี่ยวข้องกับมุมมองหลากหลายประเด็น อาทิ ด้านการคมนาคมขนส่ง และการใช้พลังงานทดแทน เป็นต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- เกาะลันตาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีระบบขนส่งมวลชนรอบเกาะ มีการจัดทำรถรางรอบเกาะ และเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงด้านการเป็นเมืองจักรยานที่นักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยานรอบเกาะได้ โดยเป็นเมืองที่ไร้รถยนต์ และมีการใช้จักรยานเป็นยานพาหนะ ซึ่งต้องมีการสร้างถนนสำหรับจักรยานรอบเกาะลันตาใหญ่ให้มีความสวยงามและความปลอดภัย

- การเลือกใช้พลังงานทดแทนเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ มีการใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์
- เกาะลันตาเป็นเมืองท่องเที่ยวปลอดโฟมและถุงพลาสติก โดยโรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้าต่าง ๆ ในเกาะลันตาต้องมีทางเลือกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวด้วยการใช้ถุงผ้า หรือใช้บรรจุภัณฑ์ภาชนะใส่อาหารที่ทำมาจากชานอ้อย เป็นต้น รวมถึงการเน้นการสร้างเมืองปลอดขยะ
- เกาะลันตามีตลาดนัดสีเขียวที่สามารถเลือกซื้อผลิตผลทางการเกษตรอินทรีย์ได้

2. ปัญหาและอุปสรรคในการมุ่งไปสู่การเป็น Lanta Green Islands

จากภาพฝันที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกาะลันตาต้องการจะเป็นอันจะนำไปสู่การเป็น Green Islands ในอนาคตที่ประกอบไปด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ การเป็นเมืองน่าอยู่ที่มีความสุขและปลอดภัย และการเป็นเมืองท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ กระบวนการขั้นต่อไปคือการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการมุ่งไปสู่การเป็น Green Islands ซึ่งพบว่าประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดจิตสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ และนโยบายภาครัฐ โดยสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรค ได้ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านขาดความรู้/ความเข้าใจ

โดยปัญหาด้านขาดความรู้หรือความเข้าใจในการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียว หรือการดำเนินชีวิตแบบคาร์บอนต่ำเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการขับเคลื่อน Lanta Green Islands เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน รวมไปถึงชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยวสีเขียว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ขาดความรู้ด้านการจัดการเมืองท่องเที่ยวสีเขียว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน รวมไปถึงชุมชนท้องถิ่นส่วนหนึ่งไม่ทราบกระบวนการหรือไม่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านความหมายของเมืองท่องเที่ยวสีเขียวคืออะไร และกระบวนการในการดำเนินการทำได้อย่างไร รวมไปถึงความรู้ด้านการประหยัดพลังงาน ตลอดจนผลลัพธ์ของการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว
- ขาดต้นแบบนำร่องด้านพลังงานทดแทนที่เห็นผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเห็นทั้งแหล่งเรียนรู้และแหล่งข้อมูล ยังเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญให้กับทุกภาคส่วนได้เห็นถึงผลลัพธ์จากการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียว โดยผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ ดูงานและขอข้อมูลที่สำคัญได้

2.2 ปัญหาด้านการขาดสำนึกร่วมในการอนุรักษ์

ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจ เพราะเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการเมืองท่องเที่ยวสีเขียว คนกลุ่มนี้ย่อมไม่เห็นถึงความจำเป็น หรือไม่มีความสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ เพราะไม่เห็นว่าจะต้องทำไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด

- ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยคนในชุมชนขาดการมีส่วนร่วมกับการขับเคลื่อนในด้านต่าง ๆ อาจจะเนื่องมาจากมุมมองที่ไม่เข้าใจกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ขาดการร่วมมือกัน

ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน โดยเหตุผลที่สำคัญของปัญหาข้อนี้คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในจุดยืนของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมุมมองของแต่ละฝ่ายมอง มีพื้นฐานมาจากฐานข้อมูลและทรัพยากรของตนเอง แต่ขาดความเข้าใจในพื้นฐานของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ขาดการประสานหรือร่วมมือกัน

- การมุ่งแต่ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ด้านตัวเงิน มองผลประโยชน์ตัวเองเป็นหลัก เนื่องจากความเจริญทางด้านวัตถุทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ด้านตัวเงินมากกว่าคุณค่าที่แท้จริง ในบางครั้งเลยที่จะดำเนินการเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่สนใจหรือใส่ใจกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของตนเอง

- ขาดความรู้และความเข้าใจถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาส่วนนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขาดสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ เพราะหากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชนท้องถิ่นขาดความรู้ หรือความเข้าใจ การขับเคลื่อนการอนุรักษ์ก็ทำได้ยากหรือไม่ประสบความสำเร็จ ยกตัวอย่างเช่น ผลกระทบจากโฟม กระจกพลาสติก เป็นต้น

2.3 ปัญหาด้านนโยบายภาครัฐ (ระดับท้องถิ่น)

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาด้านนโยบายภาครัฐในระดับท้องถิ่นที่เป็นส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยวสีเขียว หรือ Lanta Green Islands ซึ่งรวมถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่รัฐอื่น ๆ เช่น ข้าราชการในอำเภอลันตา เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น โดยสามารถสรุปปัญหาด้านนโยบายภาครัฐ ได้ดังนี้

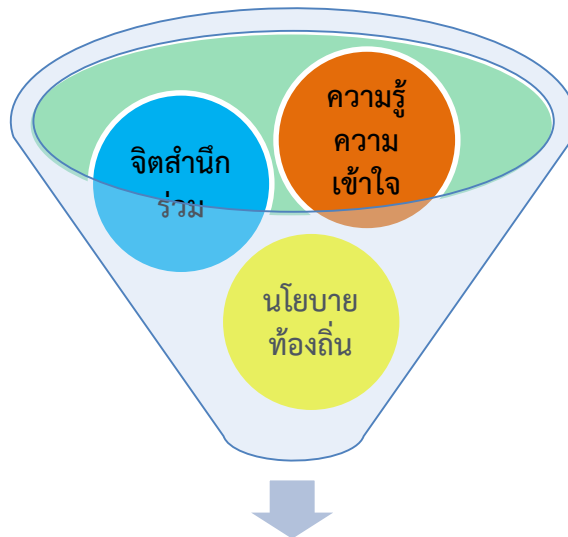
- ขาดงบประมาณ โดยงบประมาณเป็นปัญหาสำคัญด้านพื้นฐานในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และปัญหาขาดแคลนงบประมาณเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจ และการขาดจิตสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้ตั้งงบประมาณหรือเตรียมการเพื่อรองรับหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน Lanta Green Islands

- ขาดความร่วมมือ หรือสนับสนุนอย่างจริงจังจากหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการอย่างจริงจังทั้งนี้เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานที่ชัดเจน หากงานด้าน Lanta Green Islands ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในแผนงาน หน่วยงานต่าง ๆ จึงไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากนัก

- ขาดกฎหมายท้องถิ่นเพื่อจัดการ เนื่องจากปัญหาที่สำคัญหลายประการเป็นปัญหาการละเมิด หรือการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ หรือการดำเนินการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีกลไกหรือเครื่องมือทางกฎหมายไปควบคุมหรือจัดการ โดยปัญหาด้านการขาดกฎหมายเป็นปัญหาในส่วนปลายเนื่องจากหากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีจิตสำนึก มีความรู้ความเข้าใจ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมไม่เกิดขึ้นและย่อมไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายเข้าไปบังคับหรือควบคุม

3. ลำดับชั้นความสำคัญของปัญหาและการจัดการกับปัญหา

จากการร่วมกำหนดภาพฝันหรือสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะลันตาต้องการจะเป็น และวิเคราะห์ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร กระบวนการขั้นสุดท้ายคือ การลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา โดยสามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 4.21 ดังนี้

Lanta Green Islands

ภาพที่ 4.22 ลำดับชั้นความสำคัญของปัญหา

โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหาที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อการขับเคลื่อน Lanta Green Islands พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาด้านความรู้ และความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหา หรือการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยวสีเขียว และเมื่อทุกภาคส่วนรวมถึงหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ และมีจิตสำนึก ร่วม การขับเคลื่อนของเกาะลันตาจะครบทุกด้านนั่นคือ มีการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น โครงการการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ Lanta Green Islands จึงมีการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น เพื่อพัฒนาหมู่เกาะลันตาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายต่อไปและเพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ Lanta Green Islands นั้นมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ต่อความจำเป็นและแนวทางในการดำเนินการเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อดำเนินการโครงการเมืองสีเขียวต้นแบบหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทุกภาคส่วนในหมู่เกาะลันตาทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการดำเนินการเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้แนวทางการในการขับเคลื่อนเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในมิติที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

ในการดำเนินงานตามโครงการนี้มีเป้าหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มีการรับรู้และเข้าใจต่อการดำเนินการเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. นักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 รับรู้และเข้าใจการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
3. ได้โครงการดำเนินการพลังงานต้นแบบ อย่างน้อย 1 โครงการ
4. ประชาชนในหมู่เกาะลันตามีค่าดัชนีความสุขไม่น้อยกว่าร้อยละ 65

กิจกรรมในการดำเนินการ

1. การสร้างการรับรู้และเข้าใจต่อการดำเนินการเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โดยดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ต่อความจำเป็นและแนวทางในการดำเนินการเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การสื่อสารด้วยป้ายสื่อความหมายและสื่ออื่นๆ ด้วยแนวทาง “Keep Lanta Tidy” และ “Open Sky Marketing” นั่นคือ การรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนในหมู่เกาะลันตารับรู้และเข้าใจความสำคัญของการดำเนินการเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยติดตั้งตามจุดต่าง ๆ สถานประกอบการ หน่วยงานราชการ โดยมีกิจกรรมและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1) ป้ายขนาดโปสเตอร์ A4 พิมพ์ 4 สี จำนวน 10,000 แผ่น ๆ ละ 5 บาท	50,000
2) ป้าย Billboard ขนาดใหญ่ 3 x 5 เมตร จำนวน 5 แผ่น ๆ ละ 10,000 บาท	50,000
3) ป้าย Billboard ขนาดเล็ก 1 x 3 เมตร จำนวน 20 แผ่น ๆ ละ 450 บาท	9,000
4) ค่าออกแบบและจัดทำ Art work	10,000
5) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	11,000
รวม	120,000

1.2 การประชุมและสัมมนาเมืองสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Lanta Green Islands) โดยมีผู้เข้าร่วมคือ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น โดยดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยจำแนกเป็นกลุ่มการประชุม และการประชุมรวม โดยกลุ่มในการจัดประชุมแยก สามารถจำแนกออกเป็น

- กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว
- กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจยานพาหนะ รถตู้ รถสามล้อ รถแท็กซี่ เรือ
- กลุ่มชุมชนท้องถิ่น
- กลุ่มหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

โดยมีกิจกรรมและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1) การประชุมของแต่ละกลุ่มย่อย จำนวน 5 ครั้ง ๆ ละ 5,000 บาท 4 กลุ่ม	100,000
2) การสัมมนา รวม จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 100 คน ๆ ละ 500 บาท	100,000
3) ค่าใช้จ่ายในการเชิญวิทยากร	30,000
4) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	20,000
รวม	250,000

1.3 การฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนประถมและมัธยมภายใต้โครงการ “ยุวสันตาสีเขียว” โดยเน้นการสร้างการเรียนรู้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ในโรงเรียนเพื่อเป็นตัวแทนที่จะนำไปสื่อสารกับผู้ปกครองต่อไป

โดยมีกิจกรรมและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1) ค่าวัสดุอุปกรณ์	20,000
2) ค่าตอบแทนวิทยากร	10,000
3) ค่าใช้จ่ายด้านเอกสาร	10,000
4) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	10,000
รวม	50,000

2. การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเมืองสีเขียวและโครงการพลังงานทดแทนต้นแบบ

เนื่องจากผลการประชุมและสัมมนาพบว่า หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคชุมชนท้องถิ่นและภาครัฐ ไม่มีความรู้ทางด้านการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสีเขียว และการดำเนินการใช้พลังงานทดแทน ดังนั้น จึงควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงการจัดตั้งโครงการพลังงานทดแทนต้นแบบของหมู่เกาะลันตาในชุมชนที่มีศักยภาพและมีความจำเป็น โดยในเบื้องต้นมีพื้นที่ที่มีความจำเป็นและมีศักยภาพอยู่ 2 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนโต๊ะบาหลิว และชุมชนทุ่งหยีเพ็ง และเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้ามาดำเนินการให้คำแนะนำช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนโต๊ะบาหลิวที่ปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่ใช้มอเตอร์ชั่วคราวทำให้ชาวโต๊ะบาหลิวต้องจ่ายค่าไฟฟ้าในราคาสูง หากมีการดำเนินการโครงการโซลาร์เซลล์จะช่วยทำให้สามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้มาก สำหรับศูนย์การเรียนรู้อาจจะใช้พื้นที่ของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งในการนำเสนอข้อมูลเมืองท่องเที่ยวสีเขียวให้กับนักท่องเที่ยว

โดยมีกิจกรรมและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1) ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินการโครงการพลังงานทดแทนต้นแบบ	100,000
2) ค่าวัสดุอุปกรณ์	50,000
3) ค่าใช้จ่ายด้านเอกสารและสื่อการเรียนรู้	100,000
4) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	50,000
รวม	300,000

3. โครงการหน้าบ้าน นามอง

โครงการนี้เกี่ยวข้องกับการสร้างความสุขและความประทับใจให้กับทั้งนักท่องเที่ยว และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในหมู่เกาะลันตา โดยดำเนินการโครงการหน้าบ้านนามอง มีการปลูกไม้ดอก ริมถนน โดยเลือกใช้พันธุ์ไม้ดอกที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และมีการดำเนินการประกวดระดับชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนต้องวิเคราะห์ถึงอัตลักษณ์และความโดดเด่นของชุมชนก่อนเลือกพันธุ์ไม้สำหรับปลูกในบริเวณบ้าน

โดยมีกิจกรรมและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1) ค่าใช้จ่ายด้านพันธุ์ไม้	30,000
2) ค่าวัสดุอุปกรณ์	10,000
3) ค่าใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์	20,000
4) ค่าใช้จ่ายด้านรางวัลชุมชนเด่น	20,000
รวม	300,000

4. โครงการ “Keep Lanta Tidy”

โดยรณรงค์การเก็บขยะตามชายหาด แจกเสื้อ เข็มกลัด กำหนดวันทุกวันอาทิตย์ที่ 2 ของเดือน เป็นต้น

โดยมีกิจกรรมและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1) ค่าจัดทำเสื้อและเข็มกลัด	5,000
2) ค่าวัสดุอุปกรณ์	5,000
3) ค่าใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์	5,000
4) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	5,000
รวม	20,000

5. การจัดทำธนาคารขยะ

โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนในหมู่เกาะลันตาดำเนินการโครงการเพื่อเป็นธนาคารขยะชุมชนต้นแบบ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) รณรงค์ให้ครัวเรือนแยกขยะ
- 2) หน่วยงานภาครัฐวางแผนการจัดเก็บขยะ ขยะแห้ง ขยะเปียก และสื่อสารกับประชาชน
- 3) การสนับสนุนถังแยกขยะในพื้นที่ที่สำคัญ เช่น สถานประกอบการ ปั้มน้ำมัน โรงพยาบาล เป็นต้น

โดยจัดสรรงบประมาณชุมชนละ 10,000 บาท ไม่เกิน 5 ชุมชน และให้ชุมชนแสดงความประสงค์และจัดทำข้อเสนอโครงการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย (Summary)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่ จำนวน 425 ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ถึงความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมและทางด้านนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่

จังหวัดกระบี่มีพื้นที่ 4,708,512 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 2,942,920 ไร่ ชายฝั่งติดกับทะเลอันดามัน ซึ่งมีความยาวของชายฝั่งถึง 160 กิโลเมตรและมีหมู่เกาะทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รวมกันประมาณ 154 เกาะ โดยเป็นเกาะที่มีคนอาศัยอยู่เพียง 13 เกาะ ประชากรในจังหวัดกระบี่มีทั้งสิ้น 455,248 คน ประมาณร้อยละ 52.00 เป็นเพศหญิง ประการส่วนใหญ่ร้อยละ 61.63 นับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้เส้นทางการคมนาคมมายังจังหวัดกระบี่ค่อนข้างมีความสะดวกสบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางโดยเครื่องบินที่ในปี พ.ศ. 2557 มีนักท่องเที่ยวเดินทางถึง 2,171,379 คนเดินทางโดยเครื่องบิน สำหรับการเดินทางทางรถยนต์สามารถเดินทางได้หลายทาง

จังหวัดกระบี่ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) มูลค่า 185,099 บาท ต่อปี สูงเป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดกระบี่ที่ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2557 การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นเป็นอันดับสองของภาคใต้และอันดับสี่ของประเทศไทยด้วยมูลค่า 64,978 ล้านบาท นอกจากนี้จากข้อมูลด้านสังคมของจังหวัดกระบี่ พบว่า คนในจังหวัดกระบี่มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุ เด็กอายุ 6 – 14 ปีได้รับการศึกษาดี และ

คนอายุ 15 – 60 ปีรู้หนังสือดี แต่มีปัญหา 3 ด้านที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ เด็กแรกเกิดกินนมแม่ไม่ถึง 6 เดือน คนอายุ 35 ปี ขึ้นไปไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี และเด็กจบการศึกษาภาคบังคับร้อยละ 28 ไม่ได้ทำงานต่อหรือศึกษาต่อ ในด้านการแพทย์และสาธารณสุข จังหวัดกระบี่มีโรงพยาบาลจำนวน 9 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 72 แห่ง ศูนย์สุขภาพชุมชนในโรงพยาบาลจำนวน 7 แห่ง ศูนย์แพทย์ชุมชน จำนวน 2 แห่ง และหน่วยควบคุมโรคเฝ้าระวังโดยแมลง จำนวน 4 แห่ง ทั้งนี้ในภาคเอกชน มีสถานบริการด้านสุขภาพเอกชน 1 แห่ง และคลินิกจำนวน 66 แห่ง

จังหวัดกระบี่มีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.90 ซึ่งประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนกับศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดกระบี่ได้ทั้งด้วยการร้องเรียนด้วยตนเองและการร้องเรียนผ่านช่องทางที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 มีเรื่องร้องเรียนผ่านช่องทางการร้องเรียนที่กำหนดไว้ถึง 1,111 เรื่อง และร้องเรียนด้วยตนเอง 191 เรื่อง โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาความเดือดร้อนและขอความช่วยเหลือ ในส่วนของสถิติคดีอาญา พบว่า คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ และคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญมีจำนวนลดลง แต่มีการเพิ่มขึ้นของสถิติคดีรัฐเป็นผู้เสียหายและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ในส่วนของยาเสพติดสามารถจับกุมได้ 2,408 คดี ผู้ต้องหาจำนวน 2,688 ราย ทางด้านศาสนา จังหวัดกระบี่มีวัดทั้งหมด 81 แห่ง สำนักสงฆ์ 33 แห่ง โบสถ์คริสต์จำนวน 8 แห่ง มัสยิด 186 แห่ง ศูนย์อบรมจริยธรรมฯ 116 แห่ง และศูนย์พระพุทธศาสนา 6 แห่ง โดยประชากรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 61.63 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 38.03 นับถือศาสนาอิสลาม

ผลการวิจัยในเบื้องต้นพบว่านโยบายด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว หรือ Krabi Go Green ยังคงเป็นนโยบายที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่คนปัจจุบัน นายพินิจ บุญเลิศได้กำหนดนโยบายด้านเมืองสีเขียวอยู่ในนโยบายการบริหารจังหวัดกระบี่ นอกจากนี้ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ได้จัดทำแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสีเขียวในการดำเนินงานปีปัจจุบันและในอนาคตด้วย สำหรับในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศบาลเมืองกระบี่ได้มีการเตรียมการบริหารจัดการขยะของเมืองกระบี่ โดยแผนการดำเนินงานในเบื้องต้นอาจจะดำเนินการด้วยการสร้างโรงไฟฟ้าจากขยะที่กำลังอยู่ในกระบวนการศึกษาผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมและการหาผู้ร่วมลงทุนเพื่อดำเนินการโครงการ รวมไปถึงการปลูกป่าสีส้มเมืองเพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวของจังหวัดกระบี่ หรือในพื้นที่เกาะพีพีที่เอกชนที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเริ่มหรือแนวทางการฟื้นฟูเกาะพีพีให้กลับมา มีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากปัจจุบัน กระแสสภาพลักษณะด้านลบของหมู่เกาะพีพีในแง่ของแหล่งท่องเที่ยวที่ทรุดโทรมทำให้ผู้ประกอบการเริ่มที่จะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้กลับมาคงอยู่ในสภาพเดิมให้มากที่สุด

5.1.2 ความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 84.20 เคยได้ยินหรือรับรู้เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่มาก่อนนี้จากสื่อต่างๆ รวมไปถึงจากการประกวดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งจัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยและสถาบัน

สิ่งแวดล้อมไทย ประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า มีทัศนคติต่อการพัฒนาให้กระบี่เป็นเมืองน่าอยู่น่าเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวขึ้นชอบกระบี่ (4.09) รองลงมาคือทัศนคติที่มองว่ากระบี่ควรมีการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างเต็มรูปแบบ (4.00) ทัศนคติต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่ว่าเป็นเพราะผู้คนน่ารักและมีน้ำใจ (3.86) ในขณะเดียวกันนั้นผลการศึกษาสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นและการประชุมกลุ่มย่อยที่ดำเนินการก่อนพัฒนาแบบสอบถาม โดยประชาชนจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม การเป็นเมืองสะอาดไม่มีปัญหาขยะและน้ำเสียในระดับมาก (3.64) และมีทัศนคติที่ดีในระดับมาก (3.52) ต่อการที่จะพัฒนาจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองจักรยาน ซึ่งเป็นนโยบายของจังหวัดและสอดคล้องกับผลการประชุมกลุ่มย่อยความเห็นของภาครัฐ สถานประกอบการและตัวแทนชุมชน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติปานกลาง (3.65) ต่อมุมมองที่ว่าความเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้กระบี่น่าอยู่น้อยลง ทั้งนี้ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าจังหวัดกระบี่สามารถพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ได้

ในมุมมองของประชาชนจังหวัดกระบี่นั้น ผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ของแพงและค่าครองชีพสูงขึ้นซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ (3.92) รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับปริมาณขยะ สิ่งปฏิกูลที่เป็นผลมาจากการบริโภคของนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดกระบี่ (3.39) โดยบางส่วนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าขยะบางส่วนเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไป-เย็นกลับ พักค้างที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณมากขึ้นทุกปี ทั้งนี้ ในส่วนของหน้าที่ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทั่วไปในจังหวัดกระบี่ (4.04) รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่กำกับนโยบายและบริหารจัดการ รองลงมาคือ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) และภาคเอกชน ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โรงแรม ร้านอาหาร ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเป็นเมืองน่าอยู่มากที่สุด (ร้อยละ 36.30) รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือด้านเศรษฐกิจ (ร้อยละ 36.0) ส่วนลำดับที่สามคือด้านสังคม

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 86.70 ซึ่งประชาชนในจังหวัดกระบี่เชื่อมั่นว่าทางจังหวัดกระบี่จะสามารถผลักดันแนวคิดเมืองน่าอยู่ให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยผ่านโครงการต่างๆของทางจังหวัดไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ อีกด้วย

5.1.3 แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่

ในการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจากชุมชนท่องเที่ยวที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียวอื่น ๆ ในประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ การจัดการการท่องเที่ยวแกล้งโมเดล จังหวัดระยอง และชุมชนท่องเที่ยวบ้านสลักคอก เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า มุมมองด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว การจัดการสิ่งแวดล้อม การลดมลพิษ การส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางที่ทั้ง 2 พื้นที่ใช้เพื่อพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ หรือเมืองท่องเที่ยวสีเขียว ซึ่งผู้วิจัยสามารถพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการ

ท่องเที่ยวสีเขียวโดยอาศัยตัวชี้วัดเหล่านี้ ได้แก่ ความปลอดภัยด้านชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงด้านมลภาวะ ความสะอาดของเมือง การตกแต่งภูมิทัศน์ของเมือง พื้นที่สีเขียว สุขภาพทั้งกายและใจ ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการจ้างงาน และความเป็นมิตรของผู้คน

ทั้งนี้ ในการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียว โดยเลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่เป็นชุมชนที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ โดยมีแนวทางในการพัฒนาเมืองต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียว จังหวัดกระบี่ ดังนี้

5.1.3.1 การรวมกลุ่ม เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมภายใต้แนวคิดพื้นฐานคือ ความยั่งยืน ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการกำหนดกติกาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชน และการจำหน่ายหุ้น รวมไปถึงการปันผลและการคืนกำไรให้กับสังคมและชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็งที่ไม่ได้ถือหุ้นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทางอ้อมในแง่ของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น ในส่วนนี้จึงเกี่ยวข้องกับการกำหนดกติกาในการรวมกลุ่ม การจัดสรรผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับสมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็ง การจำหน่ายหุ้น และการสร้างฐานคนรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่

5.1.3.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหลักของชุมชนท่องเที่ยวในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ประทับใจโดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างประสบการณ์นั้น ๆ ทั้งนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวยังคงเป็นบทเรียนที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวต่อการปฏิบัติตัวการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ การพายเรือคายัค การล่องเรือคอนโดล่า และการล่องเรือหางยาว โดยกิจกรรมอีกส่วนคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวรอง อาทิ การปลูกหญ้าทะเล การทำบ้านปลา การกินข้าวร่วมกับชาวบ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการต้องเน้นการสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้

5.1.3.3 การจัดการภูมิสถาปัตย์ สิ่งที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งต้องให้ความสำคัญ คือ การจัดการภูมิสถาปัตย์ของชุมชนทุ่งหยีเพ็งเพื่อสร้างความประทับใจและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เพลิดเพลินใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งอาจจะดำเนินการปลูกไม้ดอกไม้ประดับพื้นถิ่น หรือไม้ที่มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็ง ซึ่งในเบื้องต้น ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งได้ปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ ต้นเตยปาหนัน เป็นต้น ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริโภคได้

5.1.3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจ การเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ต้องมีการสร้างความเป็นเมืองน่าอยู่ในด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับรายได้และความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนทุ่งหยีเพ็ง โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจยังเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพียงแต่ไม่ได้นำปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือรายได้มาเป็นปัจจัยหลักหรือจุดมุ่งหมายหลักในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนทุ่งหยีเพ็ง การจัดการการท่องเที่ยวเป็นกลไกที่ใช้ในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่งที่มีความรับผิดชอบผืนป่าชุมชนกว่า 2,000 ไร่ และการท่องเที่ยวยังคงก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนทุ่งหญ้าเพ่งโดยตรง ดังนั้น ในแนวทางนี้จึงเกี่ยวข้องกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์ การส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ และการสร้างตลาดสีเขียว

5.1.3.5 การจัดการด้านความปลอดภัย ความปลอดภัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นเมืองน่าอยู่เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่งแล้วจะต้องได้รับความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่ง และการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ของการท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตาที่นักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานพาหนะที่อันตรายมาก ดังนั้น ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่ง จึงต้องให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมชมเยือนชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่ง ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัย การปรับปรุงเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการบริการนักท่องเที่ยว และการรณรงค์การเป็นเจ้าบ้านที่ดีที่คอยดูแลความปลอดภัยทั้งทางด้านชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยว

5.1.3.6 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวสีเขียวมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ดังนั้น ในฐานะเจ้าบ้าน สิ่งที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่งต้องให้ความสำคัญคือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหญ้าเพ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเป็นชุมชนต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ การจัดทำโครงการธนาคารขยะ และการใช้ประโยชน์จากขยะ

5.2 อภิปรายผล (Discussions)

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่นั้น ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดกระบี่มีการให้ความสำคัญกับการเป็นเมืองสีเขียว โดยเห็นได้จากนโยบายและแผนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกระบี่ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, มปป) ที่มีการให้ความสำคัญกับพื้นที่สีเขียว แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางที่จังหวัดกระบี่ดำเนินการนั้นยังดำเนินการน้อยกว่ามาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียน และจากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ อาทิ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในหมู่เกาะพีพี เริ่มตระหนักและให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความสวยงามของหมู่เกาะพีพี โดยมุ่งหวังให้กลับมาสวยงามดังเช่นในอดีต ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ภาคเอกชนเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับ UNEP & WTO (2005) ที่เป็นแนวทางการขับเคลื่อนเมืองท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เช่นเดียวกันกับนโยบายภาครัฐโดยจังหวัดกระบี่ได้กำหนดให้ยุทธศาสตร์ Krabi Go Green เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนจังหวัดกระบี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับบทความของเกริก กิตติคุณ (2554) ที่นำเสนอแนวคิดเมืองสีเขียว กรณีศึกษาเมืองเรเกนสเบิร์ก ประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี ที่มีการให้ความสำคัญกับการ

ตกแต่งสภาพภูมิทัศน์เมือง และการจัดการขยะภายในเมือง เพราะขยะเป็นปัญหาสำคัญที่อาจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลทั้งด้านกลิ่น และน้ำเสียที่เกิดจากขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ การดำเนินงานของเทศบาลเมืองกระบี่ในด้านการกำจัดขยะและรักษาสีสิ่งแวดล้อมนั้นสอดคล้องกับแนวทางที่เทศบาลตำบลแกลงที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับ “แกลงโมเดล” (จำลอง โพธิ์บุญ, 2554)

สำหรับผลการวิจัยในด้านความพร้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมและทัศนคติของพลเมืองในจังหวัดกระบี่ต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ ผู้วิจัยเก็บรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณเพื่อค้นหาตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ที่สำคัญต่อการเป็นเมืองท่องเที่ยวสีเขียว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เคยได้ยินคำว่าเมืองน่าอยู่ ทั้งนี้เพราะเหตุผลที่ว่าจังหวัดกระบี่ได้ตั้งคำขวัญของจังหวัดกระบี่ว่า “กระบี่เมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก” จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อคำว่า “เมืองน่าอยู่” ค่อนข้างมาก โดยผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวจังหวัดกระบี่ต้องการพัฒนาให้กระบี่เป็นเมืองน่าอยู่น่าเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับจිරนนท์ อินทิม และคณะ (2551) ที่ต้องการให้มีการพัฒนาเมืองพิจิตรเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงภาคส่วนที่สำคัญที่ต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินการเมืองน่าอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุว่าประชาชนต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการภายใต้แนวทางเมืองน่าอยู่ ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีที่ประชาชนรับรู้และเข้าใจว่าตนเองต้องมีส่วนร่วมเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการร่วมสร้างเมืองน่าอยู่ เพราะหากมีการมองหรือเข้าใจว่าบุคคลอื่น หรือองค์กรอื่นต้องเป็นผู้รับผิดชอบ การสร้างเมืองน่าอยู่จะทำให้สำเร็จได้ยาก

ทั้งนี้ในส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้เมืองน่าอยู่นั้น ผลการวิจัยพบว่าจากมิติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านเศรษฐกิจนั้น พบว่ามิติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเป็นเมืองน่าอยู่มากที่สุด รองลงมาคือ มิติด้านสังคม และมิติด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับชนิษฐา ชุสุข และเยาวนิจ กิตติธรรณ (2553) ในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครสงขลา และเทศบาลตำบลปริง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้นำปัจจัยทั้ง 3 เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ และในงานวิจัยนี้ยังได้ให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดในมิติด้านการท่องเที่ยว และความปลอดภัยในการสร้างตัวชี้วัดด้านเมืองน่าอยู่เพื่อนำไปประยุกต์ในการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับอาทิ ครูศากยวงศ์ และ กัญฐาภรณ์ ชัยกิตติกุล (2554) ที่มีมิติด้านอื่น ๆ มาประกอบในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยมีมิติด้านจิตใจและมิติด้านเทคโนโลยีเพิ่มเติมจากมิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านเศรษฐกิจ โดยผลการวิจัยพบว่าในมิติด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ประชาชนจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ว่าเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ความเป็นเมืองน่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ ความสะดวกสบาย ปริมาณขยะและการจัดการ พื้นที่สีเขียว พลังงานสะอาดและการออกแบบบ้านหรือชุมชนโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ

สำหรับมิติทางด้านเศรษฐกิจนั้น ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยทางด้านค่าครองชีพ รายได้ อัตราการมีงานทำ ความหลากหลายของอาชีพ และการลดภาวะความยากจนมีความสำคัญมากที่สุด 5 อันดับแรก โดยเห็นว่าปัจจัยด้านค่าครองชีพจะสอดคล้องกับความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในด้านค่าครองชีพสูง โดยตัวชี้วัดทางด้านอ้อยาศัย ไม่ตรี และความเป็นมิตร ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี การสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน คุณภาพการศึกษา และการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมือง เป็นปัจจัยชี้วัด 5 อันดับแรกที่ประชาชนมองว่าจะเป็น

ตัวชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่ในมิติด้านสังคม ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในการนำเสนอจุดเด่นของจังหวัดกระบี่ด้านการเป็น “เมืองน่าอยู่ ผู้คนเป็นมิตร” (สำนักงานจังหวัดกระบี่, 2556) ทั้งนี้ในส่วนของมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะนั้น พบว่าตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ 5 อันดับแรก ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านสินค้าอุปโภคบริโภค (หาซื้อได้ง่าย) ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย การให้บริการไฟฟ้า การติดต่อสื่อสาร และร้านอาหาร

โดยตัวชี้วัดด้านการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยว รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว และค่าระดับความสำคัญใกล้เคียงกันคือ และด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากรณีศึกษา “แกล้งโมเดล” ซึ่งเป็นโมเดลในการบริหารจัดการเมืองสีเขียว ซึ่งจำลอง โพธิ์บุญ (2554) ได้นำเสนอในมุมมองที่เกี่ยวข้อง 5 ด้าน ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญกับการจัดการพลังงาน/ลดภาวะโลกร้อน 2) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ชุมชน 3) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม 4) การพัฒนาบุคลากร และ 5) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ผู้วิจัยนำมาประยุกต์กับตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ที่ได้กำหนดไว้ และเลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวสีเขียวของจังหวัดกระบี่ที่ต้องอาศัยกระบวนการต่าง ๆ หลายด้าน อาทิ การรวมกลุ่ม การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับอาทิ ครูศากยวงศ์ และ กัญฐานภรณ์ ชัยกิตติกุล (2554) ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเมืองต้นแบบ นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาภูมิสถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับจิรนนท์ อินทนิม และคณะ (2551) ที่ระบุว่าต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมของเมือง

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Recommendations)

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัดกระบี่สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้ดังนี้

5.3.1 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดที่ประชาชนในจังหวัดกระบี่ได้รับคือ ปัญหาของแพงขึ้นหรือค่าครองชีพสูงขึ้น โดยประชาชนทั่วไปที่ประกอบอาชีพอื่นไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ได้รับผลกระทบด้านค่าครองชีพหรือราคาสินค้าสูงขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกระบี่ อาจจะดำเนินการจัดทำโครงการธงฟ้าของกระทรวงพาณิชย์อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ประชาชนชาวจังหวัดกระบี่สามารถเลือกซื้อสินค้าราคาถูกได้ หรือหน่วยงานด้านการส่งเสริมการเกษตร อาทิ เกษตรจังหวัด หรือพัฒนาชุมชนอาจจะส่งเสริมการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการถ่ายทอดเทคนิควิธีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวที่ใช้ในครัวเรือน เช่น พริก ต้นหอม ตะไคร้ ใบมะกรูด กะเพรา โหระพา มะนาว เป็นต้น

5.3.2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาที่พบทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ภาคธุรกิจท่องเที่ยว และภาคครัวเรือน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานจังหวัดกระบี่ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่ รวมถึงเทศบาลเมืองกระบี่และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดกระบี่ควรวางแผนการจัดการขยะอย่างบูรณาการและมีการบังคับใช้อย่างเป็นระบบและจริงจัง โดยมีแนวทางดังนี้

- การรณรงค์ส่งเสริมให้มีการแยกขยะภายในครัวเรือนและภาคธุรกิจ โดยหน่วยงานภาครัฐอาจจะสนับสนุนถังขยะที่มีสีที่แตกต่างกันให้กับภาคครัวเรือนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในจังหวัดกระบี่ ซึ่งต้องมีการแนะนำแนวทางในการแยกขยะเปียก และขยะรีไซเคิล โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยะรีไซเคิลที่ต้องมีการล้างทำความสะอาดบรรจุภัณฑ์ก่อน เช่น ขวดนมพลาสติก น้ำอัดลม เป็นต้นที่หากไม่ล้างก่อนจะทำให้เกิดกลิ่นและเชื้อโรคได้

- หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนในการจัดเก็บขยะที่ชัดเจนและเป็นระบบ และต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังเนื่องจากปัญหาที่พบคือ เมื่อให้ภาคธุรกิจและภาคประชาชนแยกขยะแต่เวลาเก็บนำไปกำจัดกลับมีการรวมกันระหว่างขยะเปียกและขยะรีไซเคิล ดังนั้น ต้องมีการวางแผนการจัดเก็บขยะ โดยกำหนดวัน เช่น วันพุธของแต่ละสัปดาห์ เป็นวันเก็บขยะรีไซเคิล ในขณะที่วันเดียวกันอาจจะขอความร่วมมือร้านรับซื้อของเก่าในการรับซื้อขยะรีไซเคิลที่มีการแยกโดยครัวเรือน ซึ่งในระยะยาวจะลดภาระการจัดเก็บขยะของหน่วยงานภาครัฐได้จำนวนมาก

- การกำจัดขยะอย่างจริงจัง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการวางแผนกำจัดขยะที่ชัดเจนและจริงจังไม่มีการนำขยะเปียก และขยะรีไซเคิลมารวมกัน และหากมีรายได้จากการจำหน่ายขยะรีไซเคิล อาจจะนำเงินรายได้ที่ได้มาสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ภาคประชาชนได้เห็นถึงผลประโยชน์ของการแยกขยะ

5.3.3 ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในจังหวัดกระบี่มีการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดเมืองน่าอยู่เนื่องจากจังหวัดกระบี่มีการส่งเสริมและสร้างการรับรู้ภายใต้คำขวัญจังหวัดอย่างต่อเนื่อง แต่จากการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในเกาะลันตาพบว่าประเด็นที่สำคัญคือ การขาดความรู้และความเข้าใจในการดำเนินการแบบสีเขียวหรือการดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “Krabi Go Green” อาทิ สำนักงานจังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ ควรส่งเสริมและจัดทำสื่อการเรียนรู้เพื่อให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดกระบี่สามารถดำเนินการท่องเที่ยวสีเขียวได้ด้วยตนเอง เพราะผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญพบว่าถ้าได้ทำจะทำให้เกิดความเข้าใจต่อการดำเนินการแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและได้รับผลประโยชน์โดยตรง การขับเคลื่อนในอนาคตจึงทำได้ง่ายขึ้น และที่สำคัญ ภาคประชาชนจะเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการขับเคลื่อนเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ประจำวัน ดังนั้น การสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชนจึงเป็นแนวทางพื้นฐานที่ต้องให้ความสำคัญ

5.3.4 เนื่องจากในงานวิจัยนี้ได้เลือกชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งเป็นชุมชนต้นแบบในการดำเนินการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสีเขียวจังหวัดกระบี่ โดยเป็นการดำเนินงานในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้น ในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบควรมีการดำเนินการ ดังนี้

- การประเมินผลชุมชนต้นแบบภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ โดยนำตัวชี้วัดมาประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนท่องเที่ยวทุ่งหยีเพ็งอย่างสม่ำเสมอเพื่อประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

- การจัดการความรู้ กระบวนการทุกขั้นตอนต้องมีการถอดบทเรียนที่ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้นั้นมาถ่ายทอดและแบ่งปันให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน โดยอาจจะจัดทำในรูปแบบของสื่อออนไลน์ที่ผู้สนใจสามารถเข้าไปเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นได้

5.4 งานวิจัยในอนาคต

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวสีเขียวในจังหวัด กระบี่มีข้อเสนอแนะด้านงานวิจัยในอนาคต ดังนี้

5.4.1 เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ ซึ่งยังอยู่ในกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบ ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตจึงสามารถดำเนินการศึกษาและประเมินผลการเป็นชุมชนต้นแบบด้วยการนำตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผลชุมชนต้นแบบต่อไป

5.4.2 เนื่องจากการพัฒนาชุมชนต้นแบบในครั้งนี้ ดำเนินการในระดับชุมชนท่องเที่ยว ซึ่งมีมิติในการดำเนินงานอาจจะไม่ครอบคลุมทุกมิติของสังคมเมือง ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตจึงควรพัฒนาในมิติของชุมชนเมือง อาทิ เทศบาลตำบล หรืออำเภอเพื่อที่จะได้ปัจจัยหรือมิติในการขับเคลื่อนที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว (2559). สถิตินักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2558. ค้นวันที่ 12 ตุลาคม 2559 จาก <http://tourism.go.th>.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (2557). กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมือง กระปี่ พ.ศ. 2554. ค้นวันที่ 8 มกราคม 2559 จาก http://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/01/2553_4/128_94a_231254.pdf
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://marketingdatabase.tat.or.th/ewt_news.php?nid=24&filename=index
- กระทรวงการท่องเที่ยวแห่งกัมพูชา (มปป.). มาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดแห่งอาเซียน. (อัดสำเนา)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2552). จากพลังงานถึงถู่ผ้า: แนวปฏิบัติสู่การท่องเที่ยวสีเขียวที่ยั่งยืน คู่มือผู้ประกอบการ – นักท่องเที่ยว เพื่อความเข้าใจภาวะโลกร้อน กองส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2553). เรื่องราวของแผ่นดิน เล่ม 2 คู่มือประกอบการฝึกอบรม “ยูวอาสาสมัครนำเที่ยว” กองเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จรรยา วาหลวง (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จิรนนท์ อินทิม ชูลี อัสวพิชยนต์ และศรีนวล วิหะรัตน์. (2551). การดำเนินการพัฒนาในด้านเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืนของเทศบาลเมืองพิจิตร อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. การศึกษาอิสระ. พิษณุโลก: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จำลอง โพธิ์บุญ (2554). องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นกับการฝ่าวิกฤตภาวะโลกร้อน: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเมืองแกลง วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม 7 (1), 1 - 16
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2548). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชนกพร ไผทสิทธิกุล (2552). การอนุรักษ์ชุมชนและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมริมแม่น้ำกก จังหวัดเชียงราย รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ชนิษฐา ชุสุข และเยาวนิจ กิตติธรรกุล (2553). กลไกการขับเคลื่อนนโยบายเมืองนำอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลนครสงขลา และเทศบาลตำบลปริง จังหวัดสงขลา. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนการเสริมสร้างสุขภาพ.
- ณกฤษฎพงษ์ เดือนดาว (2547). ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคมในจังหวัดแพร่ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2541). ตีโจทย์อย่างไรการท่องเที่ยวไทยจึงยั่งยืน *จุลสารการท่องเที่ยว* 17 (1), 61 - 63
- นิรมล สุธรรมกิจ (2555) เศรษฐกิจสีเขียวภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในนนท์ นุชหมอน และคณะ (คณะผู้เขียน) หน้า 251- 292 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กรุงเทพฯ: สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

- เบญจพร วงษ์วานิช (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไปสู่เมืองน่าอยู่: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. *ปัญหาพิเศษ* ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประวิทย์ จ้อยสี (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. *ปัญหาพิเศษ* ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะวรรณ คงประเสริฐ (2551). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี* ปริญญาโท ธรรม. (วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ไพฑูรย์ ล่องเพ็ง, (2557), จังหวัดกระบี่ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการประเมินผลผังเมืองรวมเมืองกระบี่, Sense of Krabi Guest Relation Magazine. ค้นวันที่ 8 มกราคม 2559 จาก <http://www.senseofkrabi.com/>
- ไพลิน ปิยวนิชพงษ์ (2554). กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตรการกึษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (2555). *คู่มือการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน พ.ศ. 2555*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เพนนิชซูการ์แอลโซซิเอทส์ จำกัด
- ยุภาวดี เรืองศรี (2552). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติยา คีตานนท์ (2549) *การเสนอแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสมุทรสงคราม ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชน* ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2547) หลักการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.stou.ac.th/Tourism/Achieve/April/Topic1.htm>
- ลือชา วนรัตน์ (2543). *แนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการสาธารณสุข.
- วรรณา วงษ์วานิช (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วาที อธิศิริเวทย์ (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิมลสิทธิ์ ทรายงู (2554). การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมชุมชนเมืองที่น่าอยู่อาศัย: ปัญหาที่มองไม่เห็นและแนวทางแก้ไข. *วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม/การผังเมือง*. 8(2), 9 – 26.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2555). *หลักการตลาด* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2557). พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*

- ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ สมจินตนา คัยภัย ปิยะ ปานผู้มีทรัพย์ สุชาติ ฉั่นสำราญ และวิลาวัณย์ ดิงไตรย์ ภาพ (2557). ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่. *ร่างรายงานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สมชาย เลี้ยงพรพรรณ (2547). การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน บริเวณทะเลสาบสงขลา *รายงานการวิจัย* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สำนักงานจังหวัดกระบี่ (2557). *บรรยายสรุปประจำปี 2558*. จังหวัดกระบี่.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15 (2557). รายงานการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ปี 2556.
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (2555), จดหมายข่าวคาร์บอน, 42, มิถุนายน พ.ศ. 2555
- อาธิ ครูศากยวงศ์ และ กัญฐาภรณ์ ชัยกิตติกุล (2554), การช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี *รายงานวิจัย* คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- อุษา บุญญเลิศสินรัตน์ (2553), การพัฒนาตัวชี้วัดการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการลด ปัญหาโลกร้อนภายใต้แนวคิดภูมิปัญญาตะวันออก สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและ สิ่งแวดล้อม (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://measwatch.org/writing/46>
- El Dief, M. and Font, X (2010), The determinants of hotels' marketing managers' green marketing behaviour, *Journal of Sustainable Tourism*, 18 (2): 157-174
- Holden, A. (2000), *Environment and Tourism*, London, Routledge.
- Hu, W. and Wall, G. (2005), Environmental Management, Environmental Image and the Competitive Tourist Attraction, *Journal of Sustainable Tourism*, 13 (6), 617-635.
- Ling, C., Hamilton, J., and Thomas, K. (2006). *What Makes a City Liveable?*. [Online] at www.crcresearch.org. Accessed on 02.05.2015.
- Pongsakornrunsilp, P. (2011), Energy Consumption and Its Ecological Footprint of Tourism in a Developing Economy: The Case of Koh Samui, Thailand, Ph.D. Thesis, University of Exeter.
- Schwab, K. (2008), Global Corporate Citizenship: Working With Governments and Civil Society, *Foreign Affairs*, January/February 2008 (Online) at <http://www.foreignaffairs.com/articles/63051/klaus-schwab/global-corporate-citizenship>.
- Scott, D. and Becken, S. (2010), Adapting to Climate Change and Climate Policy: Progress, Problems and Potentials. *Journal of Sustainable Tourism*, 18 (3), 283 — 295
- Shaw, G. and Williams, A. (2004), *Tourism and Tourism Spaces*, Sage, London.
- Timmer, V. and Seymoar, N. (2004). *The Livable City*. Discussion Paper. International Center for Sustainable Cities. Vancouver Working Group.
- UNWTO (1995) Concepts, Definitions, and Classifications for Tourism Statistics, (Online) at

<http://pub.unwto.org/WebRoot/Store/Shops/Infoshop/Products/1033/1033-1.pdf>.

World Tourism Organization (1998), Guide for local authorities on developing sustainable tourism. Madrid, Spain.

Yang, Y. and Zheng, Z. (2011). "Changing Dimensions of a Livable City: a Case Study of Wuhan," 47th ISOCARP Congress 2011.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสำรวจความคิดเห็น

“การสร้างกระบี่ สู่วิถีความเป็นเมืองน่าอยู่ Livable City”

โครงการแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยววิถีชีวิตในจังหวัดกระบี่

❖ ข้อคำถามต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยตามโครงการแนวทางการพัฒนาเมืองต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยววิถีชีวิตในจังหวัดกระบี่ ขอให้ใส่เครื่องหมาย ☒ หน้าข้อความที่เห็นด้วยมากที่สุดและขอความกรุณา ท่านตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ทศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเมืองน่าอยู่

1) ท่านเคยได้ยิน หรือรับทราบเกี่ยวกับคำว่า “เมืองน่าอยู่” มาก่อนหน้านี้หรือไม่ อย่างไร

☐ 1. ไม่เคยได้ยินมาก่อน ☐ 2. เคย โดยเข้าใจว่าเป็นเมืองที่

2. ท่านเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับทัศนคติต่อเมืองน่าอยู่ดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัจจัยเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ของจังหวัดกระบี่	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. เมืองกระบี่น่าอยู่เพราะผู้คนน่ารักและมีน้ำใจ					
2. การเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้กระบี่น่าอยู่น้อยลง					
3. คนกระบี่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และต้องการเป็นเมืองสะอาด ไม่มีปัญหาขยะและน้ำเสีย					
4. กระบี่จะน่าอยู่กว่านี้หากเป็นเมืองจักรยาน					
5. กระบี่ควรมีการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างเต็มรูปแบบ					
6. ต้องการให้นักท่องเที่ยวขึ้นขอบกระบี่และเห็นว่าเป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว					

3.ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อปัญหาทางการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ของจังหวัดกระบี่ในปัจจุบัน

ปัจจัยทางการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดกระบี่	ไม่ใช่ปัญหา	ปัญหาเล็กน้อย	ปัญหามาก	รุนแรงมาก	รุนแรงมากที่สุด
1. ขยะ สิ่งปฏิกูล					
2. น้ำเสีย					
3. ความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย ไม่สงบ					

4. ปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่มากขึ้น					
5. ความเป็นมิตรของคนในชุมชนลดลง วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป					
6. ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย					
7. ทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาดถูกปิดล้อม					
8. ของแพงขึ้น (ค่าครองชีพสูง)					
9. อื่นๆ โปรดระบุ					

4. ท่านคิดว่าอะไรคือเสน่ห์ของจังหวัดกระบี่ที่ควรส่งเสริม (ธรรมชาติ วัฒนธรรม ความเป็นมิตร ฯลฯ)

.....

.....

.....

5) ท่านคิดว่าใครควรมีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่บ้าง ให้คะแนนตามความสำคัญ 5 สำคัญมากที่สุด – 1 สำคัญน้อยสุด

ผู้ที่มีส่วนร่วม	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
1.หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด ที่กำกับนโยบายและบริหารจัดการ					
2.หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อปต.)					
3.ประชาชนทั่วไปในจังหวัดกระบี่					
4.ภาคเอกชน ธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการ โรงแรม ร้านอาหาร					
5. อื่นๆ เช่น นักท่องเที่ยว					

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่

6) ท่านคิดว่าจาก 3 ปัจจัยหลักต่อไปนี้ ปัจจัยใดมีความสำคัญทำให้เมืองน่าอยู่ได้มากที่สุด นำตัวเลขใส่หน้า ☐ เรียงลำดับมากที่สุด 1 – 3

☐ 1. ด้านเศรษฐกิจ (คนมีงานทำ รายได้ดี การว่างงานต่ำ ฯลฯ)

☐ 2. ด้านสังคม (การศึกษาดี การรักษาพยาบาลดี ปลอดภัยสงบดี ชุมชนเข้มแข็ง เอื้ออาทร บริการ สาธารณะดี ฯลฯ)

☐ 3. ด้านสิ่งแวดล้อม (ผังเมืองเป็นระเบียบภูมิทัศน์เมืองสวยงาม ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมขยะน้ำเสีย ฯลฯ)

7) ให้ท่านกรุณาเสนอข้อคิดเห็นว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ในความคิดของท่าน ท่านให้ความสำคัญกับปัจจัยใดมากที่สุด เช่น วัดจากความสะอาดของเมือง วัดจากความสุข ความมีชีวิตชีวาของคนในเมือง เป็นต้น และแต่ละปัจจัยท่านให้คะแนนน้ำหนักเท่าไร เรียงลำดับจาก 1 - 10

ปัจจัย	ค่าน้ำหนักคะแนน (1 – 10)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

8) ท่านคิดว่าแนวคิดเมื่องานอยู่สามารถแปลงเป็นนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่

☐ 1. คิดว่าเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพราะว่า

.....

.....

.....

☐ 2. ไม่คิดว่าจะเป็นไปได้ เนื่องจาก (ปัญหา/อุปสรรคหรือข้อจำกัด)

.....

.....

.....

.....

9. ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับค่าคะแนนสำคัญของตัวชี้วัดความเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

สิ่งแวดล้อม						เศรษฐกิจ						สังคม					
ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม/ค่าคะแนน	1	2	3	4	5	ประเด็นด้านเศรษฐกิจ/ค่าคะแนน	1	2	3	4	5	ประเด็นด้านสังคม/ค่าคะแนน	1	2	3	4	5
1. ข้อกำหนดด้านการใช้ป.ที่ดิน						1. อัตราการมีงานทำ						1. การศึกษา					
2. การวางผังเมือง เป็นระเบียบ						2. รายได้						2. การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์					
3. การจัดการน้ำเสีย						3. ค่าครองชีพ						3. การบริการสาธารณสุข					
4. การควบคุมมลพิษทางอากาศ						4. ความหลากหลายของอาชีพ						4. การขนส่งสาธารณะ					
5. การควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านเสียง						5. การว่างงาน						5. ความเป็นธรรมในสังคม					
6. พลังงานสะอาด						6. การลดภาวะความยากจน						6. สังคมปลอดภัยเสถียร					
7. ความสะอาด ปริมาณขยะและการจัดการ						7. การสร้างความเท่าเทียมและโอกาส						7. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
8. การออกแบบหมู่บ้านหรือชุมชนต้องคำนึงถึงถึงระบบนิเวศ						8. สัดส่วนการถือครองที่ดิน						8. การเปิดโอกาสให้สาธารณะชนมีส่วนร่วม					
9. สภาพภูมิอากาศ						9. การเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ถือครอง						9. ความมั่นคงทางด้านการเมือง					
10. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ												10. คติความ การบังคับใช้กฎหมาย					
11. ออกแบบถนนให้เอื้อต่อการเดินหรือใช้จักรยานแทน												11. ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี					
												12. การคงไว้ซึ่งวิถีไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน					
12. พื้นที่สีเขียว												13. อธิยาศัย ไมตรี ความเป็นมิตร					
13. ออกแบบและเพิ่มพื้นที่ทางเดินเท้าและพื้นที่สาธารณะเพื่อ ให้เป็นแหล่งสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมแก่พลเมือง												14. สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน					
												15. มีการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของเมือง					
												16. สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร					
												17. ธรรมมาภิบาล ความโปร่งใส ในการบริหารเมือง					

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ						ประเด็นด้านการท่องเที่ยว					
ค่าคะแนน	1	2	3	4	5	ค่าคะแนน	1	2	3	4	5
1)คุณภาพของการให้บริการด้านการขนส่ง						1) ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ					
2)น้ำอุปโภค-บริโภค						2) ด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยว					
3)การติดต่อสื่อสาร						3) การสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมของธุรกิจท่องเที่ยว					
4)ความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย						4) การสนับสนุนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจท่องเที่ยว					
5)การให้บริการไฟฟ้า											
6)การจัดระบบการจราจร											
7)การให้บริการทางด้านธนาคาร											
ด้านนันทนาการ											
8)ร้านอาหาร											
9)โรงแรม											
10)สถานที่ออกกำลังกาย											
ด้านปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ											
1) สินค้าอุปโภคบริโภค (หาซื้อได้ง่าย)											

ตอนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ที่อยู่ หมู่บ้าน หมู่ที่.....ตำบลอำเภอ.....

2. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

3. อายุ ปี

4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน

5. อาชีพหลัก

6. อาชีพรอง.....

5. รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน ประมาณ บาท/เดือน

6. การศึกษาขั้นสูงสุด

☐ 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ☐ 4. ปริญญาตรี

☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี

7. ตำแหน่งทางการเมือง หรือสังกัด (ชื่อหน่วยงาน/องค์กร)

☐ 1. หน่วยงานภาครัฐ ☐ 2. องค์กรเอกชน

☐ 3. ตัวแทนชุมชน ☐ 4. NGO

☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ

8) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง